

ÎN CONSTRUCȚIE

CETĂTENIA, TINERETUL ȘI EUROPA

CETĂTENIA EUROPEANĂ

Partnership
Council of Europe & European Commission
TRAINING-YOUTH

www.training-youth.net

În construcție

Cetățenia, Tineretul și Europa

T – Kitul despre

Cetățenia Europeană

Bine ați venit la seriile T- Kit

Unii dintre voi poate v-ați întrebat: Ce înseamnă T – Kit? Noi vă putem oferi cel puțin două răspunsuri. Primul este tot atât de simplu ca și însăși traducerea în limba engleză: “Training T - Kit”. Al doilea are mai mult de-a face cu rezonanța cuvântului care poate fi foarte simplu pronunțat „Ticket” („Bilet”), unul din documentele de transport pe care le folosim în mod obișnuit când mergem într-o călătorie. Deci, omulețul de pe copertă, numit „Spiffy” are în mână un bilet de tren, pentru a merge într-o călătorie, în descoperirea unor noi idei. Noi am imaginat acest T- Kit ca un mijloc pe care fiecare dintre noi îl folosește în munca lui. Mai exact, noi am dori să ne adresăm lucrătorilor de tineret și trainerilor pentru a le oferi acestora soluții teoretice și practice cu care să poată lucra și de care să se folosească în munca cu tinerii.

Seria T – Kiturilor este rezultatul unui an de efort colectiv, care a implicat oameni de diferite culturi, cu experiența profesională și organizațională. Lucratori de tineret, reprezentanți ai organizațiilor non-guvernamentale de tineret și scriitori profesioniști au muncit împreună în ideea creării unei publicații foarte puternice din punct de vedere calitativ, care să se adreseze unui grup țintă care a recunoscut diversitatea Europei prin apropierea de fiecare subiect.

T – Kiturile sunt un produs al Parteneriatului European pentru lucrători de Tineret, sub egida Comisiei Europene și a Consiliului European. În afara T – Kiturilor, parteneriatul între cele două instituții a avut rezultate și în alte domenii de cooperare, cum ar fi training cursurile, revista „Coyote” și un dinamic site pe Internet.

Pentru a afla mai multe informații și alte rezultate ale acestei colaborări (noi publicații, cursuri, materiale ajutătoare, etc) sau pentru a descărca versiunea electronică a T – Kiturilor, vizitați pagina web la adresa: www.training-youth.net.

Council of Europe publishing
F-67075 Strasbourg Cedex

ISBN 973-0-03756-6

Traducerea în limba română a acestui T-Kit a fost autorizată de Programul Parteneriatului European pentru Educarea Tinerilor, un proiect al Consiliului European și al Comisiei Europene, iar responsabilitatea pentru traducere aparține Asociației AtelierR..

T-Kit
on
European Citizenship

**Coordonarea seriilor T-Kit,
supervizarea și aranjamentul conținutului:**
Balázs Hidvéghi (*educational advisor*)

Secretariat
Dianna Osayande (*administrare*)
Laetitia Pougary (*webmaster*)

Editarea:
Peter Merry

Autori: (a se vedea și ultima pagina)
Miguel Angel García López,
Andreas Karsten,
Peter Merry,
Yael Ohana,
Alison Straker

Coperta și personajul Spiffy
The Big Family

Reproducerea materialelor din această
publicație este autorizată numai în scopuri
necomerciale și educaționale, citând sursa
de unde provin.

Consilier:
Peter Woortsch

PARTNERSHIP
COUNCIL OF EUROPE & EUROPEAN COMMISSION
TRAINING-YOUTH

Council of Europe
DG IV
Directorate of Youth and Sport

European Youth Centre Strasbourg
30 Rue Pierre de Coubertin
F-67000 Strasbourg, France
Tel: +33-3-88 41 23 00 – Fax: +33-3-88 41 27 77

European Youth Centre Budapest
Zivatar ucta 1-3
H-1024 Budapest, Hungary
Tel: +36-1-212-4078 – Fax: +36-1-212-4076

European Commission
DG Education and Culture
Unit D5: Youth Policy and Programmes
Rue de la Loi, 200
B-1049 Brussels, Belgium
Tel: +32-2-295 1100 – Fax: +32-2-299 4158

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Cuprins:

Cuprins	4
Prefața	5
Introducere	7
Cetățenia în Europa	9
• De unde provenim? – O istorie a Europei și a cetățeniei	9
• Reîntoarcerea cetățeanului – Sensuri contemporane ale cetățeniei	19
• Posibile dezvoltări în viitor	27
Cadrul nostru conceptual – ce credem noi	31
O chemare la acțiune	43
Abordări contemporane în educația pentru cetățenia europeană – Cine ce face astăzi?	45
Abordarea noastră educațională a cetățeniei europene – Cum credem noi ca ar trebui făcută	55
Scenarii ale cetățeniei – Exemple de proiecte	67
Concluzii	91
Bibliografie	93
Pagini web (Webografie)	99
Despre autori	103

Salutări, cetățeni prieteni și bine ați venit în T-Kitul despre Cetățenia Europeană. Tema acestei publicații este una care se pare ca este tot mai prezentă în mintea oamenilor astăzi – deci, inclusiv a voastră.

Consiliul Europei și Comisia Europeană au pus Cetățenia Europeană ca fiind prioritatea numărul unu în Parteneriatul pentru lucrătorii europeni de tineret. Ca instituții, cele două sunt conștiente de interesul pe care statele membre îl au pentru a face ceva în acest domeniu. Primul lucru de făcut în domeniul cetățeniei – cum putem stimula tinerii să se implice tot mai mult în societate? De ce ei par a fi atât de deziluzionați și dezinteresați de politicile tradiționale? – ceea ce este resimțit și de politicienii noștri, desigur. Al doilea, elementele adiționale ale Europei – ce însemnătate are această comunitate pentru oameni? Este percepută Europa de către oameni ca o comunitate din care fac parte? De ce atât de puțini tineri votează la alegerile europene? Există un viitor al Europei? Dacă răspunsul este „da”, atunci tinerii din ziua de astăzi sunt cei care îl vor forma.

Deziluzia și nemulțumirea față de politicile de astăzi este într-un mod aparte întâlnită între tinerii Europei. Liderii politici, deseori par a uita viziunea și pasiunea lucrurilor importante în viață. Odată alese în guvern, partidele politice par neputincioase în fața faptului de a schimba ceva fundamental în, aparent inevitabilul, proces al globalizării.

Acum, mulți oameni au au idealuri, viziuni și pasiuni. Ei exprimă toate acestea în multiple feluri, ca cetățeni activi din afara rigidelor structuri democratice. Văzând problemele, ei vor lucruri care sa le schimbe. În orice caz, liderii noștri politici nu par a fi în stare să rezolve aceste probleme. Și dacă oamenii doresc să se implice, la ce nivel ar trebui să o facă? Ce impact pot avea organizațiile locale de tineret când se confruntă cu probleme ale masivei globalizări care sunt îndrumate spre viețile noastre prin intermediul televizorului și a computerelor. O dată ce am devenit mai conștienți față de problema globalizării, suntem provocați să-i căutăm înțelesuri la nivel local.

Europa poate crea o punte aici. Așa cum națiunile sunt percepute ca entități mai puțin influențabile și mai puțin importante în viețile noastre globalizate, Europa poate crea un spațiu trans-național pentru comunicare și acțiune. Tinerii știu că undeva acolo este o lume mai mare, iar Europa le poate da posibilitatea de explorare, studiere și implicare.

De asemenea, există și un punct de plecare istoric a proiectului european. Printre amintiri încă vii, vecini, peste tot în Europa au fost cândva dușmani în război, chemând tinerii Europei să omoare alți tineri ai Europei. În istoria mai recentă, am avut alte asemenea povești ale tristeții și distrugerii desfășurate în estul continentului nostru. A încuraja o cetățenie europeană, presupune de asemenea să investești în viitor, astfel încât noi și copiii noștri să nu fim nevoiți să ne uităm la tinerii noștri prieteni europeni prin țeava unei arme.

Acesta este un moment crucial al Europei. Uniunea Europeană s-a dedicat unui program de largire, primind noi membri în următorii ani. Asemenea vremuri schimbătoare, întotdeauna aduc cu ele oportunități și tratate. Oportunități pentru a putea călători mai ușor și a se forma mai ușor contacte între tinerii din întreaga Europă, pentru a trăi în diferite culturi și societăți, pentru a ne lărgi orizontul și pentru a ne dezvolta abilitatea de a ne descurca cu diversitatea și complexitatea care le vom întâlni în viitor. Tratatele vor spori diversitatea cu care ne întâlnim, atât la nivel superficial, în sensul că fiecare facem lucrurile în felul nostru, cât și la nivel cultural. Pe lângă aceasta, este vorba de provocarea pe care integrarea într-un bloc politic mai mare o da statelor.

Educația pentru cetățenii Europei va trebui să includă toate aceste probleme. Un element important în aceasta va fi să ne asigurăm că atitudinile sunt bazate pe respectul dictat de dezvoltarea unei identități europene, și să protejăm împotriva unei largiri exclusiv naționaliste. Europa ar trebui să fie forumul unde vor fi împărtășite valori care pot fi folosite apoi în Europa și sub privirile celor din exterior – și oriunde am putea vedea granițe.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

T-Kiturile sunt făcute pentru a ajuta oamenii care lucrează cu tinerii în Europa, pentru a iniția activități în domeniul cetățeniei europene. Aceștia pot fi oameni care folosesc cetățenia europeană ca un mod de abordare în munca cu tinerii, sau / și derulează activități despre cetățenia europeană. Deci, ar trebui să fie folosit atât pentru comunități internaționale, cât și pentru grupuri naționale singulare.

Ca echipă care a scris această publicație, avem anumite așteptări. Sperăm că veți găsi acest T-Kit deschis și provocator. Intenționat, nu am făcut și o rețetă de utilizare a cărții – aceasta înseamnă bucătărie improvizată – în ideea de a stimula gândirea și întrebările, de a incita la curiozitate și la dorința de a învăța mai mult și încerca aceste lucruri. Sperăm că vă va oferi un cadru de plecare pentru a vă orienta în munca voastră, și astfel să puteți privi în interiorul propriei voastre realități.

Acest T-Kit nu va prinde viață până când tu nu vei face ca acest lucru să fie posibil. Deci, bucurați-vă de ceea ce citiți, apoi să folosiți ceea ce ați învățat. Și nu vă opriți din a gândi, a folosi și a învăța. Ca totul în această lume, și acest lucru este în construcție...

A voastră echipă T-Kit
Miguel Angel Garcia Lopez
Andreas Karsten
Peter Merry
Yael Ohana
Alison Straker

Așadar, ce este de descoperit în acest T-Kit? Există două elemente principale – în primul rând, explorarea conceptului și a practicii de cetățenie europeană în sine, apoi educația în domeniul cetățeniei europene, ambele atât în teorie cât și în practică. Și toate acestea, legate de munca cu tinerii în Europa.

Pentru început, încercăm să furnizăm un tablou al unei experiențe clare pentru a informa despre orice muncă depusă în domeniul cetățeniei europene. Aceasta include:

- O trecere în revistă a istoriei dezvoltării cetățeniei în Europa, începând cu grecii din Iluminism, incluzând câteva explicații ale noțiunilor fundamentale și Tratatul Națiunilor și Drepturile Omului, pâna la dezvoltarea ideii de cetățenie în Europa pâna în 1940;
- O privire critică asupra sensurilor contemporane atribuite astăzi ideii, studiind tensiunile dintre cetățeni și văzând cetățenia mai mult ca o identitate și ca niște valori, aruncând o privire la sensurile post-moderniste și comparând acestea cu viziunea Consiliului Europei și a Comisiei Europene în acest domeniu;
- Și o privire în mingea de cristal a viitorului, bazată pe tendințele prezente – cum au reușit globalizarea, crizele de mediu, noile tehnologii și lărgirea Uniunii Europene să reziste în calea dezvoltării cetățeniei europene?

Noi ne conturăm acum convingerile care sunt bazate pe conceptul de cetățenie europeană dinamică, complexă și integrală. Pentru mai multe informații despre aceasta, citiți cele de mai jos, și de asemenea și formele în care noi am divizat și scris acest T-Kit.

Urmând aceasta, ne vom muta pe partea educațională, aruncând o privire conceptelor contemporane ale educației în domeniul cetățeniei europene – cum diferite instituții și oameni încearcă să implice locuitorii Europei – și vom face o legătură între aceste concepte și conceptele pe care am ales să le folosim, făcând explicită legătura dintre teorie și practică. Principalele școli pe care am ales să le studiem sunt bazate pe sensurile individualiste și comunitare, care reprezintă niște perspective suplimentare ale ideii. Apoi vom arunca o privire mai serioasă asupra modului în care Consiliul Europei și Uniunea Europeană practică educația pentru cetățenia europeană.

Apoi, revenim asupra secțiunii practice. Am decis să prezentăm aceasta într-un mod care nu este obișnuit pentru cărțile de practică. Ca toate practicile din context, nu v-am oferit doar un ghid de metode, o sincronizare, materiale sau pași. În schimb, am povestit istoria practicilor în contexte specifice, cu câteva ilustrări când și cu ce ocazie au fost folosite cu succes. Există o mare varietate de povestiri, din toate colțurile Europei, pe o mare diversitate de teme care au legătură cu cetățenia europeană și experimentate de diferite tipuri de organizații.

Pentru a vă ajuta să decideți când o anumită practică sau metode sunt potrivite pentru voi și cum le puteți adapta, sau cum vă puteți dezvolta propriul proiect sau activitate, am conceput o schema educațională, sugerându-vă tipul de întrebări pe care noi credeam că ar trebui să vi le adresați vouă înșivă, și problemele care sunt demne de luat în considerare. Toate acestea au fost bazate pe ideea de practică, unde programele derulate sunt în mod special construite pentru a acoperi nevoile grupului țintă, iar implementarea lor este îndeajuns de flexibilă încât să ia în considerare orice nevoie care este evidentă.

Vă rugăm să citiți și textele și să rezistați tentației de a sări direct la secțiunile cu exerciții practice. Publicația aceasta a fost scrisă ca un text integral și este important ca și contextul să fie înțeles înainte de a vă gândi la metode.

La sfârșit, am introdus o secțiune de resurse, cu o bibliografie și niște linkuri pentru a le folosi în viitor.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

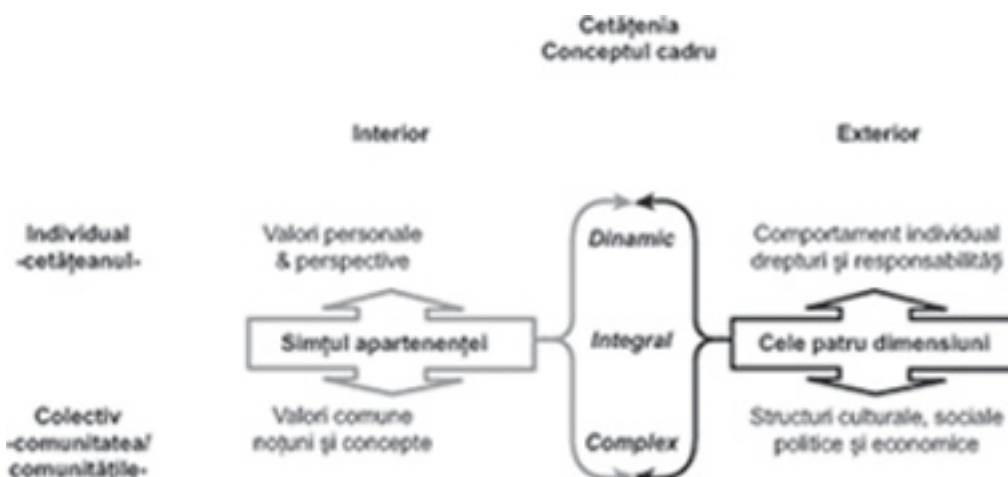
Sunt, de asemenea și câteva elemente transversale în acest T-Kit. În anumite locuri veți observa **Întrebări încadrate într-un pătrat**, și însemnate cu un semn de întrebare, care sunt destinate să vă stimuleze gândirea în legătură cu subiectul discutat la acel punct. Câteodată, când citim, ne cuprinde un fel de stare de tranza – iar aceste întrebări ar trebui să ne ajute să prevenim asta și să ne păstrăm gândirea critică în timp ce citim – un fel de teatru Brechtian în forma scrisă.

Mai există de asemenea, și un număr de Activități de Training (exerciții), simbolizate printr-un semn „în construcție” – acestea sunt idei pe care le puteți folosi în timpul training-cursurilor sau atelierelor de lucru pentru a explora tema care este discutată – adaptate astfel încât să fie înțelese. Puteți folosi de asemenea unele Întrebări pentru a stimula reflectarea în grupul cu care lucrați. Nu uitați – ramâneți treji și atenți la ceea ce citiți, și astfel, înainte de a vă da seama, o să credeți ceea ce am scris!

Cum înțelegem noi T-Kitul

Înainte de a vă așeza și a începe călătoria prin acest T-Kit, credem că este important să știți câte ceva despre cum înțelegem noi tema acestei publicații. Dinamic, complex și integral sunt cei trei termeni cheie a sensului dat de noi. Noi credem într-o înțelegere a cetățeniei europene care să îmbrățișeze aceste concepte și de aceea am produs acest T-Kit în armonie cu ele.

Ce înseamnă aceasta în practică, este ceea ce noi am încercat să formăm prin conturarea unei imagini de ansamblu a dezvoltării cetățeniei europene și a educației în acest domeniu, fără să trecem peste judecarea diferitelor concepte, dar arătând cum acestea completează imaginea mare. Harta pe care am folosit-o pentru a localiza și identifica diferitele sensuri este conceptul nostru cadru. Acesta poate fi rezumat ca și în graficul următor, care este dezvoltat pe larg în secțiunea Cadru nostru conceptual.

Aceste patru cadrane și dinamica dintre ele formează harta noastră. Aceasta reprezintă de asemenea și valorile noastre, în sensul a cum credem noi ca educația în domeniul cetățeniei europene ar trebui înțeleasă – adresându-ne în ansamblu, tuturor acestor domenii. Aceasta nu înseamnă că un singur proiect va trebui să se adreseze tuturor acestor domenii, dar înseamnă că ar trebui să ne alegem cu grijă în care domeniu vom lucra și să ținem cont ce domenii au fost lăsate în afară, dacă alegem să facem în acest fel. Oameni diferiți, în timpuri diferite, au nevoie de înțelesuri diferite și domenii diferite cărora să se adreseze. Cu ajutorul acestei hărți, noi am simțit că este mai ușor să alegem cu grijă încotro să ne îndreptăm atenția.

Deci, bucurați-vă de explorare. Fie că decideți să luați harta cu voi, fie că o lăsați pentru a vă uita mai târziu pe ea – călătorie plăcută!

De unde provenim? Istoria Europei și a Cetățeniei

Să începem cu începutul – de unde a pornit acest concept în Europa și ce forme a îmbrăcat de-a lungul secolelor? Acest capitol nu poate reda întreaga istorie a cetățeniei, nici cea a Europei. Ceea ce sperăm că poate face acest capitol, este să vă arate de unde provin câteva din ideile și tradițiile noastre, sau moștenirea noastră intelectuală. Evident, o asemenea tentativă poate fi doar subiectivă. Noi vă invităm într-o scurtă călătorie în trecut: să descoperiți idei mărețe și gânditori celebri, să reflectați asupra gândurilor și credințelor lor și să vă formați o opinie. Călătorie plăcută!

Cetățenia în lumea antică

Se spune că ideea de cetățenie s-a născut în lumea clasică a grecilor și romanilor. Când vremea regilor a trecut, ideea a început să implice cel puțin câțiva locuitori în elaborarea legilor și în guvern – în mod clar, primele rădăcini ale cetățeniei moderne! Dar majoritatea din micile orașe-stat ale Greciei Antice au permis doar bărbaților rezidenți să participe la viața civică, ceea ce implică înseamnă că cetățenii erau în minoritate. Copiii, femeile, sclavii și străinii nu erau considerați cetățeni. Romanii chiar au folosit statutul cetățeanului „civitas”, ca un privilegiu care poate fi câștigat și pierdut.

După cum puteți vedea, cetățenia nu a însemnat întotdeauna să trăiești într-un mediu democratic! Totuși, deja din acele timpuri, au existat gânditori, ca filosoful Plato, care era convins că democrația nu este nimic mai mult decât cea mai atractivă formă a societății civile. El era chiar convins că „Republica” sa ar putea începe doar în urma unei revoluții. Și cât de puternic ne-a demonstrat istoria că el a avut dreptate!

Un alt mare filosof a fost Aristotel. Multe din ideile lui, dezvoltate în urmă cu mai bine de 2300 de ani, încă joacă un rol important în viețile noastre și în felul nostru actual de a gândi. „Un întreg este mai mare decât suma părților sale” este un citat pe care îl folosim des, dar nu mulți știu că Aristotel a emis această frază celebră. Mult mai importantă pentru scopul nostru, este convingerea lui că comunitățile există datorită impulsului uman de a conviețui și exista împreună cu ceilalți. Aristotel a scris ceva ce va fi adevărat și în următorii 2300 de ani: el credea că o educație bine organizată – atât în școli cât și în alte instituții formale – creează societăți în care cetățenii vor mai mult decât să supraviețuiască, și anume să trăiască împreună asumându-și simțul răspunderii. Uimitor, nu-i așa?

O fațetă a lumii antice despre care este posibil să fi auzit, este „Agora”, un loc public și centrul activităților civice în Atena antică. Acesta era locul unde cetățenii luau deciziile, unde se țineau discuțiile și unde aveau loc schimbările. Agora a fost inima societății civile ateniene, o societate bazată mai mult pe comunitate și pe colectiv decât pe individ.

Dacă doriți să explorați lumea antică mai în profunzime, puteți consulta următoarele pagini web:

<http://www.fordham.edu/halsall/ancient/asbook.html>

<http://ancienthistory.about.com/>

<http://plato.evansville.edu/public/burnet/>

<http://www.wsu.edu/~dee/GREECE/GREECE.HTM>

<http://www.wsu.edu/~dee/ROME/ROME.HTM>

<http://sophies-world.com/SophieText/aristotle.htm>

http://home.earthlink.net/~pdistan/howp_2.html

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Cetățenia dispare – și revine

Noțiunea de cetățenie și conceptele care au stat la baza acesteia au dispărut practic de pe continent în timpul feudalismului medieval, când doar câțiva oameni erau numiți ca să conducă marea majoritate.

Aceasta s-a întâmplat doar în timpul secolului al 16-lea și în timpul mișcării renașcentiste, când cetățenii au reapărut treptat în Europa, în special în orașele-state italiene, unde cetățenia era în mod frecvent legată de anumite condiții. În cele mai multe orașe, cetățenia era limitată la copiii cetățenilor. În Veneția, pentru a vă da un exemplu, trebuia să trăiești ca un necetățean și să plătești taxe timp de 15 ani pentru a putea deveni cetățean venețian.

Dar, Iluminismul a fost cel care a adus în sfârșit mai puternic conceptul de cetățenie înapoi în Europa. Citiți mai multe sau opriți-vă pentru un moment și descoperiți Renașterea în:

<http://www.historyguide.org/earlymod/lecture1c.html>

<http://www.oir.ucf.edu/wm/paint/glo/renaissance/>

<http://www.bartleby.com/65/ci/citystat.html>

<http://www.crs4.it/Ars/arshhtml/arstitle.html>

Iluminismul European

Iluminismul a fost o mișcare europeană foarte cuprinzătoare, cuprinzând atât filosofia, arta, literatura și muzica, cât și teoriile sociale, culturale, lingvistice și politice ale secolelor 17 și 18. Iluminismul a fost interesat să facă să se vadă lumea într-un mod diferit – ceea ce includea și rolul cetățenilor și semnificația cetățeniei. Unul din conceptele de baza de acum, este acela potrivit căruia nimic nu este dat sau pre-determinat, dar universul este fundamental rațional, ceea ce înseamnă că poate fi înțeles cu ajutorul rațiunii și poate fi controlat. Pornind de la acest punct de plecare și inspirat de orașele-stat din Grecia, Jean-Jacques Rousseau a lansat ideea că toți cetățenii ar trebui să contribuie la deciziile politice fără a se gândi la avantaje personale.

Ideea filosofilor iluminiști a avut un puternic impact: Revoluția franceză s-a identificat ea însăși cu ideile iluministe, idei care au influențat de asemenea și constituția Statelor Unite ale Americii. și nici până astăzi, ideile lui Rousseau n-au murit. John F. Kennedy a spus odată, cu aproape o sută de ani în urmă: „Acțiunea politică este cea mai mare responsabilitate a unui cetățean”, și multe alte citate ale unor oameni celebri pot fi adăugate aici. Gândiți-vă doar la câți oameni putem vedea vorbind despre diferite idei promovate și dezvoltate în timpul Iluminismului în fiecare zi la televizor, sau în imediata vecinătate a voastră, sau în timpul unei zile de muncă!

Din nefericire, acesta nu este locul pentru a intra în detalii în ceea ce privește ideile iluministe, dar iată aici câteva posibilități interesante pentru a citi mai multe despre Rousseau și Voltaire, Hume și Smith și mulți alți mari filosofi cu ideile lor stimulatoare:

<http://www.wsu.edu/~dee/ENLIGHT/ENLIGHT.HTM>

<http://mars.wnec.edu/~grempe/courses/wc2/lectures/enlightenment.html>

http://www.wsu.edu/~brians/hum_303/enlightenment.html

<http://europeanhistory.about.com/cs/enlightenment/>

http://home.earthlink.net/~pdistan/howp_7.html

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
-
Exemple de proiecte

Înțelesul liberal al cetățeniei

Ideea de bază care stă în spatele înțelegerii liberale a cetățeniei este aceea conform căreia există anumite drepturi de bază pe care cetățenii le au atât timp cât sunt loiali statului lor (nu regimului care este la putere la un moment dat).

Unul dintre primii și cei mai influenți gânditori liberali a fost filosoful englez John Locke. Potrivit lui, statul există pentru sprijinul cetățenilor și pentru protejarea drepturilor și libertăților lor. Bazându-se pe un contract social între oameni și guvern, cetățenii au libertatea de a gândi, de a crede și de a-și exprima crezurile lor, să se organizeze, să lucreze, să cumpere și să vândă și să-și aleagă la fel de liber guvernul cum pot să-l și schimbe (de fapt, chiar a-l înlocui prin revoluție).

Pe lângă aceste idei legate de libertatea individului, unii dintre gânditorii liberali au fost interesați de asemenea de problema colectivului și a societății ca un întreg. Filosoful scoțian John Stuart Mill a argumentat, de exemplu, că maturitatea morală este esențială și este posibilă doar dacă cetățeanul este implicat în activități colective cu alți cetățeni sau în favoarea lor. Libertatea are sens doar dacă este legată de noțiuni cum ar fi responsabilitatea colectivă și egalitate, sau, așa cum Hobhouse a spus: „Libertatea fără egalitate este ca numele unui sunet nobil cu un înțeles murdar” (1911, pag.38). Această credință irevocabilă în egalitatea fundamentală a tuturor oamenilor este ceva ce poate fi urmarit încă din vremea stoicilor, o mișcare filosofică fondată în Atena în jurul anului 300 î.Hr.

De la aceste doua concepte apropiate dar de asemenea și atât de diferite, s-au dezvoltat două școli de gândire. Ambele împărtășesc aceleași convingeri esențiale în ceea ce privește semnificația libertății și de multe ori se referă la aceasta ca la individul liberal (fostul) și comunitatea liberală sau republicană (viitoare). După cum puteți observa, adjectivul „liberal” se referă mai mult la libera economie de piață, un mod în care mișcarea liberală este foarte des văzută și limitată în zilele noastre.

Rădăcinile liberalismului joacă un rol important și în societățile de astăzi, ca și ideile din perioada Iluminismului de altfel: gândiți-vă doar la atât de des folositul argument că cetățenii nu se nasc, dar se fac. Cu alte cuvinte: oamenii trebuie să crească într-un mediu democratic pentru a deveni cetățeni democrați.

Cateva resurse bune pentru a explora ideile mișcării liberale sunt:

<http://www.worldlib.org>

<http://www.utm.edu/research/iep//locke.htm>

<http://www.turnleft.com/liberal.html>

<http://www.utm.edu/research/iep/m/milljs.htm>

<http://www.lymec.org>

http://www.britannica.com/heritage/article?content_id=1374

Revoluțiile

Bazându-se în întregime pe viziunea lumii raționale promovată de Iluminism, multe dintre idei au fost dezvoltate pe modul cum societatea poate fi influențată și schimbată. Ideile de schimbare conduc la nevoia de schimbare și nevoia de schimbare conduce la revoluții, după cum știm. Revoluțiile erau văzute ca cel mai eficient mod de a ajunge la schimbări politice și sociale.

Revoluția Franceză a fost prima revoluție socială majoră, și prin dimensiunile sale – cu „Declarația Drepturilor Oamenilor și Cetățenilor” – a avut o mai mare semnificație decât Revoluția Americană care a precedat-o. Doar Revoluția din Rusia din 1917 care a condus la comunismul modern, poate rivaliza cu importanța care a avut-o în lume ceea ce s-a întâmplat în Franța la sfârșitul secolului 18.

Fundamentarea republicii moderne, stricta separare a statului și a bisericii, rădăcinile mișcării drepturilor omului, nașterea faimosului citat revoluționar „Libertate, Egalitate, Fraternitate”, scânteia primelor mișcări explicit feministe – sunt atâtea lucruri care au rezultat în mod direct sau indirect în urma revoluțiilor sociale, încât nu le putem numi pe toate. Dar vă putem invita la o călătorie explorând câteva din aceste idei și impactul lor, și cel mai important, explorând ființa umană care a făcut posibile toate acestea!

http://www.britannica.com/history/euro/1/2_2.html

<http://www.thehistorychannel.co.uk/classroom/gcse/rus2.htm>

<http://www.wsu.edu/~dee/REV/>

<http://www.bbc.co.uk/education/modern/russia/russifla.htm>

<http://chnm.gmu.edu/revolution/browse/texts/>

<http://revolution.h-net.msu.edu/>

<http://www.pbs.org/ktca/liberty/>

<http://www.historyplace.com/unitedstates/revolution/>

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

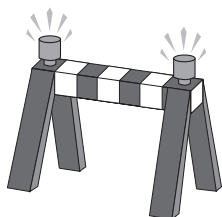
Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

În care dintre școlile de gândire menționate mai sus ai vrea să fii cetățean?

În care din școlile de gândire menționate mai sus ai vrea să fii lider?

Pentru fiecare școală de gândire de mai sus fă o statuie umană (imaginând un teatru), arătând relațiile dintre cetățeni, stat și alți „jucători” ai societății. Puneți-i împreună și începeți să faceți comparații, diferențe și semne ale dezvoltării / progresului.

(Pentru mai multe detalii asupra ideii de teatru, vizitați http://www.engage.nu/interact/Working_Methods/interactivetheatre.htm)

Prezentându-vă cele mai importante școli de gândire, care au inspirat înțelesul modern al cetățeniei și principalele evenimente care ne-au adus unde suntem astăzi, vă invităm să descoperiți alte câteva noțiuni legate de cetățenie și originile acesteia. Vă rugăm să nu uitați că aceste noțiuni sunt deseori alăturate diferitelor mișcări filosofice și evenimente istorice și că noi nu putem releva aceste legături tot timpul. Mai mult de atât, aceste noțiuni, ca de altfel întreg capitolul, sunt subiectiv alese și descrise. Avem încredere că vă vor stimula gândirea.

Națiunea-stat

Conceptul națiunii-stat a existat doar în ultimii 200 de ani, chiar dacă deseori suntem tentați să credem altceva, doar pentru că asta e ceea ce știm. Dar, istoria actuală, nu este istoria națiunilor-state. Cineva s-ar putea întreba dacă conceptul națiunii-stat este doar tranzitoriu. Procese ca globalizarea, consolidarea Uniunii Europene și imigrarea au forțat odată atât de apropiatele națiuni-state să se deschidă. Cât de lung este capitolul lor în istorie de au rezistat până la ultimul la urma urmei?

What do you think the nation state will look like in 20 years time?

Practic, istoria modernă a Europei poate fi descrisă ca fiind istoria națiunilor-stat. Multe din națiunile Europei s-au materializat ca state târziu, în secolul al 19-lea. De multe ori, doar după ce s-au format s-au omogenizat limbile vorbite, sistemele educaționale au fost stabilite și elemente ale culturii au început să apară (cum ar fi steagurile, imnurile și alte simboluri similare).

În sfârșit, națiunile pot fi construite, mai mult sau mai puțin, prin șansă, și pot fi desfăcute sau reconstruite de asemenea. Este important să realizăm că atunci când o națiune este construită, unii oameni sunt incluși, unii nu, iar problema inclusiei aproape niciodată nu ia în considerare ceea ce oamenii simt că sunt. Observând cu atenție procesul european de integrare și dezbaterile politice pe tema imigrării, putem vedea exact ce se întâmplă: când definești cine este parte a Uniunii Europene și cine nu, unii oameni sunt incluși, alții sunt excluși. Cunoașteți pe cineva care se simte european dar nu este legal cetățean al Uniunii Europene?

În timp ce statele definesc clar cine este parte din națiunea lor și cine nu, și cui îi este permis să devină parte din națiune și cui nu, sunt câteva diferențe distincte în felul cum fac acest lucru. În unele țări, apartenența la o națiune este determinată în funcție de „jus sanguinis” (originar din limba latină și înseamnă legea sângelui). Mai simplu, aceasta înseamnă că un copil primește cetățenia tatălui sau a mamei lui. În alte țări, guvernează „jus soli” (tot din limba latină și înseamnă legea pământului), adică cetățenia este decisă de locul nașterii. Aceste sisteme antagonice duc de regulă la cetățenii duble sau la apatrizi (pierderea oricărei cetățenii).

Din mai multe motive, națiunile stat nu sunt în zilele noastre ceea ce erau în trecut, independente unele de altele în cel mai puternic sens. Dimpotrivă, interdependența dintre state crește repede și puternic zi după zi. Gândiți-vă doar la Euro, care aduce 12 națiuni stat europene foarte aproape. Dar, de fapt, Consiliul Europei reprezintă prima tentativă post-război de a organiza și de a întări această interdependență, o tentativă al cărei succes a fost vizibil în timpul celei de-a 50-a aniversări din 1999.

.../...

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

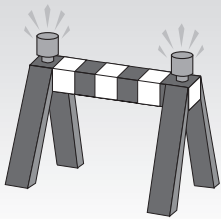
Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Uniunea Europeană este un alt model, mai avansat, de dependență comună între un număr de națiuni stat din Europa. Uniunea Europeană a străbătut un drum lung de la modestul său început de cooperare economică la o uniune matură, care este oarecum aproape o confederație și are în plus și ambiții. De fapt, UE administrează, pentru prima dată în istoria națiunilor state, suveranitățile asupra unui nivel supranațional și crează o balanță dinamică între noile suveranități și interesele naționale. Și ajută, de asemenea, la sensibilizarea oamenilor asupra faptului că națiunea stat nu este singura formă de identitate comună și că aceasta nu are o mai înaltă demnitate decât alte elemente ale unei identități.

Gândiți-vă la o listă de probleme care credeți că sunt importante pentru oameni în societatea de astăzi. În grupuri mici, discutați care credeți că ar fi cea mai bună rezolvare a acelor probleme la nivel local, național sau internațional. Răspundeți la aceste probleme și comparați răspunsurile. Deschideți o discuție despre nivelele cele mai potrivite de a decide („subsidiaritate”). Legați-le apoi de rolul Uniunii Europene. .

Euro nu a fost primul...

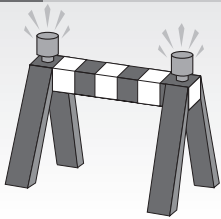
Când a fost introdus Euro, în 1 ianuarie 2002, înlocuind 12 dintre cele mai importante monede, s-a putut citi mult despre unicitatea acestui eveniment, despre unicitatea acestui moment și despre remarcabila realizare a celor 12 țări europene.

Dar, întorcându-ne cu mai bine de o mie de ani în istoria Europei, veți afla că a existat cu adevărat o monedă europeană înainte. Era în jurul anului 750, când Pepin cel Mic, regele francilor, a introdus denierul de argint, o monedă care a rămas în standardele Europei mai bine de 500 de ani.

Așa cum este și istoria națiunilor state, istoria monedelor europene este uimitor de scurtă. Nici una dintre monedele statelor europene nu era mai veche de 200 de ani. Marca germana tocmai împlinise 50 de ani când a fost înlocuită de Euro. Povestea vieții majorității monedelor europene este surprinzător de scurtă, dar foarte des oamenii sunt convingși de contrariu. Așa ai fost și tu?

De când există moneda țării tale în forma actuală (sau în forma pre-euro)?

Începeți o dezbatere pro și contra introducerii unei singure monede globale.

Drepturile omului sunt mai batrâne decât credeți...

Conceptul de drepturile omului poate fi urmărit încă din vremea stoicilor și a Greciei Antice ca și în alte culturi din afara Europei. Pentru prima dată, un document scris, conținând câteva drepturi de bază ale barbaților, se crede ca a fost dezvoltat în Anglia, unde regele Ioan al Angliei a semnat „Magna Carta Libertatum”, în secolul al 13-lea.

În timpul mișcării renaștentiste, majoritatea gânditorilor au impus în Grecia Antica credința că toți oamenii sunt egali și în următoarele secole 17 și 18 ideea de bază a drepturilor naturale a evoluat. Numai în timpul Iluminismului și în timpul revoluțiilor la sfârșitul secolului al 19-lea drepturile omului (ca drepturi posedate de oameni deoarece sunt ființe umane), au devenit o parte a lumii politice.

.../...

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
-
Exemple de proiecte

Declarația Americană de Independență din 1776 a fost cea care, într-un mod de neuitat, a exprimat ideea că toți oamenii se nasc egali, că ei sunt înzestrați de Creatorul lor cu anumite drepturi inalienabile, între care Viața, Libertatea și căutarea Fericirii. Uimitor și trist totodată, constituția Statelor Unite nu a extins aceste drepturi asupra sclavilor sau femeilor. În 1778 a fost adoptată Declarația drepturilor bărbatului și cetățeanului ca rezultat al Revoluției Franceze, definind principalele drepturi ale omului similare cu celea definite de Declarația de Independență. Doar în 1984, când Declarația Universală a Drepturilor Omului a fost unanim adoptată de Națiunile Unite în 10 decembrie, drepturile omului au fost declarate aplicabile nu doar bărbaților, ci și tuturor ființelor umane.

Credeți că drepturile omului ar trebui aplicate universal, în același fel fiecărei femei, bărbat sau copil al acestei planete? Ar trebui să fie forțați oamenii să urmeze Declarația Universală a Drepturilor Omului? Cum ați proceda cu anumite persoane care au violat oricare din aceste „Drepturi”?

De atunci, un număr de standarde de drepturi ale omului au fost adoptate în lume. Este meritul Consiliului European că o Convenție Europeană pentru protecția Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale există, protejând orice ființă umană de pe teritoriul acoperit de convenție. Convenția este suplinită de o Curte Europeană a Drepturilor Omului, la care pot apela persoanele afectate de violări ale drepturilor omului. Este mult mai mult de spus despre drepturile omului, destul cât să se poată scrie o carte separată! Simțiți-vă liberi să explorați câteva din aceste remarcabile resurse - și să aflați mai multe despre drepturile omului și educația în drepturile omului:

<http://www.coe.int/hre>

<http://www.un.org/works/humanrights/humanrights1.html>

<http://conventions.coe.int/treaty/en/WhatYouWant.asp?NT=005>

<http://www.un.org/Overview/rights.html>

<http://www.echr.coe.int/>

<http://www.unhchr.ch/>

Femeile

Femeile au reprezentat mai bine de jumătate din populație încă de la primele începuturi ale existenței noastre, dar, cu toate acestea, au fost deseori ignorate. Noi am arătat deja de câteva ori că nobilele idei cum ar fi existența și protecția drepturilor naturale de necontestat, au fost deseori la începuturile lor, aplicate doar bărbaților, nu și femeilor. Când vă uitați în cărțile de istorie de la școală, câte femei găsiți prin ele?

Nu este nici un secret că nici o țară nu a ajuns la deplina egalitate între femei și bărbați, încă. Dar, totuși, este o întrebare normală să întrebăm dacă a existat vreodată femeie care a influențat istoria? Gândiți-vă la capitolul pe care tocmai l-ați citit. Vă amintiți vreun nume de femeie?

Ar putea fi adevărat că femeile au fost mai puțin dominante în orice istorie pe care o cunoaștem. Dar, luând în considerare viața de zi cu zi, singurul lucru de care putem pretinde că suntem siguri este acela că femeile au fost mai puțin influente în scrierea istoriei sau a cărților de istorie.

Am adunat câteva pagini web interesante pentru a vă lăsa să descoperiți mai multe despre istoria femeilor și situația lor actuală. Cufundați-vă în ele!

<http://www.un.org/womenwatch/>

<http://www.un.org/womenwatch/daw/>

<http://www.lkwipl.org/wihohio/figures.htm>

<http://www.unifem.undp.org/>

<http://www.un-instraw.org/>

<http://www.ilo.org/public/english/bureau/gender/>

<http://www.feminist.org/>

Citind despre începuturile istoriei cetățeniei și explorând doar câteva dintre noțiunile legate de ideea de cetățenie, sunteți gata de a trece la capitolul următor, unde vă vom prezenta cele mai recente dezvoltări și dezbateri în jurul cetățeniei. Dar înainte de aceasta, ne-am gândit ca ar fi de folos să vă oferim o scurtă trecere în revistă a istoriei cetățeniei după cel de-al doilea război mondial, ceea ce vă va ajuta să plasați dezbaterile contemporane despre cetățenie în contextele sociale. Deci, să începem!

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

19 Septembrie 1946

În faimosul discurs de la Universitatea din Zurich, Winston Churchill face trimitere la „un fel de Statele Unite ale Europei”. Potrivit lui „era nevoie de un remediu care, prin miracol, să transforme întreaga scenă și în câțiva ani să facă toată Europa la fel de liberă și fericită cum este Elveția astăzi.”

16 Aprilie 1948

Organizația pentru cooperare economică europeană este creată pentru a coordona implementarea Planului Marshal, un plan anunțat în 1947 pentru a menține și a reconstrui revitalizarea economică a Europei. Astăzi, organizația se numește „Organizația pentru cooperare economică și dezvoltare” și are 30 de țări membre, care împart un angajament al democrației și a economiei de piață.

www.oecd.org

7 – 11 Mai 1948

Pornind de la Comitetul European pentru Coordonarea Internațională a Mișcărilor de Unificare, Congresul European se întâlnește în Haga, Olanda. Este prezidat de Winston Churchill și adună în jur de 800 de delegați. Participanții recomandă să fie creată o Adunare Deliberativă Europeană și un Consiliu European Special, pentru a pregăti integrarea politică și economică a țărilor europene. S-a propus, de asemenea, adoptarea Cartei Drepturilor Omului și, pentru a asigura respectarea unei astfel de carte, crearea unei Curți de Justiție.

4 Aprilie 1949

Tratatul Atlanticului de Nord este semnat la Washington de 12 state, creând o alianță militară prin care statele se apără unele pe altele dacă este necesar. Astăzi, alianța numără 19 membri și cooperează cu Rusia, iar până la mijlocul anului 2004 se așteaptă ca NATO să fie lărgită până la 26 de membri.

www.nato.int

5 Mai 1949

Statutele Consiliului Europei sunt semnate la Londra de 10 state cu scopul de a proteja drepturile omului, democrația pluralistă și domnia legii și pentru a consolida stabilitatea democratică în Europa. Intră în vigoare în 5 august, același an. Prima ședință a adunării consultative are loc la Strasbourg, la începutul lui septembrie 1949.

www.coe.int

9 Mai 1950

Într-un discurs inspirat de Jean Monet, Robert Schuman, Ministrul francez al Externelor, propune ca Franța, Germania și orice alte țări europene să li se alăture și să se pună de acord prin „resursele lor de carbune și oțel” („Declarația Schuman”). Planul Schuman este mai târziu aprobat de încă 6 state și aprobat de Adunarea Consiliului Europei.

18 Aprilie 1951

Cele 6 (Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxemburg, Olanda) au semnat Tratatul de la Paris, care stabilea Comunitatea Cărbunelui și a Oțelului, umilul început al Uniunii Europene de astăzi. În mai 1952 au semnat de asemenea Tratatul de Apărare Europeană.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

4 Noiembrie 1950

Convenția Europeană a Drepturilor Omului este semnată de statele membre ale Consiliului Europei, la Roma. Intra în aplicare în septembrie 1953 și definește un număr de drepturi și libertăți fundamentale. De asemenea, Convenția stabilește un mecanism internațional pentru a asigura aderarea colectivă la convenție de către toate părțile semnatare. Una din instituțiile create de convenție este Curtea Europeană a Drepturilor Omului, înființată în 1959 la Strasbourg.

<http://conventions.coe.int/treaty/en/WhatYouWant.asp?NT=005>

25 Martie 1957

Cele șase (Belgia, Franța, Germania, Italia, Luxemburg, Olanda) semnează Tratatul de la Roma, înființând Zona Economică Europeană (EEA) și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (EURATOM). Tratele încep să se aplice din 1 ianuarie 1958 și reprezintă o nouă calitate a cooperării în domeniul economic și politic între națiunile stat din Europa.

20 – 21 Iulie 1959

Șapte țări din Organizația pentru Cooperare Economică Europeană, și anume Austria, Danemarca, Norvegia, Portugalia, Suedia, Elveția și Marea Britanie, decid să formeze Asociația Europeană a Liberului Schimb (EFTA). Ele consideră liberul schimb (comerțul liber) ca o modalitate de a atinge prosperitatea și marea. În aceasta idee, EFTA s-a vrut a fi o contrabalanta a Zonei Economice Europene înființată cu un an înainte.

<http://www.efta.int/structure/main/index.html>

18 Septembrie 1959

Curtea Europeană a Drepturilor Omului este înființată de către Consiliul Europei în Strasbourg, după Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ca un instrument principal care să asigure aplicarea obligațiilor de către statele care au intrat în Consiliu.

<http://www.echr.coe.int>

13 August 1961

Înălțarea Zidului Berlinului.

18 Octombrie 1961

Carta Europeană Socială este semnată de către statele membre ale Consiliului Europei la Roma. Intra în aplicare în 26 februarie 1965. Protejând drepturile sociale și economice ale omului, este contrabalanta naturală a Convenției Europene a Drepturilor Omului, care garantează drepturile civile și politice ale omului.

<http://www.humanrights.coe.int/cseweb/GB/index.htm>

1 Iulie 1967

Executivele celor trei Comunități Europene (EEA, EURATOM și ESC) sunt contopite într-una singură.

1 Ianuarie 1973

Danemarca, Marea Britanie și Irlanda se alătură Comunității Europene.

1 Ianuarie 1981

Grecia se alătură Comunității Europene ca al 10-lea stat.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

1 Ianuarie 1986

Spania și Portugalia devin membre ale Comunităților europene.

6 Iulie 1989

Mihail Gorbachov se adresează Adunării parlamentare a Consiliului Europei, propunând o nouă inițiativă de dezarmare. Propunerea sa aduce o nouă calitate relațiilor dintre est și vest și, în același timp, subliniază importanța Consiliului Europei ca o forță pentru păstrarea păcii și stabilității continentului european.

9 Noiembrie 1989

Cade Zidul Berlinului. Cu aceasta, comunismul sovietic ia sfârșit iar URSS se destramă. Vaclav Havel a numit cu multă pasiune evenimentele din 1989 „reîntoarcerea la Europa”, și asta a și fost: o reîntoarcere la Europa, impunând noi misiuni tuturor organizațiilor europene și internaționale, cum ar fi UE, Consiliul Europei, NATO, OECD sau EFTA. Stabilitatea democratică ar fi putut fi, pentru prima dată de la sfârșitul războiului, consolidată activ în toată Europa, întinzându-se de la Atlantic la granița Rusa cu Japonia.

<http://www.historyguide.org/europe/lecture16.html>

7 Februarie 1992

Tratatul Uniunii Europene, cunoscut și sub numele de Tratatul de la Maastricht, este semnat la Maastricht. Începe să se aplice începând cu 1 Noiembrie 1993 și stabilește Uniunea Europeană ca o uniune politică. De asemenea, introduce Piata Unică Europeană.

www.europa.eu.int

8 – 9 Octombrie 1993

Primul summit al Consiliului Europei cu șefii de state și guverne, adoptă la Viena o declarație care confirmă vocația sa pan-europeană și stabilește noi priorități politice pentru protejarea minorităților naționale și combaterea oricărei forme de rasism, xenofobie și intoleranță.

1 Ianuarie 1995

Austria, Finlanda și Suedia se alătură Uniunii Europene.

28 Februarie 1996

Federația Rusă se alătură Consiliului Europei iar acesta devine o organizație pan-europeană pe deplin.

25 Ianuarie 2001

Armenia și Azerbaidjan se alătură Consiliului Europei, care are acum 43 de state membre.

1 Ianuarie 2002

Euro devine moneda oficială în 12 state membre ale Uniunii Europene. Introducerea lui marchează o calitate inegalabilă a cooperării între națiunile stat.

<http://europa.eu.int/euro/html/entry.html>

24 Aprilie 2002

Bosnia-Herțegovina se alătură Consiliului Europei, ca cel de-al 44-lea membru.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

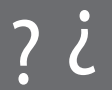
Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

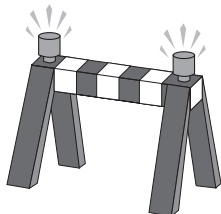
Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Care este cel mai important eveniment pe care ți-l amintești și care a influențat rolul tău ca cetățean?

Paralelă între autobiografiile cetățeniei – fiecare persoană desenează o linie a vieții sale și marchează pe ea evenimente care au influențat dezvoltarea sa ca cetățean. Comparați și discutați.

Acum aveți toate datele – povestea a ajuns aici! Ați citit despre rădăcinile conceptului de cetățenie și cum acesta a evoluat de-a lungul secolelor; ați explorat câteva noțiuni legate de cetățenie și ați cunoscut deschizători de drumuri care vă ajută să vedeți dezbaterile într-o altă lumină; ați trecut prin istoria de după război a Europei. A sosit timpul să mergem înainte la cele mai recente dezvoltări și discuții în jurul cetățeniei europene. Citiți și vă bucurați!

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Reîntoarcerea cetățeanului Sensuri contemporane ale cetățeniei

Cetățenia – un cuvânt popular

T-Kitul pe care îl citiți acum este doar o dovadă a faptului că un sens întipărit al cetățeniei – relațiile dintre cetățeni și stat – a fost extins, și că noțiunea de cetățenie trece printr-o majora creștere.

Un bun exemplu în acest sens, este numărul remarcabil de rezultate pe care îl oferă căutarea pe internet, prin Google, pentru „Cetățenia Europeană”: în jur de 9.280! Dacă tastați cetățenia ca o cerință, o să aveți mai mult de 1.560.000 de rezultate (www.google.co.uk, 10 Martie 2002). Toate aceste pagini web sunt, direct sau indirect, rezultate ale conferințelor care au fost organizate, ale publicațiilor editate, ale discursurilor ținute, cercetări efectuate, cărți publicate, discuții purtate, care de fapt continuă și acum, cu o intensitate uimitoare.

Când urmăriți câteva dintre aceste dezbateri, citim unele dintre publicații sau ne uităm pe internet la diferite pagini despre cetățenie, primul lucru care vă va atrage atenția în mod deosebit va fi cât de diferit termenul de cetățenie este folosit și înțeles. Rob Gilbert descrie cetățenia ca „un termen larg, complex și contestat”. (pag.46, 1996). Dorind să depășească sensul static al cetățeniei, acela de statut legal în națiunile stat, majoritatea conceptelor contemporane ale cetățeniei sunt strâns legate de noțiunea de „societate civilă”. Acesta este motivul pentru care noi credem că este important să descriem partea centrală a ambelor noțiuni (cetățean-stat și societate civilă) și să punem accent pe elementele comune înainte de a prezenta câteva din principalele sensuri ale temei noastre.

Cetățenia Contemporană – mai mult decât un statut oferit de stat

Primești un pașaport, poți vota, ești chemat la protecția statului”.

Un mod, printre atâtea altele, a felului în care cetățenia a fost înțeleasă până nu demult: prin relațiile dintre cetățeni și stat, definind clar drepturile și responsabilitățile ambilor.

La sfârșitul anului 1960 și începutul anului 1970 aceasta înțelegere a cetățeniei a început să se schimbe, dezvoltându-se diferite direcții. Următoarele două definiții ilustrează această dezvoltare și arată că cetățenia era deschisă și începea să se lege de noțiuni ca sentimente, moralitate și simțul proprietății:

„Cetățenia înseamnă punerea în practică a unui cod moral – un cod care se preocupă de interesul pentru ceilalți – bazat pe dezvoltarea personală și cooperarea voluntară mai mult decât pe puterea represia a statului ”.

(Hayek, 1967)

„Cetățenia este un statut acordat tuturor celor care sunt membri cu drepturi depline a unei comunități. Toți cei care au acest statut sunt egali în respectarea drepturilor și îndatoririlor cu care statutul lor i-a înzestrat. Nu există principii universale care să determine că ar fi acele drepturi și îndatoriri, dar societățile în care cetățenia este o instituire în dezvoltare creează o imagine a cetățeniei ideale...Cetățenia presupune în mod direct un simț al membrului comunității bazat pe loialitatea față de o civilizație care este de posesie comună. Este o loialitate a oamenilor liberi înzestrați cu drepturi și protejați de o lege comună”.

(Marshall, 1973)

În timpul anilor 1990, conceptul de cetățenie a fost dus încă și mai departe, introducând noțiunea de „cetățenie multidimensională” și creând o legătură directă între cetățeni și identitate.

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadru nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

–
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

În acest sens, s-a încercat să se reacționeze la recente dezvoltări cum ar fi integrarea europeană, globalizarea, migrația și consecințele lor politice, sociale, economice, culturale și ecologice. Încă o dată, o selecție a definițiilor din această perioadă sperăm că vă va ajuta să vă formați o idee despre aceste dezvoltări conceptuale:

„Cetățenia este o luptă liniștită într-o sferă publică care este dialogică”.
(Habermas, 1994)

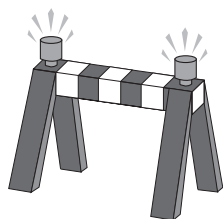
„Cetățenia nu este doar un anumit statut, definit de stabilirea drepturilor și a reponsabilităților. Este, de asemenea, o identitate, o expresie a calității de membru într-o comunitate politică”.
(Kymlicka & Norman, 1995)

„Cetățenia este un concept complex și multidimensional. Ea conține elemente legale, culturale, sociale și politice și impune cetățenilor cu drepturi și obligații depline, un simț al identității și legături sociale.”
(Ichilov, 1998)

„Cetățenia înseamnă să fii membru activ și participarea indivizilor în societate, unde sunt înzestrați cu drepturi și responsabilități și unde au capacitatea să influențeze politic. Așadar, cetățenia trebuie să însemne mai mult decât un statut juridic și politic; înseamnă de asemenea și un rol social”.

(Cesar Birzea în iunie 2002 la al doilea curs-pilot asupra cetățeniei europene, organizat de Parteneriatul dintre Comisia Europeană și Consiliul European)

Folosind câteva din citatele din această secțiune, faceți o Declarație de Activitate. Cineva citește unul dintre citate, iar oamenii se mută în alte zone, depinde dacă sunt de acord sau nu cu declarația. Apoi, sunt puși să explice de ce sunt de acord și de ce nu, iar ei pot să-și schimbe poziția dacă sunt convingși de argumentul altcuiva. Este important să discutați exercițiul mai târziu, și să le permiteți oamenilor să exprime ceea ce au simțit în timpul activității (dar să nu intrați în altă dezbatere a temei, ceea ce se poate întâmpla foarte ușor!).

Definițiile colectate aici nu sunt nici exhaustive nici exclusiviste și ar trebui doar să vă dea o idee despre cât de largă și diversă a fost această temă a cetățeniei și încă este, și cum este înțeleasă după schimbările și dezvoltările din istoria recentă. Dincolo de aceasta, definițiile vă ajută să faceți câteva observații asupra similarităților dintre diferitele concepte și sensuri ale cetățeniei.

Ce credeți că este mai important (pe o scară de la 1 la 4)?

- Să ai drepturile legale ale cetățeanului (de exemplu, dreptul la vot)
- Să ai simțul legării de comunitatea din care faci parte
- Să crezi în respectul față de toți oamenii
- Să ai aptitudini și capacitatea de a intra în politică și / sau în societatea civilă

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Elemente comune

Unul din elementele regăsit în toate definițiile cetățeniei este problema apartenenței la o comunitate. O asemenea comunitate poate fi definită printr-o varietate de elemente, cum ar fi codul moral, o identică impunere a drepturilor și obligațiilor, loialitatea pentru o civilizație deținută în comun, un simț al identității.

În sensul geografic, comunitatea este de regulă definită la două nivele principale, diferențiate de comunitățile locale, în care trăiesc persoanele și statul, de care aparțin persoanele. Aceste două nivele nu sunt exclusive, dar depinzând de concepte și/sau de definiții, accentul poate fi pus mai mult pe un nivel decât pe altul. (Audigier, 2000, pag.17).

Un alt aspect, este acela că cetățenia există mereu în spațiile publice și democratice, în care cetățenii au drepturi egale ca și responsabilități. Aceste drepturi și obligații sunt exercitate și îndeplinite în timp ce respectă drepturile celorlalți cetățeni și conținuți pe ei în îndeplinirea propriilor lor responsabilități.

Diferite concepte și contexte

În afara acestor elemente esențiale pe care le-am prezentat, mai există un număr de diferențe conceptuale. De foarte multe ori, acestea pot fi identificate cu adjectivele folosite împreună cu „cetățenia”. Un exemplu este conceptul de „cetățenie democratică”, așa cum a fost promovat de Consiliul European. Adjectivul „democratic”, subliniază credința că cetățenia ar trebui să se bazeze pe principiile democratice și anumite valori, ca de exemplu pluralismul, respectul pentru demnitatea umană și domnia legii.

În afară de elementele menționate mai sus, care ne ajută să comparăm, să analizăm, să structurăm și să diferențiem diferitele concepte despre cetățenie, mai există câteva componente care par a fi arbitrare, doar dacă nu sunt privite în contextul specific în care modelul de cetățenie a fost dezvoltat și în care este folosit. Adjectivul „european”, este, spre exemplu, folosit atât ca referință teritorială cât și ca o anumită identitate, ca un drept de proprietate și ca niște drepturi culturale. Sensul său exact poate fi înțeles doar în relație cu contextul sau specific, cum ar fi un scop politic, niște scheme instituționale și/sau dezvoltarea istorică a ideii.

Societatea civilă – ce înseamnă?

Așa cum am arătat, sensul cetățeniei s-a dezvoltat începând cu relația cetățean-stat – în termeni puri legali – până la conceptul care să aducă relațiile multidimensionale între cetățeni și statul lor, cetățeni și comunitate și cetățeni între ei. În zilele noastre, cetățenia este mult mai mult decât o construcție legală și înrudită – printre altele – cu simțul tău personal de apartenență, de exemplu simțul apartenenței la o comunitate pe care o poți forma sau o poți influența direct. Un spațiu care este sau va fi influențabil este societatea civilă.

Au fost nenumărate tentative de a defini „societatea civilă”. Expresia este pe buzele tuturor, dar nu toți vrem să spunem același lucru când o folosim. Cum termenul a existat de mult timp, popularitatea sa actuală este ca urmare a dezvoltării din ultimii 20 de ani. În timpul acestor ultime două decenii am văzut și experimentat ceea ce Forbig (2000) a descris ca o „remarcabilă renaștere” a termenului și conceptului de societate civilă în toate părțile Europei.

Prezentat de filosofii Iluminismului Scoțian, ca Adam Smith și David Hume, termenul de societate civilă, la originile sale a însemnat o caracteristică a societății în întregul ei, ceea ce nu implică în mod necesar și democrația. (Wimberley, 1999, pag.1). Sensul de mai târziu, restrânge societatea civilă la structurile sociale din afara statului, sau, în alte cuvinte, simplifică societatea civilă ca o societate fără stat. Al treilea sens, și probabil cel mai comun din zilele noastre, percepe societatea civilă ca o sferă de organizații neguvernamentale și asociații (în special cele de natură voluntară). Este foarte aproape de așa numitul „al treilea sector”.

Cele mai multe din definițiile și dezbaterile contemporane se referă la cel de-al treilea punct de vedere, principalele dezbateri fiind dacă religia, economia și/sau familia ar trebui considerate ca parte a societății civile sau nu. (Bahmueller, 2000, pag.1).

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contempo-
rane în educația pentru
cetățenia europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
—
Exemple de proiecte

O definiție sociologică larg acceptată a societății civile este următoarea:

„Societatea civilă poate fi definită ca un grup sau un sistem de grupuri intermediare organizate care:

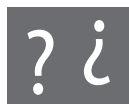
(1) sunt relativ independente de autoritățile publice și de unitățile private de producție și reproducție, de firme și de familii;

(2) sunt capabile să delibereze în cazul acțiunilor colective în apărarea sau promovarea intereselor sau pasiunilor lor;

(3) nu caută să înlocuiască nici agenții statului nici cei privați de producție sau să accepte responsabilitatea pentru guvernarea politică ca un întreg; și

(4) sunt de acord să acționeze înăuntrul unor reguli prestabilite ale „civilului”, cum ar fi respectul reciproc, natura”. (Schmitter, 1997, pag.240)

Independent față de definiția concretă care ar putea fi bazată o discuție, marea majoritate a unor astfel de dezbateri încep cu aceeași supozitie: Societatea este în mișcare. Conceptul națiunii-stat, odată o construcție închisă ermetic, a devenit rarefiat. Ceea ce va deveni este încă necunoscut, dar cu siguranță este pe cale să devină ceva nou. (Lauritzen, 1998).

Cum vezi rolul tău în societatea civilă?

Care din descrierile de aici îți se potrivește mai bine?

Uniunea Europeană și Consiliul Europei și concepția lor despre cetățenie

Acest T-Kit nu poate – și nu dorește – să descrie tot ceea ce a fost făcut pentru cetățenia europeană de către Uniunea Europeană și Consiliul Europei. Poate doar să pună în lumina câteva aspecte care sunt interesante în acest context.

Unul dintre aceste aspecte este faptul că nici textul fondator al Consiliului Europei nici cel al uniunii nu conține cuvintele cetățean sau cetățenie. Din contră, acest efort vine din toate părțile. Și aceasta din cauză că democrațiile sunt periclitare – așa cum mulți oameni pretind – confruntate cu scăderea participării la vot ca, de altfel, majoritatea formelor de implicare tradiționale în societate? Din cauză că cetățenii activi și societatea civilă trebuie să înlocuiască prosperitatea statului pentru a menține coeziunea socială? Sau este doar o altă campanie zgomotoasă pentru a le da de lucru ONG-urilor?

Găsirea unor răspunsuri profunde la toate aceste întrebări ne va îndepărta mult de scopul acestei publicații. Opiniile asupra acestor probleme sunt tot atât de variate ca și cititorii acestui T-Kit. Noi credem că este mai mult de spus despre conceptul de cetățenie decât un răspuns stimulat de desilusionismul politic. Sau, pentru a o spune în cuvintele profesorului Francois Audigier: „Nu ar trebui să considerăm reînnoirea cetățeanului ca un apel, necesar la o inițiativă a cetățeniei, proxim și responsabil, pentru a fi un rezultat fericit al crizei unui stat și a instituțiilor politice”. (Audigier, 2000, pag.14)

O diferență interesantă între cele două instituții europene este aceea că cetățenia la Uniunea Europeană este clar și strict condiționată: doar cineva care posedă cetățenia unuia din state este și un cetățean european. Pe de altă parte, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, protejează orice ființă umană din interiorul ariei acoperite de convenție, independent de naționalitatea acesteia. Totuși, veți auzi mulți politicieni din Uniunea Europeană vorbind despre cetățenia europeană par în înțelesul legal al cetățeniei unei persoane care trăiește în interiorul Uniunii Europene. Evident, cetățenia europeană – cel puțin în contextul acestui T-Kit – este mult mai întinsă decât aceste sensuri limitate și exclusive.

Convenția Europeană a
Drepturilor Omului
(Pag 26)

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

–
Exemple de proiecte

O altă distincție poate fi observată dacă ne uităm la înțelesul programelor instituționale în sectorul de tineret. Răspunsul pe care cele două instituții încearcă să îl găsească la întrebarea „Am făcut Europa, dar cum facem Europeanii?” este destul de distinct. În timp ce ambele cred în înțelepciunea globală cu care se nasc oamenii, dar cetățenii se nasc, Uniunea Europeană încearcă să aducă „Europa mai aproape de cetățeni prin experiențe personale interculturale, prin serviciile de voluntariat și prin dialogul direct cu oamenii (Comisia Europeană, 2001, pag. 17)”, pe când Consiliul Europei se leagă mai mult de experiențele interculturale de grup, de învățarea interculturală în spații protejate de învățare, lucrând cu multiplicatori și creând efectul fulgilor de zăpadă.

În ciuda tuturor diferențelor și a diversității înțelesurilor cuvântului, ambele instituții împărtășesc o convingere comună – cel puțin în domeniul muncii de tineret. Aceea că identitatea europeană poate fi definită doar printr-un grup comun de valori, un înțeles care ne duce la un consens mai mult decât impunător. Această credință este reflectată în varietatea de rezoluții ale Consiliului Europei, un mare număr de documente politice a organizațiilor de tineret și, mai recent în Uniunea Europeană, documente cum ar fi „Carta Alba pentru Tineret”, care se referă la Europa ca la „campionul valorilor democratice” (Comisia Europeană, 2001, pag. 52). Este, așadar, de înțeles de ce cele două instituții importante, bazându-se pe aceleași convingeri, au inițiat o colaborare care să combine experiența și puterea de a promova noțiunea de Cetățenie Europeană – o cooperare care va fi importantă pentru toate domeniile de lucru, dar care este, pentru moment, limitată la sectorul de tineret.

Când ai auzit ultima dată la Uniunea Europeană sau Consiliul Europei ceva despre
Cetățenia Europeană?

Ce sens al Cetățeniei Europene se află în spatele mesajului lor?

Dezvoltări recente

Societatea este fără îndoială în schimbare și este influențată de o serie de factori care foarte des sunt asociați cu ceea ce mulți numesc post-modernismul. Această caracterizare se manifestă printr-o varietate de tendințe, cum ar fi:

- Informația pe care revoluția a adus-o despre tehnologiile de comunicare și informare
- O schimbare fundamentală în producție și folosirea cunoștinței;
- Un simț înșelător al identității care pune mai puțin accentul pe interesele comune și valori decât înainte
- O schimbare în natura politicilor și a modului în care cetățenii participă la procesul politic

Toate aceste dezvoltări au o influență semnificativă asupra cetățeniei (și în educația și învățarea despre cetățenie). În timp ce existența lor rămâne indiscutabilă, părerile despre posibilele consecințe variază substanțial.

Ce impact credeți că au aceste dezvoltări asupra cetățeniei?

Unii discută asupra faptului că noțiunea de identitate a fost și va rămâne esența cetățeniei, dar trebuie să fie ruptă de națiunea-stat și extinsă la diferite nivele geografice, începând de la nivel local și până la nivel global. (Gilbert, 1992, pag. 58)

Post-modernismul
(Pag. 25)

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

Alții cred că tradiționalul concept al cetățeniei se referă la a dispărea în societatea post-modernistă. Ei observă o nevoie de noi motive pe baza cărora o nouă formă de cetățenie să fie dezvoltată. (Gilbert, 1992, pag. 59)

O altă teorie, împărtășind tendințele pesimiste a evaluării post-moderniste în societate, argumentează că unele dintre dezvoltările post moderniste oferă noi posibilități pentru cetățenie. (Gilbert, 1992, pag.60).

Dezbaterile la nivel european au urmat primul punct de vedere pentru o perioadă relativ lungă – acela că identitatea este esența cetățeniei, de la plan local până la plan global. Nu doar instituțiile au purtat discuții despre cetățenia europeană, ca o fațetă complementară celorlalte elemente. Organizațiile din societățile civile au admis că „viitoarea integrare europeană cere o fundamentare a conceptului de cetățenie europeană”. (European Youth Forum, 2001, pag. 1).

Dar în timp ce suntem de acord cu ideea că noțiunea de identitate ar trebui despărțită de națiunea-stat și extinsă, un mare număr de oameni crede că un anumit set de valori fixat ca un punct de referință este de preferat față de regiunile geografice. Oricine împărtășește aceste valori, este un cetățean european, „iar ei pot fi din Moscova sau Cairo, din Atena sau din Castrop Rauxel”. (Lauritzen, 1998, pag.5)

Potrivit interpretării noțiunii de cetățenie, există diferite teorii în ceea ce privește dezvoltarea sa viitoare:

- Este națiunea-stat un concept al trecutului?
- Cetățenii înseamnă o comunitate de valori mai mult decât o națiune-stat?
- Are conceptul de cetățenie vreun viitor?

Câteva răspunsuri posibile la aceste întrebări vă vor fi prezentate în capitolul următor, încă o dată nepretinzând că sunt complete sau exclusive, dar exemplifică diversitatea părerilor și a teoriilor.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Societatea post-modernistă

Iată un citat din cartea „Un abecedar al Postmodernismului” de Dr. Grenz, care sperăm să vă ajute să înțelegeți ce înseamnă societatea post-modernistă: „Postmodernismul se referă la starea intelectuală și expresia culturală care devin tot mai dominante în societățile contemporane. Aceste expresii aduc în discuție idealurile, principiile și valorile care zac în inima minții moderne. Postmodernitatea, în schimb, se referă la era în care trăim, la timpurile în care concepția pos-modernă sporește contururile societății noastre. Adjectivul post-modern, apoi, se referă la opiniile gata formate și produsele lor. Acestea au fost reflectate în multe din tradiționalele căi de exprimare culturală. Astfel, avem arhitectura post-modernă, arta și teatrul. Postmodernitatea este era în care ideile post-moderne, atitudinile și valorile, guvernează – unde starea de postmodernism formează cultura. Aceasta este era societății post-moderne.”

Postmodernismul – o definiție bazată pe forma textului

www.counterbalance.org

Un termen general și larg răspândit este aplicat în cazul literaturii, artei, filosofiei, arhitecturii, ficțiunii și criticii culturale și literare printre altele. Postmodernismul este o reacție asumată cu certitudine a eforturilor experimentate, sau obiective, de a explica realitatea. În esență, postmodernismul este foarte sceptic în explicații care se pretind a fi valabile pentru toate grupurile, culturile, tradițiile sau rasele, în loc să se concentreze asupra adevărului relativ al fiecărei persoane. Potrivit postmoderniștilor, interpretarea este totul; realitatea intervine doar prin interpretările noastre a ceea ce lumea înseamnă pentru noi în mod individual. Postmodernismul se bazează pe experiența concretă asupra principiilor abstracte, crezând mereu că rezultatul propriei experiențe va fi în mod necesar mai scăzut și relativ decât unul universal.

Postmodernismul este „post” pentru că neagă existența oricăror ultime principii și lipsește optimismul existenței adevărului științific, filosofic sau religios, ceea ce va explica totul pentru toată lumea – așa numita „minte modernă”. Paradoxul poziției postmoderniste este, că plasând toate principiile sub scrutatul scepticismului, chiar și propriile lui principii nu sunt fără semne de întrebare. Se contrazice singur în declarația cum că nu există adevăr universal – exceptând bineînțeles, adevărul universal al postmodernismului.

Un lucru important care trebuie reținut este că una din caracteristicile definitorii a postmodernismului este aceea că există mai multe feluri de postmodernism, mai multe teorii diferite care cuprind termenul de „postmodernism”. Mulți oameni cred că nu este posibil așa ceva, sau, cel puțin că nu e sigur să rămânem doar la o singură definiție, dar sunt anumite elemente importante. Diversitatea este unul dintre ele; multe teorii multiculturaliste au fost incluse în ceea ce este numit postmodernism, și accentul în multe domenii pare a fi pus mai mult pe vocile celor mulți, decât pe vocile celor puțini. Deseori, scriitorii postmoderniști vor să se definească acesta în contrast cu Modernismul, de aceea se spune: nu este vorba despre marelui minții ale unor indivizi care lucrează în izolare, producând „cuvinte mari”, nu despre separarea culturii înalte de cultura de jos, nu despre a fi un adevăr universal pe care noi toți încercăm să îl găsim (poate de aceea nici nu există un adevăr universal despre ce este postmodernismul), și nu despre o anumită versiune a Universului.

Problema apare în tendința extremă de a strica totul, de a face totul relativ și de a da la o parte toate simțurile valorilor comune sau a responsabilității umane morale, deci nu poate exista bine sau rău, așa cum toate depind de contextul cultural și social. Devine dificil să condamnăm atrocitățile secolului trecut, sau cele mai recente atacuri teroriste. Așadar, cum ar putea arăta postmodernismul?

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

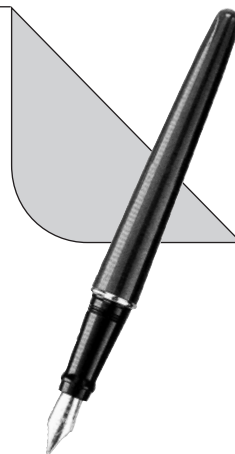
Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Convenția Europeană a Drepturilor Omului stabilește o serie de drepturi și libertăți fundamentale (dreptul la viață, interzicerea torturii, interzicerea sclaviei și a muncii forțate, dreptul la libertate și securitate, dreptul la un proces echitabil, nepedepsirea în afara legii, libertatea de gândire, recunoașterea religiei, libertatea de expresie, dreptul la libera asociere, dreptul la căsătorie, dreptul la un remediu efectiv, interzicerea discriminării). Mai multe drepturi sunt garantate prin protocoale adiționale ale Convenției. Părțile asigură aceste drepturi și libertăți pentru toată lumea înăuntrul jurisdicției lor.

Convenția stabilește, de asemenea, o întărire a mecanismului internațional. Pentru a asigura observarea angajamentelor luate de părți, a luat ființă Curtea Europeană a Drepturilor Omului din Strasbourg. Se ocupă de litigii individuale și inter-statale. La cererea Comitetului de miniștri al Consiliului Europei, curtea poate de asemenea să ofere opinii consultative în ceea ce privește interpretarea convențiilor și protocoalelor.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Posibile viitoare dezvoltări - viitorul nu este ceea ce a fost, dar...

După călătoria noastră prin istorie, după ce am văzut schimbările abordărilor colective asupra cetățeniei, ne vom îndrepta atenția acum asupra celor mai recente, și posibile viitoare, schimbări sociale și dezvoltări legate de noțiunea de cetățenie. Acest exercitiu ar putea să ne ajute să anticipăm unele răspunsuri care reies din tensiunile și provocările legate de noțiunea de cetățenie. În același timp, este important să recunoaștem că există și anumite limite autoimpuse. Cum arată experiența, viitorul este imprezvizibil.

Revoluția tehnologică, globalizarea, migrația, degradarea mediului, inversarea piramidei demografice în societățile industriale, mărirea Uniunii Europene, atacurile teroriste și consecințele lor, sunt câteva dintre cele mai relevante dezvoltări socio-politice care influențează în mod semnificativ înțelesul și dezvoltarea cetățeniei.

Fiecare din aceste dezvoltări este foarte complexă, și există multiple interacțiuni și implicări reciproce între ele. În paragrafele următoare vom încerca să vă prezentăm foarte pe scurt principalele tensiuni sau întrebări încă deschise despre noțiunea de cetățenie pe care le implică schimbările sociale.

Care credeți că sunt cele mai importante schimbări în societatea de astăzi?

O nouă relație între individ și comunitate/comunități de referință

Până nu foarte demult, comunitățile de referință pentru indivizi (comunitățile de care aparțin oamenii), erau limitate și clare: spre exemplu familia, orașul, regiunea, țara, grupul de prieteni, colegii de muncă, grupurile religioase. Modurile de participare erau determinate de regulile sau obiceiurile acelor comunități de care aparțineau, printre altele sexul, vârsta, profesia și situația socio-economică a indivizilor. Posibilitățile indivizilor de a participa erau limitate, dar în același timp clar structurate.

În zilele noastre, fenomene ca globalizarea, integrarea europeană, degradarea globală a mediului și posibilitățile tehnice ne îndeamnă să ne gândim la comunități de referință mai mari pentru viitor: cum ar fi, Europa, Lumea. În același timp, tot mai multe comunități tradiționale devin tot mai puțin stabile ca și consecința a acestor schimbări, ca de exemplu migrarea la scară mare înăuntrul și între țări.

Indivizii și cetățenii foarte des au sentimentul că multe lucruri care se întâmplă în lume îi afectează. Dar, în același timp, au deseori și sentimentul că modul în care sunt influențați este neclar și indirect.

Cu alte cuvinte, lumea pare să fi devenit mai mică din punct de vedere al informațiilor, al economiei, al mediului și al interdependenței. În același timp, lumea pare să devină tot mai greu influențată de indivizi. Se pare că indivizii pot fi foarte simpli spectatori a multor filme, dar în același timp este foarte greu pentru ei să devină actori în vreunul, inclusiv în propriul lor film.

„Lumea pare să devină tot mai mică și mai greu de influențată”

În timp ce tendința generală a fost confirmată prin cercetări (a se vedea „Life Chances and Livelihoods” 2000, UN Publications, Geneva), este important de amintit că există, de asemenea, multe excepții încurajatoare; indivizii sunt incluși și participă activ având o influență în comunitățile lor.

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
_
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Provocarea constă în a încerca să dezvoltăm o nouă relație, una apropiată, una mai echilibrată, între indivizi sau cetățeni și comunitatea de referință; baza unei cetățenii active.

Slogane ca „gândiți global”, „acționați local” și „informația reflectivă duce la acțiune”, inspiră eforturile grupurilor de a uni distanța existentă între indivizi și mecanismul participării în societatea noastră. Organizațiile neguvernamentale folosesc spațiul intermediar al societății civile – între cetățeni și structurile politice – pentru a promova participarea și democrația participativă. Diferitele grupuri de lobby încearcă să reprezinte interesele grupurilor de indivizi în procesul de luare a deciziilor.

Dar se pare că toate aceste inițiativă împreună cu altele nu pot umple complet golul existent între cetățeni și corpurile de luare a deciziilor din societate. Provocarea este încă acolo, și este încă necesar să o reechilibram, să luăm în considerare mai mult individul și relațiile sale cu comunitatea/comunitățile de referință.

Europa și restul lumii

Cele mai importante dezvoltări sociale prezente și viitoare (de ex. revoluția tehnologică, globalizarea, migrarea, degradarea mediului), se întâmplă să aibă consecințe la nivel global. Orice dezvoltare în cetățenia europeană în viitor ar trebui să ia în considerare realitățile și aspirațiile restului lumii.

După „europenizarea” lumii de secole încoace (prin colonizare, întinderea politicii, modele sociale și culturale, războaie globale și reci), a venit timpul să „globalizăm” Europa, să ne gândim la o Europa mai mare, dintr-o perspectivă globală.

Cetățenia europeană nu ar trebui dezvoltată ca o insulă de drepturi și privilegii. Din contră, condițiile de privilegiați ale europenilor – comparate cu cele din alte părți ale lumii – ar trebui să faciliteze integrarea asipiaților lumii întregi, cum ar fi pacea, democrația, drepturile omului și promovarea dezvoltării economice.

Datorită istoriei sale și poziției actuale în comunitatea internațională, Europa joacă un rol specific și are o responsabilitate în plus față de restul lumii. Legăturile noastre istorice cu multe țări din afara continentului ne ajută „să înțelegem lumea”; ceva mai ușor de spus decât de făcut. Puterea noastră economică și politică ar trebui să ne permită să construim un mecanism eficient pentru a îmbunătăți pentru lucrurile comune, condițiile de viață și oportunitățile pentru non-europeni.

Fără să cădem în nici o nouă poziție euro-centristă, contribuția specifică la noua cetățenie europeană ar putea constă în această abordare și într-o legătură a europenilor cu întreaga umanitate. Cetățenia europeană – înțelesă ca o cetățenie între Europa și implicarea în lume – ar trebui să ne ajute să ajungem la o societate guvernată de pace și democrație peste tot în lume, care respectă drepturile omului și trăiește după o schemă ecologică de dezvoltare durabilă.

Un răspuns etic

Oamenii de știință ne spun că lumea este atât de mică și de interdependentă ca și un fluture care dacă bate din aripi în pădurea amazoniană poate crea o violentă furtună în cealaltă parte a lumii. Acest principiu este recunoscut ca „efectul fluturelui”. Astăzi, ne dăm seama poate mai mult ca niciodată, ca majoritatea activităților umane au propriul lor efect al fluturelui – mai mult sau mai puțin. Acest lucru trebuie să ne ducă la rezultatul de a acționa pentru mai bine.

Fără să subestimăm diferențele politice, culturale sau religioase, recente dezvoltări sociale (de ex. tehnologia comunicației, globalizarea economică, procesul integrării europene, migrația), ne fac să ne simțim mai aproape unul de altul pe tot cuprinsul lumii.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

În același timp, mărind numărul informațiilor și al cunoștințelor, ne face să percepem mai clar ca niciodată unde sunt granițele umanității. Agențiile Națiunilor Unite spre exemplu, ne amintesc an de an, că granițele de astăzi sunt între cei puternici și cei fără putere, între liberi și închiși, între privilegiați și umiliți. Și departe de a dispărea, aceste granițe devin din ce în ce mai puternice.

În timp ce tu citești aceste rânduri, mai mulți copii se nasc undeva în lume. Mamele lor îi vor ține în brațe și îi vor hrăni, îi vor învăța și vor avea grijă de ei – așa cum ar face orice mamă din lume. În aceste acte elementare ale naturii umane, umanitatea nu cunoaște diviziuni. Dar majoritatea acestor copii își vor începe viața la secole distanță de prosperitatea pe care o mică parte a umanității a atins-o. Ei vor trăi în condiții pe care mulți dintre noi le considerăm inumane. (adaptare după Nobel Lecture din 2001 de Kofi Annan).

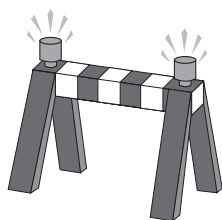
Umanitatea se dezvoltă prin intermediul informației și a tehnologiei comunicării, prin procesul internațional de integrare și globalizare și în același timp devine din ce în ce mai fragmentată datorită diferențelor crescânde dintre cei privilegiați și cei umiliți. Aceste coexistențe, sinergii opuse și contradictorii ale „unificării” și „fragmentării” constituie un paradox și o mare provocare economică, socială, politică, culturală și educațională pentru întreaga lume. Aceasta este o provocare care trebuie să fie învinsă nu numai din cauza că situația „satului nostru global” poate deveni neguvernabilă în viitor, dar și pentru că pune în discuție propria noastră natură, demnitatea noastră de ființe umane și abilitatea noastră de a trăi împreună.

„Umanitatea se dezvoltă tot mai aproape, și în același timp mai fragmentată”

Învingerea acestei provocări cere un răspuns personal și colectiv care ar putea fi, la început, unul etic, bazat pe solidaritate și respect reciproc pentru a fi capabili să schimbăm situația prezentă. Acest motiv etic comun al solidarității și respectului reciproc ar putea fi baza unei abordări reînnoite a cetățeniei, și a legăturii dintre diferitele măsuri care trebuie să fie luate, economice, sociale, politice, culturale și educaționale pentru a transforma situația prezentă. În capitolul următor, vă vom arăta cum traducem această abordare în felul nostru de a privi cetățenia europeană.

Care credeți că ar putea fi principalele valori care să ne ghideze în aceste timpuri schimbătoare?

Imaginați-vă cum credeți că ar arăta țara voastră (sau Europa, sau lumea) peste douăzeci de ani. Aceasta se poate face, de exemplu, prin desene, picturi, colaje, teatru. Împărtășiți viuziuni și discutați implicațiile asupra cetățeniei.

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Cadrul nostru conceptual

Ce credem noi

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Cetățenia: Un concept contestat

Cetățenia este un concept contestat (fiind mai multe abordări diferite ale conceptului) deoarece, așa cum am văzut, tradițiile și sensurile cetățeniei variază de-a lungul istoriei și de-a lungul Europei în funcție de diferențele tari, culturi și ideologii. Toate aceste idei diferite despre cetățenie trăiesc împreună într-o fructuoasă și în același timp supărătoare tensiune cu implicările economice, sociale și politice.

Oricare din aceste diferite concepte, din perspectiva individului, contestă conceptul de cetățenie deoarece implică o permanentă interacțiune și negociere între nevoile personale, interese, valori, convingeri, atitudini și comportamente ale fiecărui cetățean și comunitatea în care trăiesc și din care fac parte.

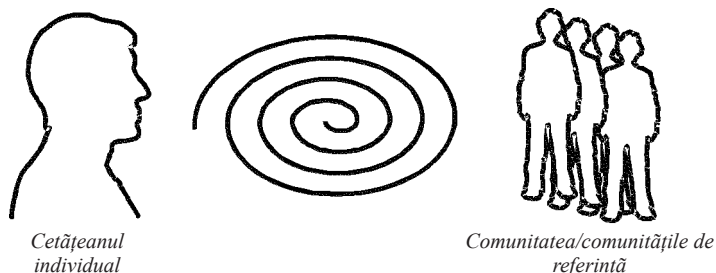

Figura 1 – Cetățeanul – Comunitatea dinamică

Aceste două tensiuni care interacționează – în primul rând între diferitele concepte de cetățenie și în al doilea rând între cetățeni și comunitatea/comunitățile lor – și legătura dintre aceste tensiuni, constituie inima abordării noastre asupra cetățeniei și o importantă bogăție care ne oferă multe posibilități de a învăța în munca noastră cu tinerii.

Această abordare nu ar putea și nu încercăm să fie neutră. Ca un viitor pas în munca cu tinerii dezvoltată în ultimii ani de Comisia Europeană și de Consiliul European, vă vom prezenta două abordări – mai degrabă decât modele – cu o clar identificabilă trăsătură comună: cetățenia este un concept dinamic, complex și integral.

Reflectați pentru un moment asupra termenilor dinamic, complex și integral. Puteți vedea cum ar putea coopera între ei?

Cadrul nostru conceptual (a se vedea graficul următor) este construit din dimensiunile individuale și colective ale cetățeniei și din interiorul și exteriorul expresiilor lor. Dimensiunea individuală a cetățeniei cuprinde valorile personale și perspectivele – din expresia interioară – și comportamentul individual, drepturile și responsabilitățile – din expresia exterioară. Dimensiunea colectivă a cetățeniei acoperă valorile colective, noțiunile și conceptele – în expresia interioară – și structurile culturale, sociale, politice și economice – în cea exterioară.

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

Figura 2 – Schema cetățeniei

Cetățenia Cadrul conceptual		
	Interior	Exterior
Cetățeanul Individual	Valori personale și perspective	Comportamente individuale, drepturi și responsabilități
Comunitatea/ile Colective	Valori colective noțiuni și concepte	Structuri culturale, sociale, politice și economice

Folosind cele două abordări diferite vom explora complexitatea și dinamismul cetățeniei. Prima abordare – cele patru dimensiuni ale cetățeniei – are o perspectivă sociologică și ce-a de-a doua abordare – simțul apartinerii – are o perspectivă personală. Ambele abordări descriu interacțiunea individ-comunitate, crucială pentru orice definiție a cetățeniei. Prima pleacă de la comunitatea colectivă, iar a doua de la individ.

Cele două abordări oferă două vederi complementare (sociologica și concentrată asupra persoanei) a complexității și a controverselor care înconjoară cetățenia. Acestea nu reprezintă doar o compilație de idei diferite, ci ambele sunt expresia unei abordări dinamice, complexe și integrale a cetățeniei, care formează și cadrul nostru conceptual de asemenea, și baza modului nostru educațional și practic pe care îl propunem în următoarele capitole.

Cele patru dimensiuni: o abordare socială a cetățeniei. ¹

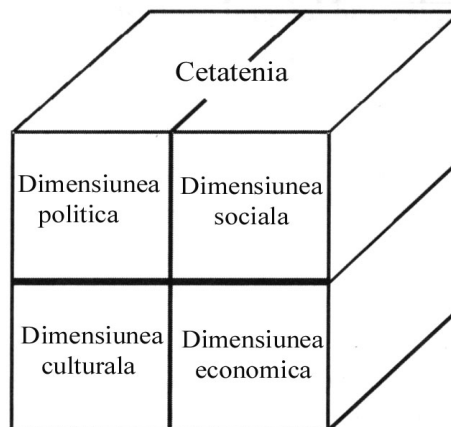
În relația dintre individ și societate, putem distinge patru dimensiuni care corespund cu cele patru subsisteme care pot fi recunoscute în societate și care sunt esențiale pentru existența acestora: dimensiunea legală/politică, dimensiunea socială, dimensiunea culturală și dimensiunea economică.

?

Asa cum ați citit că sunt descrise cele patru dimensiuni, întrebați-vă pe voi înșivă cât credeți că este de dezvoltată fiecare dimensiune în voi. Cât de dezvoltată este cetățenia în fiecare dimensiune?

?

Figura 3 – Cele patru dimensiuni ale cetățeniei

¹ Aceste patru dimensiuni ale cetățeniei au fost dezvoltate de Ruud Veldhuis în „Educația pentru cetățenia democratică: Dimensiunile cetățeniei, Nucleul competențelor, Activități internaționale și variabile”, Strasbourg, Consiliul European, 1997, document DECS/CIT (97) 23.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Dimensiunea Politică

Dimensiunea politică se referă la drepturile și responsabilitățile politice vis-a-vis de sistemul politic. Dezvoltarea acestei dimensiuni ar trebui să vină în urma dezvoltării sistemului politic și a promovării atitudinilor democratice și a aptitudinilor participatorii.

Dimensiunea politică a cetățeniei poate fi promovată prin creșterea conștientizării și prin educație, ca de exemplu: prin conceptele democratice, structurile politice și procesele de decizie naționale și internaționale sau europene, sistemul de vot, partidele politice, lobby-ul de grup, participarea politică și alte forme de participare (demonstrațiile, scrierea de scrisori către presă), istoria și baza societății civile, valorile democratice, drepturile omului în Europa, conștientizarea problemelor politice actuale incluzând integrarea europeană și politicile internaționale, relațiile internaționale, organizațiile internaționale și legislația, rolul media, sistemul juridic sau cel economic.

Dimensiunea Socială

Dimensiunea socială a cetățeniei se referă la comportamentul între indivizi în societate, și presupune câteva măsuri de loialitate și solidaritate. Aptitudinile sociale și cunoașterea relațiilor în societate sunt necesare pentru dezvoltarea acestei dimensiuni.

Dimensiunea socială poate fi promovată, de exemplu, prin: combaterea izolării sociale și a excluderii sociale, protejarea drepturilor omului, a aduna diferite grupuri ale societății (de ex. minoritățile naționale de grupurile etnice), a lupta pentru egalitatea între sexe, a lucra la consecințele sociale ale informației în societate, compensarea diferențelor în securitatea socială, asistența socială, școală și sănătate.

Dimensiunea Culturală

Dimensiunea culturală a cetățeniei se referă la conștientizarea patrimoniului cultural comun. Această dimensiune culturală ar trebui dezvoltată prin cunoașterea patrimoniului cultural și a istoriei și prin cunoașterea aptitudinilor de bază (competența lingvistică, scrisul și cititul).

Dimensiunea culturală a cetățeniei poate fi menținută, spre exemplu, prin: promovarea experiențelor interculturale, protejarea mediului. Munca împotriva rasismului și a discriminării, cunoașterea istoriei și a patrimoniului național, European și global, discutarea rolului tehnologiei informației și a mass-media.

Dimensiunea Economică

Dimensiunea economică a cetățeniei se referă la relațiile dintre indivizi și piața de muncă și de consumatori. Aceasta implică dreptul la muncă și la un nivel de subzistență minim. Aptitudinile economice (legate de locurile de muncă sau alte activități economice) și trainingurile vocaționale joacă un rol important în definirea acestei dimensiuni economice.

Dezvoltarea acestei dimensiuni a cetățeniei poate fi atinsă spre exemplu, prin: îmbunătățirea calificărilor vocaționale, integrarea grupurilor minoritare în procesul economic (prin discriminare pozitivă), angajarea în provocările globalizării folosind metode și strategii inovative, recunoașterea provocărilor cooperării europene și globale, studierea diferitelor situații de lucru europene și aspecte ale angajaților / șomerilor și relația lor cu aspectele sociale ale economiei globale, să devenim conștienți de consecințele schimbărilor în economia mondială, protejarea drepturilor consumatorilor.

Urmând această abordare, cetățenia poate fi comparată cu un scaun. Cele patru picioare ale cetățeniei ar fi dimensiunile economică, socială, culturală și politică. Dezvoltarea integrală a cetățeniei va veni atunci când cele patru dimensiuni vor fi implementate în mod egal.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

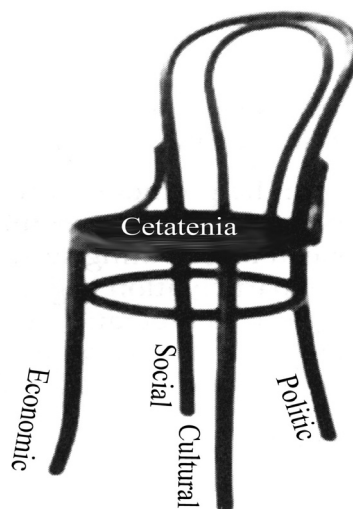
Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

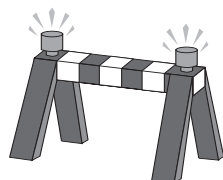
Figura 4 – Scaunul Cetățeniei

Aceste patru dimensiuni ale cetățeniei sunt realizate cu ajutorul procesului de socializare care are loc prin orice mod organizat la școală, în familie, în organizațiile civice, în partidele politice, și printr-un mod mai puțin organizat, prin intermediul organizațiilor, al mass-mediei, al vecinilor sau al grupurilor egale.

Ce dimensiuni au proiectele pe care te-ai axat și în care ai experiență?

Desenați (sau construiți) propriul vostru scaun al cetățeniei, ilustrând cât de dezvoltată credeți voi că este fiecare dimensiune pentru voi. Puteți face același lucru pentru societate, sau ca un proces de grup pentru Europa, comparând diferitele opinii.

Cetățenia Europeană

Urmând logica acestui model, existența unei societăți europene mature ar implica o cetățenie europeană paralelă cu o dimensiune economică, politică, socială și culturală.

Totuși, Europa nu a atins acest stadiu deocamdată. Vorbim despre o societate europeană comună? Cu siguranță nu în același mod în care vorbim despre societatea portugheză sau cea poloneză. În afară de diversitatea crescândă și complexitatea realităților sociale de-a lungul continentului, absența unor sisteme economice, culturale, sociale și politice dezvoltate la nivel european încă îngreunează situația de a vorbi despre o societate europeană sau despre cetățenia europeană.

Cetățenia europeană este astăzi ceva între o realitate tangibilă și un ideal distant – un ideal care ar putea fi atins printr-o dezvoltare complet echilibrată a tuturor dimensiunilor cetățeniei la nivel european. O asemenea abordare a cetățeniei s-ar baza pe valori ca democrația, drepturile omului și justiția socială.

Este comun recunoscut faptul că în procesul de creare a continentului nostru, dimensiunile politice și, mai mult, cele sociale și culturale, au avut tendința de a fi dominate de cea economică. Potrivit acestui model, dimensiunea economică ar trebui echilibrată cu celelalte trei dimensiuni. În acest context, ideea de „cetățenie europeană”, datorită interdependenței celor patru dimensiuni care în mod necesar sunt împreună, este ea însăși o critică a neechilibrului și deficitului integrării europene până în acest moment. În același timp, poate fi un model de bază pentru a învinge aceste neajunsuri.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

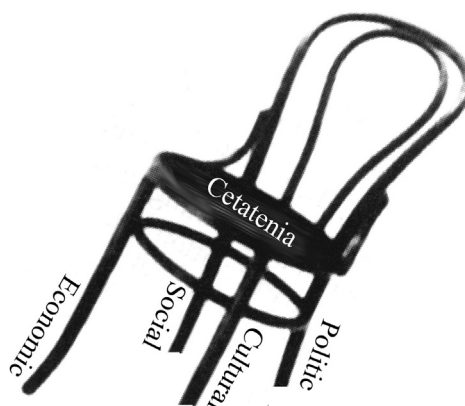
Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Figura 5 – Scaunul cetățeniei europene

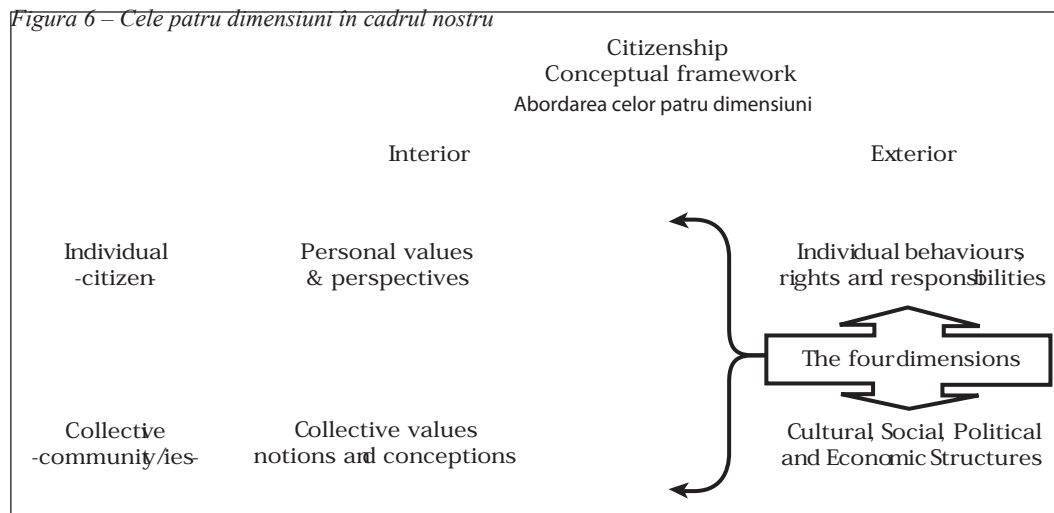
În ce mod ați fost informat despre neconcordanța dintre dimensiunile europene la nivel european? Cum vă influențează această neconcordanță viața?

Relevanța pentru munca de tineret

Această abordare – cele patru dimensiuni ale cetățeniei – descrie și ne relatează expresiile exterioare ale dimensiunii colective și a celei individuale a cetățeniei. În această abordare, interiorul cetățeniei este considerat o consecință a exteriorului.

Figura 6 – Cele patru dimensiuni în cadrul nostru

În această abordare, comunitatea în care trăiesc indivizii este identificată cu societatea în general, ca un întreg, fără a se face distincție, sau cel puțin să se înceapă, între diferitele comunități, grupuri sociale sau structuri.

Am putea spune că această abordare este „centrată pe societate”, din moment ce descrierea relațiilor între indivizi și societate este făcută prin intermediul subsistemelor sociale: cel cultural, economic și politic. Această abordare este un bun instrument de a înțelege cum se dezvoltă cetățenia în societățile democratice moderne.

Cum am mai menționat, asociațiile și în mod deosebit organizațiile de tineret sunt spații importante pentru socializarea procesului prin care cetățeniei acumulează competențele necesare pentru dezvoltarea celor patru dimensiuni. Organizațiile de tineret sunt locuri pentru învățare, experimentare și promovarea cetățeniei active. Aceste patru dimensiuni pot fi niște ghiduri pentru munca cu tinerii în domeniul educațional, social și politic.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

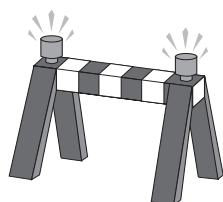
Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Putem obține un înțeles social cuprinzător al cetățeniei din cele patru dimensiuni. Aceasta poate fi foarte utilă pentru analizarea diferitelor zone unde cetățenia ar trebui să aibă loc, și eventual pentru deficiturile și neechilibrul dintre ele.

Dacă ne uităm, de exemplu, la un oraș sau la un grup minoritar, sau la un anumit grup de vârstă, în contextul dimensiunii economice, sociale, culturale sau politice a cetățeniei, putem identifica foarte rapid, pentru fiecare caz, ce împiedică dezvoltarea unui înțeles integral al cetățeniei. Am putea identifica zonele unde am fi putut promova o cetățenie mai integrală și apoi să ne concentrăm asupra acțiunilor noastre. (Același tip de analiză ar putea fi făcut pentru procese ca integrarea europeană sau globalizare).

Această abordare poate fi folosită ca un instrument care să ne ghideze, să ne furnizeze o bază de plecare și să ne stabilim prioritățile în munca cu tinerii și în politicile de tineret la nivel local, național și european.

? ? Gândindu-vă la un grup țintă, identificați cum ar arăta fiecare dimensiune pentru acesta? **? ?**

Cu propriul vostru grup sau cu un grup țintă în minte, analizați cele patru dimensiuni și faceți o listă de plecare pentru zonele în care credeți că e nevoie să se lucreze, pentru a dezvolta o capacitate mai echilibrată a cetățeniei.

Simțurile apartenenței: o abordare personală a cetățeniei

Un alt mod de a aborda interacțiunea comunității/comunităților individuale cu problema cetățeniei este să o privim din perspectiva simțului de a aparține.

Identitatea indivizilor este precisă, ceea ce îi face diferiți de orice altă persoană. Identitatea fiecărui individ este formată de multe și diferite apartenențe sau de simțul apartenenței unui anumit grup de oameni.

De exemplu, poți aparține unui grup de spanioli și unui grup care trăiește în germania și unui grup de heterosexuali și unui grup de bărbați căsătoriti și unui grup de albi. Aceste grupuri sunt constituite diferit; se poate că noi să fi decis să aparținem unui grup – cel al oamenilor căsătoriti, de exemplu – și nu am decis să aparținem altuia – cel al naționalității.

Figura 7 – Simțuri de a aparține

Toate aceste simțuri de a aparține, împreună cu multe altele, formează identitatea noastră. Dacă ai putea face o listă completă a simțurilor tale de a aparține, ai fi cu siguranță singura persoană din lume care le-ar avea pe toate.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

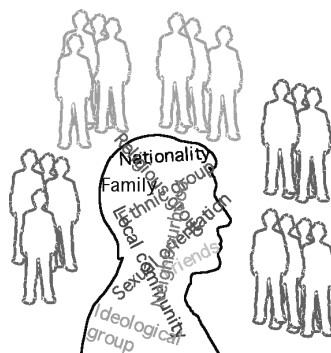

Ce simțuri de a aparține descoperi la tine? Cu care grupuri sau comunități simți că ai legături?

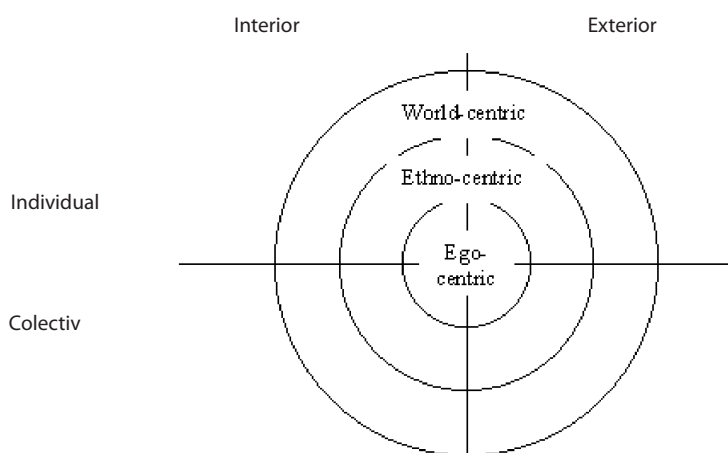
Cu cât descoperim mai multe simțuri de a aparține în noi înșine, cu atât mai mult devenim mai conștienți e complexitatea identității noastre. În același timp, fiecare din aceste simțuri de a aparține ne îndeamnă spre un alt grup de oameni cu cât suntem conștienți că aparținem mai multor locuri, cu atât suntem mai capabili de a interacționa cu alți oameni. Cu alte cuvinte, identitatea – dacă este luată în considerare în toată complexitatea ei – cât timp ne distingem unii de alții, implică de asemenea și deschiderea către alți indivizi, alte grupuri sau umanitatea noastră comună. Oricum, aceasta poate fi doar în cazul în care nu ne reducem identitatea la un singur simț de a aparține.

Figura 8 – Multiple simțuri de a aparține

Acest proces de dezvoltare implică o mișcare de la egocentrism la o vedere centrată în jurul lumii și a oamenilor, așa cum conștiința noastră se extinde de la noi înșine la a include pe cei apropiați și chiar la a cuprinde întreaga umanitate. Un asemenea proces nu este întotdeauna ușor și uneori provoacă frică (cum ar fi pierderea identității naționale). Este important să ne amintim că, cu cât o conștiința mai „world-centric” apare, cu atât include mai multe modurile ego-centriste și etno-centriste de gândire – acestea nu dispar, sunt doar încadrate într-un mod de gândire mai complex, făcând expresia lor mai sănătoasă și mai constructivă. (A se vedea figura 9 – inspirată după Wilber, 2000).

Figura 9 – Dezvoltarea mai largă a simțurilor de a aparține

Diferitele simțuri de a aparține ale celuiși individ nu au aceeași importanță (de ex. poți să îți aranjezi simțurile în funcție de un grup religios, care este mai important decât naționalitatea).

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
Exemple de proiecte

Ordinea importanței se schimbă continuu și apar noi tendințe de a aparține. Dar, nivelele lor diferite de importanță nu ar trebui să însemne că unul îl anulează pe altul, chiar și atunci când acestea par greu de combinat. De exemplu, a fi de naționalitate spaniolă și de asemenea locuitor al Germaniei.

Referindu-ne la valori, această complexitate și diversitatea a identităților individuale, arată că ar fi nereal să ne gândim că cetățenia constă dintr-un set de valori fix și neflexibil pentru toate situațiile cu care se confruntă indivizii. Pe de altă parte, conștientizarea complexității identităților individuale nu ar trebui să însemne că credem într-un relativism etic schimbându-ne radical și constant comportamentul, atitudinea sau setul de valori, depinde de situație.

Complexitatea și diversitatea identităților individuale implică articularea unui motiv etic comun bazat pe așa numitul etic al „responsabilității”; am o responsabilitate etică deoarece acțiunile mele au un impact asupra comunității/comunităților de unde aparțin; mă simt responsabil față de acestea. O conștientizare crescândă a simțului de a aparține ar implica așadar, un universalism crescând în conștiința etică a indivizilor. Așa cum recunoaștem mai multe simțuri de a aparține în noi înșine, putem vedea complexitatea celorlalte. Prejudiciul simplist tinde să se diminueze pe măsura ce perspectivele se măresc și capacitatea noastră de a ne confrunța cu diversitatea și complexitatea sporește. Este important să notăm că deși potențialul pentru acest tip de dezvoltare exista în fiecare ființă umană, acesta nu se activează automat. Depinde foarte mult de condițiile de viață cu care aveam de-a face, ca și de condițiile de schimbare a prezentului existente în noi și în mediul înconjurător.

Această abordare s-a înrădăcinat în simțurile de a aparține și conține două importante afirmații. Prima, toți suntem diferiți, este influențată de condițiile de viață, de diferitele valori și nevoi, iar de aici, nevoia de a fi tratat așa cum îți impun condițiile. În același timp, se știe că indivizi diferiți sunt legați de grupuri diferite și în sfârșit, toți oamenii sunt legați prin fiecare fapt al existenței lor de ființe umane – egalitatea de a exista. Cu cuvintele campaniei Consiliului European, „Toți diferiți – Toți egali”. Prin aceste afirmații, toți ne negociem statutul nostru de indivizi și comuniunea noastră cu ceilalți.

„Toți ne negociem statutul nostru de indivizi și comuniunea noastră cu ceilalți.”

Cetățenia europeană

În afară de naționalitate, o serie de alte adjective au fost folosite în combinație cu cetățenia: de exemplu, cetățenia în mediul înconjurător, cetățenia de student, cetățenia feministă. De prea multe ori aceste adjective care accentuează un anumit înțeles al cetățeniei încearcă doar să promoveze un legitim, dar exclusiv simț de a aparține unui grup specific de indivizi. Ar trebui să fie „european” încă un adjectiv al cetățeniei? Ar trebui „cetățenia europeană” să fie încă un „fel de cetățenie”?

În opinia ta, ce crezi că face cetățenia europeană să fie diferită de alte feluri de cetățenie?

Identificarea individului cu o realitate continentală care este deja parte a vieții lui, este de dorit probabil; simțul de a aparține Europei este important. Acest simț de a aparține Europei este necesar, cu toate simbolurile ce țin de el, dar cetățenia europeană nu poate fi redusă doar la acestea. Cetățenia europeană, chiar privită din punctul de vedere al indivizilor, ar trebui să însemne mai mult decât simțul de a aparține unei „familii” și promovarea acesteia.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

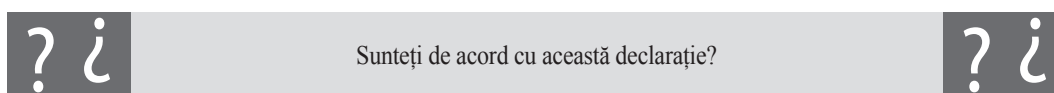
Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Howard Williamson, un cercetător și lucrator de tineret, subliniază importanța simțului local de a aparține atâta timp cât, în afară de a fi important prin natura lui, este prima și cea mai apropiată oportunitate de a practica cetățenia. (Bridges for Training event, 2001). Un pas important pe drumul dezvoltării unei cetățenii globale este dezvoltarea cetățeniei mai mult la nivel local. Acest lucru nu ar trebui uitat – nu ne putem aștepta ca toata lumea să fie de acord imediat cu întreaga umanitate.

Din perspectiva individului, cetățenia europeană ar trebui să fie procesul și statutul care face posibil să ne exersăm multiplele simțuri dinamice de a aparține (incluzând cel local și național) chiar dacă uneori poate fi destul de problematică combinarea lor. Cetățenia europeană ar însemna atunci, pentru fiecare european, a trăi și a-și dezvolta integral identitatea.

Cetățenia europeană ar fi atât un statut cât și un proces care ar trebui să le permită indivizilor să fie pe deplin ei înșiși și în același timp să fie o parte activă a comunității lor pe tot cuprinsul Europei. Aceasta, fără a renunța la nici o parte a identității sau a simțurilor lor de a aparține, dar depinzând de ele.

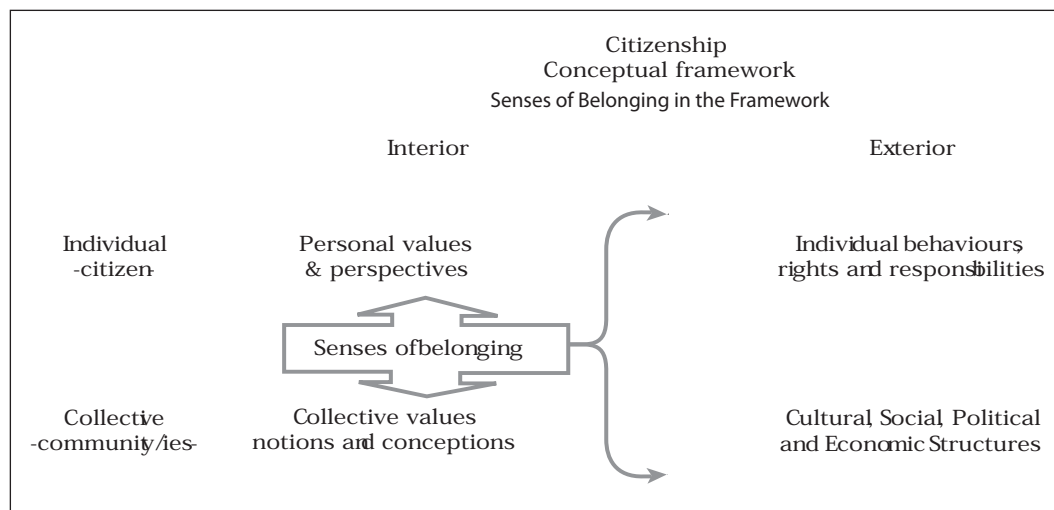

Cetățenia europeană ar fi o bază pentru a permite și a încuraja persoanele să aibă și să dezvolte multiple simțuri de a aparține, cum ar fi, francez, ucrainean sau irlandez; dintr-o minoritate sau majoritate etnică; femeie sau bărbat; student sau director; mamă sau tată; creștin, evreu sau musulman și așa mai departe.

Relevanța pentru munca de tineret

Această abordare – simțurile de a aparține – descrie și relatează interiorul expresiilor dimensiunilor colective și individuale ale cetățeniei. În această abordare dimensiunea exterioară a cetățeniei este considerată o consecință a celei interioare.

Figura 10 – Simțurile de a aparține în cadrul nostru conceptual

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Ideea cu simțurile de a aparține a fost folosită de sociologi și psihologi pentru a analiza identitatea și rolul individului în societățile complexe post-moderniste și pentru a descrie așa numitele identități „poliedrice” (cu mai mult de o față). Companiile private, în scopuri de marketing, promovează un simț de a aparține cu membrii lor sau cu clienții lor. Clasele sociale, asociațiile, partidele politice și organizațiile de tineret spun deseori că simțul apartinerii printre membrii lor este deficitar.

Așa cum am văzut, noțiunea de „simțuri de a aparține”, este foarte prezentă și folosită în diferite sectoare ale societății. Cel puțin din acest motiv, este folositor să începem să trasăm niste concluzii despre relevanța acesteia în munca de tineret și în relație cu conceptul de cetățenie.

Această a doua abordare a cetățeniei, prin simțurile de a aparține, ne oferă o perspectivă asupra a ceea ce se întâmplă, din punctul de vedere al individului, în interacțiunea dintre individ și comunitate. Am putea spune că această abordare este centrată asupra persoanei, atâta timp cât descrierea relațiilor dintre individ și comunitate se face prin intermediul unei noțiuni individuale: simțurile de a aparține. Fără a intra prea mult în detalii și fără a pretinde că explicăm tot ce ține de această abordare, credem că poate ajuta la înțelegerea identităților, a comportamentelor, a tendințelor și chiar a aparentelor „contradicții” a indivizilor, în special a tinerilor.

Munca cu tinerii, la sfârșitul zilei, se rezumă la întrebarea de a lucra pentru sau cu tinerii. Putem considera că simțurile de a aparține ale indivizilor pot, ca un prim pas, să ne ajute să înțelegem identitatea celorlalți și mecanismul interacțiunii între indivizii care trăiesc în societăți complexe și solicitante.

Acest lucru este în mod special relevant în câteva din domeniile de activitate ale muncii cu tinerii, cum ar fi minoritățile, discriminarea, antirasismul, unde atenția și considerația dimensiunii individuale este foarte importantă.

Cetățenia ca un concept dinamic, complex și integral²

Așa cum am văzut și în trecerea în revistă a istoriei, până destul de recent, conceptul de cetățenie a fost mai mult înțeles în sensul static și instituțional: a fi cetățean era în primul rând o chestiune de legalitate a titlurilor și a expresiilor lor politice în politicile democratice. Dimensiunile identității și incluzia par să prezinte câteva probleme în realizarea cetățeniei înțelese în societățile europene, în sensul de a fi omogene etnic, cultural și lingvistic – cu toate că erau prezente și minoritățile. Diferența internă și diversitatea poate că a fost înregistrată, dar dominarea majorității naționale etnice, a culturii și a limbii rămâne de necontestat.

Această situație nu mai este așa. Peste tot în Europa, proporția „cetățenilor străini” (non-cetățenii rezidenți) trăind în diferite țări ale Europei este în creștere în deceniile care urmează ca o consecință a mobilității între țări și a influențelor venite în Europa din afară. Afirmarea dreptului la diferență a grupurilor minoritare – indigene sau de altă natură – este acum o trăsătură caracteristică a vieții sociale și politice din Europa. Aceasta înseamnă că noțiunea de cetățenie se transformă într-o noțiune larg răspândită, în care drepturile legale și sociale și alte titluri continuă să fie elemente esențiale, dar în care negocierea și sensurile influențate cultural ale cetățeniei devin din ce în ce mai proeminente.

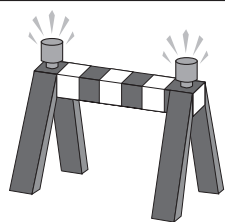
Văzând cetățenia sub un înțeles atât de larg, aceasta implică o cunoaștere a dezvoltării personale a indivizilor și a dezvoltării interiorului societății (de exemplu, sistemul lor de valori și modul de a gândi). Un individ și societatea vor percepe în mod deosebit cele patru dimensiuni ale cetățeniei – socială, economică, culturală, politică – în funcție de modul de a gândi care este foarte influențabil pentru ei la un anumit moment. Lucrând cu acești cetățeni, aceasta implică și concentrarea atenției asupra dezvoltării personale a indivizilor și asupra fundamentului dezvoltării grupurilor în societate. Un înțeles al acestor statute și dinamici permite aceluia care lucrează cu cele patru dimensiuni să poată îndeplini nevoile oamenilor într-un anumit context specific.

2. Această secțiune a fost dezvoltată parțial referindu-ne la „Învățarea pentru cetățenia europeană: o provocare importantă în construirea unei Europe a cunoașterii”, Comisia Europeană, <http://europa.eu.int/comm/education/citizen/citizen-en.htm>

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

În grupurile naționale (sau regionale) cereți oamenilor să discute și să își noteze care cred ei că sunt cele mai influente valori în țara sau regiunea lor. Notați ce procentaj al populației credeți că ar corespunde fiecărei valori. Comparați rezultatele din diferite țări/regiuni și discutați implicațiile care le-ar putea avea asupra cooperării în Europa.

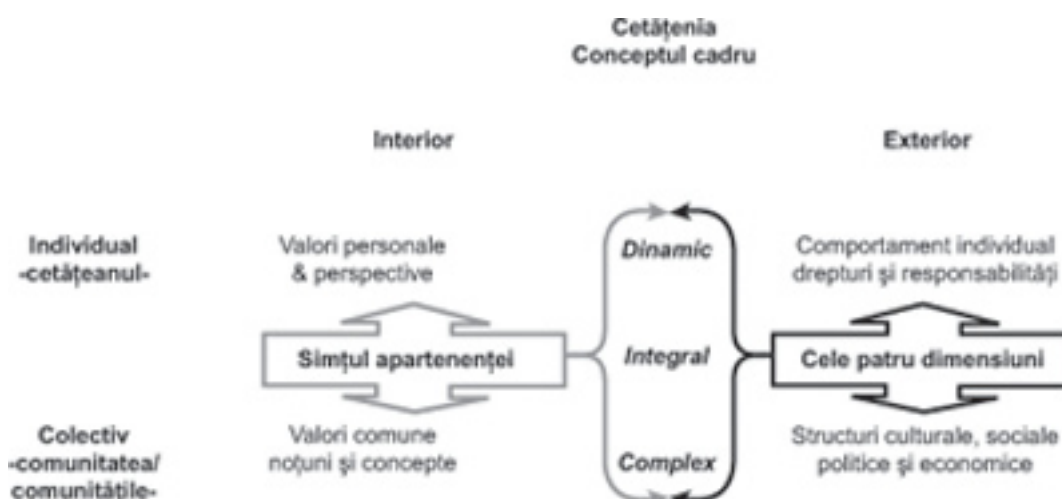
Conceptul de cetățenie a devenit, așadar, mai fluent și **dinamic**, în conformitate cu natura societăților moderne. În acest context, practica în domeniul cetățeniei devine o metodă de incluzie socială, în decursul căreia oamenii capătă experiența de a deveni arhitecții și actorii propriilor lor vieți.

Aceasta înseamnă că un concept mai **integral** este mai potrivit societăților moderne, ceea ce poate implica elemente legale, politice și sociale, dar și să lucrezi critic cu o fundație cu diverse identități și valori suprapuse.

Cetățenia este un proces **complex**, care presupune menținerea unei integrări sociale negociate, care poate înconjura adecvat pe toți cei care trăiesc în Europa de astăzi și de aici încolo au un punct de sprijin pentru viitor.

Uitându-ne în urmă la cele două abordări ale cetățeniei descrise anterior, putem observa că dezvoltarea continuă a celor patru dimensiuni ale cetățeniei și schimbarea multiplelor simțuri de a aparține ale indivizilor sunt expresia acestui dinamism, a acestei integrități și complexități în înțelegerea cetățeniei. Acele două abordări diferite și complementare ne ajută să facem legătura între individ și dimensiunea colectivă a cetățeniei cu expresia interioară și exterioară a acesteia.

Figura 11 – Cadrul conceptual complet

Gândindu-ne la cetățenia de astăzi, implicăm, așa cum am făcut și noi, explorarea punților de legătură și interacțiunea diferitelor și tradiționalelor abordări. Cu siguranță am găsi, în legăturile și influențele reciproce ale diferitelor abordări, cele mai bune căi de a înțelege schimbarea permanentă și complexa a naturii cetățeniei.

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

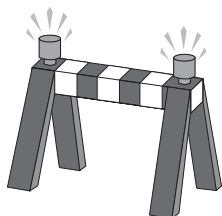
Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
—
Exemple de proiecte

Utilizând schema de mai sus, construiți o hartă a propriei voastre cetățenie. Următoarele întrebări vor însoți diferitele arii:

•Care sunt valorile tale personale? (interiorul individual)

•Cum îți exprimi valorile?

Ce drepturi sunt importante pentru tine să se proclame?

Ce responsabilități sunt importante pentru tine să fie asumate? (exteriorul individual)

•Care sunt principalele simțuri ale tale de a aparține?

Ce valori împarți cu comunitățile acestea? (interiorul colectiv)

•Cum te implici în structurile culturale, sociale, politice și economice și în sistemele comunității tale? (exteriorul colectiv)

Promovarea unui înțeles complex al cetățeniei implică, mai ales în zilele noastre, provocarea la răspunsuri simpliste (cum ar fi reducerea cetățeniei la o listă de drepturi și obligații către stat) și furnizarea unui spațiu unde fiecare să fie actorii propriilor piese, cu varietatea fiecăruia de nevoi, valori și cu moduri diferite de a gândi. Promovarea unui înțeles dinamic al cetățeniei implică ușor atragerea rezistenței oamenilor către schimbările rapide ale societății (de exemplu, impactul schimbărilor tehnologice sau creșterea procesului de internaționalizare). Promovarea unui înțeles integral al cetățeniei implică revenirea la contextul larg a fiecărei reducere a realității (de exemplu, să ne uităm la creșterea compoziției multietnice și multiculturale a comunităților noastre).

Cu alte cuvinte, acceptarea și promovarea unui înțeles complex, dinamic și integral al cetățeniei presupune implicarea într-o permanentă provocare și luarea în considerare a potențialului individului, ca cetățean al societăților noastre schimbătoare.

O chemare la acțiune

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Așa cum am văzut în capitolele anterioare, cetățenia europeană este un concept îndelung contestat. Poate vă întrebați care este relevanța acestui concept în munca de tineret. De ce este important pentru un lucrător sau lider de tineret să știe despre cetățenia europeană sau să o folosească în munca sa de zi cu zi cu tinerii?

Dacă ceea ce arătăm prin cadrul nostru conceptual este adevărat, atunci răspunsul la această întrebare se regăsește în provocarea responsabilității individuale și colective. Așa cum am văzut, cetățenia și cetățenia europeană se referă la mai mult decât la un statut legal sau la recunoașterea individului că aparține de un anumit stat. Mai degrabă sunt înțelese ca și concepte dinamice, complexe și integrale.

În practică, cetățenia europeană poate fi văzută ca un proces de a deveni conștienți de ceea ce ne înconjoară, de ceilalți indivizi și de societatea în care trăim, în perspective mai largi care se află în spatele limitelor naționale și continentale. Această responsabilitate poate avea diferite feluri și forme. Nu este o responsabilitate aceea care poate sau ne-ar putea forța să o acceptăm, folosind persuasiunea morală, ci aceea care indivizii o aleg liber. Este un angajament voluntar la dezvoltarea societății bazată pe valorile respectului. Este de asemenea și un răspuns etic la problemele civilizației și la rezolvarea acestor probleme pe plan local. Este de asemenea un fel de agenție, un fel de putere, de împuternicire.

Așa cum am mai menționat de câteva ori, mulți tineri au dorințe, pasiuni și dorința de a participa și de a acționa pentru îmbunătățirea societății. Aceasta poate să nu fie exprimată prin vot sau în moduri formale, dar există. Acesta este punctul în care conceptul nostru despre cetățenie și cetățenie europeană poate interveni. Poate fi percepută ca un canal spre aceste dorințe, pasiuni și credințe. Așadar, lucrătorul sau liderul de tineret vor reorganiza activitatea de tineret sau organizația într-un instrument pentru schimbările sociale, politice, culturale sau chiar economice.

În următoarea secțiune a acestui T-kit, vă provocăm să integrați această noțiune a cetățeniei și a cetățeniei europene în munca voastră de zi cu zi cu tinerii. Vă provocăm să vă implicați într-un proces de a reformula practica în munca de tineret ca un fel de status quo, atâta timp cât tinerii devin actorii schimbării sociale și politice.

Noi încercăm să promovăm un cadru educațional pentru aceasta, cu toate că, așa cum veți vedea în curând, tindem să punem mai multe întrebări decât să dăm răspunsuri. Sperăm că putem prin aceasta să promovăm un instrument constructiv pentru lucrătorii și liderii de tineret în dezvoltarea activităților care îi ajută pe tineri să își exprime dorințele, pasiunile și dorința lor de schimbare în bine a lumii în care trăim. Ne place să ne gândim la această încercare ca la o chemare spre acțiune.

„Sperăm să vă ajutăm să-i ajutați pe tineri să își exprime dorințele, pasiunile și dorința de a schimba în bine lumea în care trăim.”

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

O chemare la acțiune

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Abordări contemporane în educația pentru cetățenia europeană – Cine ce face astăzi?

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

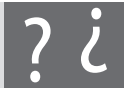
După ce am explorat diferitele moduri în care este înțeleasă cetățenia și cum conceptele s-au dezvoltat de-a lungul anilor, mergem mai departe acum să vedem cum se face educația pentru cetățenia europeană. În capitolele anterioare, am văzut mai întâi cum putem învăța din experiențele trecutului și abordările prezente și apoi am subliniat sugestiile noastre ca exemple de bună practică.

Educația pentru cetățenia europeană – câteva cuvinte de atenționare

Așa ca în toate discuțiile despre cetățenie și despre cetățenia europeană, în teorie sau în practică, dezbaterile asupra „educației în domeniul cetățeniei” este influențată de interesele politice, punând fața în fața conceptului de „bun cetățean” cu ideile privind cea mai bună educație a oamenilor. Potrivit profesorului Bogdan Suchodolski de la Academia Poloneză de Științe, un supraviețuitor al Holocaustului, „am văzut doctori educați făcând injecții mortale copiilor, am văzut avocați educați ordonând, am trăit în barăci construite de arhitecți educați și am văzut studenți educați conducând lagărele morții” (citată din Lauritzen, 2001). Bunul și dreptatea în această lume nu sunt doar pentru cei care folosesc educația în domeniul cetățeniei. Fasciștii, de asemenea, au un concept asupra a ceea ce înseamnă „un bun cetățean” și cum se educă el.

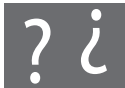
Cum ați defini un „bun cetățean”?

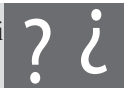
După cum ați văzut deja în acest T-Kit, noțiunile de cetățenie și cetățenie europeană sunt discutabile, de multe ori controversate. Nu există un consens cu privire la ceea ce sunt sau ce ar trebui să fie. Ca și cum lucrurile nu erau destul de complicate pentru lucrătorii de tineret interesați de acest domeniu, conceptul educației în domeniul cetățeniei este încă neclar.

În majoritatea cărților, discuțiile pe această temă sunt „normative”, adică se discută despre ceea ce ar trebui să fie „educația în domeniul cetățeniei”, mai mult decât cum este ea practică astăzi și care este conținutul său în acest moment. Mai mult, dezbaterile asupra educației pentru cetățenie este în mare parte dominată de teoreticieni și de practicieni ai educației formale sau ai educației școlare. Preocupările lor sunt în mare parte legate de cum să „învățăm” cetățenia europeană în primul rând.

Doar în câteva cazuri excepționale cetățenia europeană (sau, ca să fim mai exacti, dimensiunea europeană în educația pentru cetățenia națională) se referă la ceea ce este sau poate fi explorat. Oamenii se referă relativ rar la faptul că educația non-formală (cum ar fi activitățile organizațiilor de tineret și programele educaționale organizate de lucrătorii de tineret) și situațiile de educație informală (cum ar fi experiența de zi cu zi a tinerilor, muzica, grupurile de egali, cultura și consumul) sunt de asemenea „situații ale cetățeniei” (DECS/CIT 98 38 rev.)³, unde tinerii experimentează cetățenia și învață cum să o practice.

Unde ai fost încurajat prima dată să te gândești la termenii și conceptele de cetățenie și cetățenie europeană?

Această secțiune a T-Kitului încearcă să descrie câteva concepte educaționale și practici folosite când ne confruntăm cu probleme legate de cetățenie. De la început se pune accentul pe cele două concepte ale educației în cetățenie la care se referă cel mai des programele care stau la baza educației cetățeniei în Europa. Ca un al doilea pas, vom încerca să rezumăm obiectivele cele mai comune adoptate ale acestei educații, explorând critic conceptele și practicile în cetățenie propuse de literatură.

3. Termen creat de proiectul Consiliului Europei în „educația pentru o cetățenie democratică”. Situațiile de cetățenie sunt definite ca fiind „forme noi sau inovative ale managementului vieții democratice. Aceste situații constau în orice fel de inițiativă (centru, instituție, comunitate, cartier, oraș, regiune, etc) unde se încearcă definirea, implementarea principiilor cetățeniei moderne și democratice. Situația este o practică sau un set de practici care ilustrează sensul modern al cetățeniei și structurile pe care aceasta le suportă”.

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

În al treilea rând, vom arunca o privire asupra întregii probleme a Europei în relație cu educația în domeniul cetățeniei și vom reflecta asupra dimensiunii europene a cetățeniei în programele educaționale. Încă o dată, un ochi critic ne va ajuta să înțelegem mai bine existența practicilor în ceea ce privește dimensiunea europeană a educației. În sfârșit, vom încerca să arătăm „Abordarea noastră educațională asupra cetățeniei europene”, ce constă în câteva reflecții generale (bazate pe natura integrală, dinamică și complexă a cetățeniei europene pe care am propus-o în acest T-Kit) și în câteva obiective care credem că formează baza conținutului educației în domeniul cetățeniei europene de astăzi.

Educația în domeniul cetățeniei – Directive comune și obiective

Potrivit literaturii consultată de noi, există două școli principale de gândire despre „educația în cetățenie”, care sunt inspirate din două concepte istorice dominante ale cetățeniei naționale în societățile democratice. Prima școală de gândire este cunoscută sub numele de „comunitariană” sau „civic republicană”, iar a doua este cunoscută ca cea „individualistă”. Ambele școli de gândire au stat la baza unei vaste mișcări filosofice cunoscută sub numele de „liberalism”.

Fiecare din aceste școli a dezvoltat un concept al cetățeniei naționale prin care ele definesc ce cred că este un „bun cetățean” și pornind de la aceasta definesc cum se educă acești „buni cetățeni”. Așa cum vom sublinia mai jos, cele două școli diferă radical în ceea ce înțeleg prin cetățenie, prin ideea de „bun cetățean” și prin obiectivele și conținutul „educației pentru cetățenie”.

Înțelesul comunitarian sau republican civic a educației în domeniul cetățeniei

Comunitarienii și republicanii civici cred că cetățenia implică „a fi membru al unei comunități ceea ce atrage după sine un statut juridic care conferă drepturi și obligații formale, cum ar fi egalitatea în fața legii, dreptul la vot, plățirea taxelor sau contribuția la prosperitatea socială și economică a comunității. Atenția este îndreptată asupra extinderii acestor dispoziții în lege și la nivelul guvernului și, de asemenea, asupra faptului dacă cetățenii practică aceste drepturi și obligații stabilite formal...” (Gilbert, 1996). A fi membru al comunității este cea mai importantă caracteristică a acestei abordări a cetățeniei. Membrii comunității trebuie să aibă câteva valori comune, interese și obligații, pentru a forma comunitatea. Din acest punct de vedere cetățenia este văzută ca mai mult decât un statut: este o activitate și ar trebui practică. Fără a-ți practica cetățenia nu este posibil să fii cetățean. În îndeplinirea sarcinilor cetățeniei, identitatea unei persoane ca membru al comunității este menținută și susținută.

Această abordare a cetățeniei implică faptul că educația în domeniul cetățeniei ar trebui să încurajeze și să sprijine oamenii să practice cetățenia prin furnizarea de informații, deprinderi și resurse astfel încât ei să fie capabili să se folosească de oportunități și folosindu-se de posibilitățile care le sunt furnizate. Totuși, ar trebui să se promoveze, de asemenea, obligațiile cetățeniei și să se încurajeze loialitatea și supunerea față de valorile împărtășite de comunitate. Deci, din acest punct de vedere, cetățenia ar trebui „să se asigure că cetățenii pot și contribuie la practicarea cetățeniei” (Gilbert, 1996).

Potrivit lui Derek Heater (1990), educația despre cetățenie ar trebui să ajute cetățenii să-și înțeleagă rolul, ceea ce pentru ei înseamnă statut, îndatoriri și drepturi „nu neaparat în relație cu o alta ființă, ci în relație cu un concept abstract, statul” (pag. 2). Pentru Heater, cetățenia este definită prin două caracteristici – „identitatea și virtutea”, și acestea ar trebui să fie inima procesului educațional cetățenesc. Identitatea poate fi bazată pe mai multe simțuri de a aparține, cum ar fi etnicitatea sau sexele, dar cetățenia este identitatea identităților și „ajută la domesticirea pasiunilor separate ale altor identități” (ibidem pag. 184). Virtuți ca respectul pentru regulile procedurale și simțul responsabilității și loialității față de comunitate, reprezintă cheia cetățeniei în viziunea lui Heater.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Educația în domeniul cetățeniei, din acest punct de vedere, ar putea avea următoarele obiective:

- Să familiarizeze indivizii cu valorile comunității de care aparțin și în care ei dețin drepturi de cetățeni (astăzi, această comunitate este de obicei națiunea-stat, și deci, valorile comunității ar fi așa numitele „valori naționale”);
- Să dezvolte un simț al responsabilității comune între cetățeni pentru buna și continua dezvoltare a comunității;
- Să familiarizeze indivizii cu rolul și obligațiile lor, dar și cu drepturile lor, în termenul cetățeniei;
- Să furnizeze indivizilor și grupurilor instrumente și capacități (de exemplu, aptitudini, resurse intelectuale) pentru a avea grija activ de obligațiile lor de cetățeni față de restul comunității;
- Să dezvolte simțul loialității, supunerea între indivizii comunității, cărora le-a fost garantată cetățenia.

În ce măsură sunteți de acord cu aceste obiective?

Înțelesurile individualiste ale educației în domeniul cetățeniei

Individualiștii consideră că cetățenia este un statut care conferă drepturi indivizilor și suveranitatea asupra propriilor vieți. Din acest punct, funcția sferei politice este de a furniza spațiu cetățenilor pentru a-și exercita drepturile și de a-i proteja pentru a face acest lucru. Cetățenii ar trebui să fie lăsați să urmeze orice interese colective sau individuale care consideră că le sunt potrivite, iar aranjamentele politice sunt făcute pentru a permite acest lucru. Totuși, aceste aranjamente sunt mult utilizate în natură. Astfel, cetățenii au dreptul să participe politic, dar depinde de ei să aleagă cum și când să facă asta în limitele aranjamentelor politice care le facilitează participarea (ca prosperitatea sau accesul special pentru cei dezavantajați). Este de asemenea un drept al cetățeanului acela de a alege a nu fi activ politic.

Aceasta idee a cetățeniei are un avantaj major, și anume că nu propune o singură definiție a „vieții bune”. Având în vedere aceasta, garantul libertății indivizilor este sistemul politic și oamenii sunt limitați în căutarea interesului lor colectiv sau individual fiind obligați doar să respecte autonomia celorlalți și a aranjamentelor politice puse în practică pentru a garanta această libertate (Oldfield, 1990 în Gilbert, în Demaine și Entwistle, 1996).

Din acest punct de vedere, educația în domeniul cetățeniei ar trebui să se concentreze asupra regulilor și procedurilor puse în practică pentru participarea politică sau pentru alte forme de participare, astfel încât oamenii să știe când să participe. Dezvoltarea aptitudinilor cetățenești, ca abilitatea de a rezolva conflicte fără încălcarea drepturilor celorlalți, opoziția expresă la un anumit curs al acțiunii propuse de guvern, a apăra dreptul cuiva și a menține o autonomie, sunt centrele abordării individualiste a educației.

Oricum, asemenea abordări nu țin seama de „drepturile subiective sau de valorile comune” (Gilbert, în Demaine și Entwistle, 1996), sau nu încurajează oamenii să vină cu soluții alternative sau propuneri la ceea ce ei se opun. Cetățenii sunt educați să fie capabili să participe dacă vor și nu încălcă libertățile celorlalți.

Deci, educația în domeniul cetățeniei în această concepție ar putea avea următoarele obiective:

- Să furnizeze indivizilor cunoștințe și aptitudini care să le permită să își exercite pe deplin drepturile, fără a încălca autonomia altor indivizi;

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

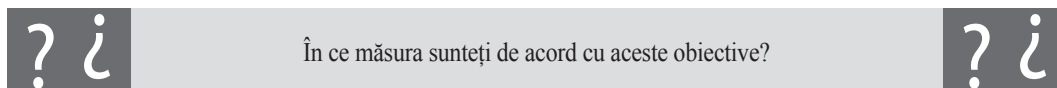
Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

- Să furnizeze indivizilor capacitatea de a-și exprima opoziția la cursul acțiunilor și la dezvoltările politice pe care nu le consideră a fi în interesul lor sau în interesul societății;
- Să furnizeze indivizilor încrederea și competența de a participa în sfera politică și la constrângerile impuse de regulile anagajamentului politic;
- Să furnizeze indivizilor rațiunea de a-și apăra drepturile de cetățeni.

Probleme și dileme

Aceste obiective diferite arată că abordările în dezvoltarea educației în domeniul cetățeniei par să fie diferite, iar rezultatele și beneficiile aduse de aceste programe vor fi diferite. Vorbind în termenii de conținut, această abordare a comunitarienilor a educației în domeniul cetățeniei diferă de cea individualistă, deoarece comunitarieni propun ceea ce ar trebui să lege valorile de comunitate, pe când individualiștii nu. Așadar, abordarea comunitariană a educației cetățenești poate întâlni atât acuzații de moralitate cât și de paternalism. Mai mult, această abordare are de suferit de pe urma faptului că societatea de astăzi este marcată de creșterea diferitelor sisteme de valori prezente în interiorul unei comunități – oamenii cred în lucruri diferite și astăzi exprimă acest lucru deschis.

Problema este că abordarea comunitariană a educației în domeniul cetățeniei propune un set de valori dominant la care comunitatea în întregul ei se presupune că subscrie. Și ei fac acest lucru în ciuda faptului că oamenii sunt din ce în ce mai conștienți de diversitatea din societate, ca și de diversitatea dintre indivizi. Educația comunitariană în cetățenie rămâne să se confrunte cu problema definirii criteriilor de membru al comunității, câtă vreme sunt conștienți de o potențială excludere.

Abordările individualiste ale educației în domeniul cetățeniei se confruntă și ele cu câteva probleme. Acestea sunt mai slabe în a furniza simțurile de apartenență sau de identificare ale cetățenilor, deoarece se evită orice discuție a valorilor și normelor. Mai mult, ele pot înstrăina oamenii cu atenția lor specifică îndreptată asupra procedurilor și regulilor. Și în timp ce doresc să dezvolte capacitatea unei gândiri critice și opoziția cetățenilor, ei nu susțin că indivizii pot propune cursuri alternative ale acțiunilor.

Aceste abordări, împărtășesc câteva probleme comune. Prima este că ambele sunt așa numite „modele protecționiste” (Hogan, în Kenedy et al, 1997). Ambele au scopul de a furniza cetățenilor posibilități și aptitudini pentru participare, chiar și pentru critică. Oricum, prezentul în care cetățenii pot participa are efect asupra genului de educație care a fost furnizată sau propusă. În majoritatea democrațiilor contemporane, oportunitățile la accesul direct la procedurile procesului de decizie, înima participării politice, sunt rareori regulate, sub forma alegerilor.

În ambele abordări ale educației în domeniul cetățeniei, indivizii sunt puși să se gândească cum să își folosească dreptul și obligația de a „participa”. Acestea pot fi abordate prin a învăța despre alegeri și vot. Cele două abordări pot totuși să nu ne învețe cum să ne coordonăm interesele în funcție de factorii de decizie sau să ne propună soluții alternative la problemele de care suntem interesați. În sistemele contemporane de democrații pluraliste, participarea este considerată bună, atâta timp cât nu subminează fundamentul societății și al sistemului politic. Cu alte cuvinte, activitatea revoluționară nu este considerată în nici una din aceste abordări o activitate a cetățeniei.

În al doilea rând, ambele abordări rămân la oarecare distanță față de realitățile de astăzi, în special față de realitățile tineretului. În cazul abordării comunitariene, se propun sistemele de valori care sunt aproape de a fi exclusiviste, ceea ce nu poate fi acceptat în diversitatea societății contemporane și în viață. În cazul abordărilor individualiste, nu se propune nici o valoare, mai puțin autonomia individului, și nici nu se propune vreo motivație pentru tineri de a-și exprima identitatea într-o manieră pozitivă și constructivă. Iar educația pe care ambele abordări o propun, rămâne să se bazeze pe a furniza aptitudini de a negocia participarea în domeniul public și în formele politice.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Aceste abordări educaționale nu iau în considerare suficient potențialul altor forme de identificare pentru tineri și dorința lor de exprimare culturală. Și astfel, ei au dificultăți în a lua în considerare alte formule alternative de implicare a tinerilor (de ex., politici culturale și de identitate, protejarea mediului, anti rasismul, muzica, modul de viață) și ca un rezultat al acestora, dificilă validare, pregătirea pentru muncă într-un spirit civic.

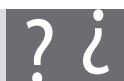
În al treilea rând, există problema motivației. Ambele abordări sunt deficitare în detalierea faptului cum indivizii pot fi motivați să-și îndeplinească obligațiile și să practice drepturile care decurg din cetățenie. În cazul abordărilor comunitariene, educația ne provoacă să dezvoltăm motivația indivizilor pentru a-și îndeplini obligațiile de cetățeni. În cazul abordărilor individualiste, educația ne provoacă să motivăm indivizii până la limita autonomiei sau libertății celorlalți în exercitarea propriilor drepturi de cetățeni.

În mod ironic, ambele școli de gândire, recurg la argumente făcute de alții pentru a furniza răspunsuri la problema motivației. Comunitarieni sugerează interesul de sine al indivizilor.

Pentru individ, beneficiile implicării în ducerea la îndeplinire a obligațiilor cetățenești sunt mai vaste decât dacă nu s-ar implica deloc. Individualiștii sugerează că există anumite obligații între valorile comune și solidaritatea comună, ceea ce stă la baza nelimitării libertății indivizilor față de ceilalți în exercitarea drepturilor lor. Dacă acceptăm că există o problemă de motivație în cetățenia națională, ceea ce este ușor discutabil pentru majoritatea oamenilor, atunci prin câteva noțiuni abstracte ale cetățeniei europene sau trans-naționale urmează să găsim o problemă de motivație când vorbim de cetățenia europeană.

Cum îi putem motiva pe tineri să practice cetățenia europeană?

Tabelul următor compară avantajele și dezavantajele celor două abordări explicate mai sus.

Figura 12 – Tabelul abordărilor comunitariene și individualiste în educația în domeniul cetățeniei

	Avantaje	Dezavantaje
Individualist	<p>A fi membru al comunității este mai degrabă bazat pe valori decât pe excludere</p> <p>Cetățenia ca statut, conferă drepturi, nici o obligație de a îndeplini sarcini pentru a fi considerat cetățean</p> <p>Poate fi luată împreună cu diversitatea</p> <p>Permite gândirea critică și opoziția</p>	<p>Slabă în furnizarea simțului identității datorită sistemului „non valori”</p> <p>Poate înstrăina prin concentrarea asupra procedurilor și regulilor</p> <p>Nu furnizează idei alternative</p> <p>Model protecționist</p> <p>Departate de realitățile tinerilor</p> <p>Problema motivației</p> <p>Problema interesului de sine</p>
Comunitarian	<p>Furnizează valori cu care să te identifice</p> <p>Dezvoltă simțurile responsabilității și îndatoririle față de comunitate</p>	<p>Propune un singur set de valori prin care leagă comunitatea de problemele paternalismului, moralismului și exclusivismului</p> <p>Cum definește criteriile de a intra într-o comunitate</p> <p>Cere supunere și loialitate</p> <p>Model protecționist</p> <p>Departate de realitățile tinerilor</p> <p>Problema motivației</p>

Cu care dintre elementele acestor abordări te identifice?

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
—
Exemple de proiecte

Dezbaterea asupra a ceea ce ar trebui să fie conținutul educației cetățenești este foarte aprinsă. Ambele abordări se confruntă cu o dilema comună în încercarea de a identifica cum este mai bine să fie educația în cetățenie. Întrebarea de pe buzele tuturor este: „ar trebui educația în cetățenie să fie un subiect în sine sau ar trebui să fie o prioritate transversală educațională și o abordare?” Majoritatea literaturii școlare disponibilă în educația cetățenească explorează cum educația în acest domeniu poate fi realizată prin materiile studiate deja în școala medie, îndreptându-se în mod deosebit atenția asupra învățării istoriei (naționale, europene și mondiale), limbilor (limba maternă, straine, moderne, clasice), studiilor culturale, geografiei, dar de asemenea, se subliniază clar rolul studiilor sociale și politice și chiar al științelor naturii.

Scopul acestei abordări este de a încorpora dezvoltarea atitudinilor cetățenești și a celor de baza în programa școlară existentă, fără a primejdui calitatea și standardele educației generale. Cealaltă abordare, unde cetățenia este tratată ca un subiect de sine stătător și care se referă la o varietate de titluri, incluzând educația în drepturile omului, educația civică, educația valorilor, educația pentru cetățenie sau educația pentru cetățenia democratică, educația personală, educația socială, ca și educația mediului înconjurător, vede cetățenia ca un set de cunoștințe și aptitudini pentru care instituțiile educaționale pot oferi un rând de cursuri de studiu, ambele compulsive și opționale.

Nu s-a ajuns la nici un consens asupra faptului care din aceste abordări este mai eficientă în furnizarea de cunoștințe tinerilor, de aptitudini și motivații pentru a acționa ca un cetățean și a participa în dezvoltarea politicilor și societăților lor. Și în timp ce această chestiune este larg dezbătută în literatura despre educația formală, este mai mult decât evident că este de asemenea și o dezbateră în ceea ce privește educația non-formală și instituțiile educaționale.

**„Ar trebui educația în domeniul cetățeniei să fie un subiect de sine stătător sau ar
trebuie să fie o prioritate educațional-transversală și o abordare?”**

Dimensiunea europeană a educației în domeniul cetățeniei

Când vorbim despre dimensiunea europeană a educației în domeniul cetățeniei ar fi înțelept să ne amintim că limbajul folosit în literatura școlară în această privință este foarte clar. În timp ce ne putem dori mai mult în ceea ce privește abordările europene ale educației (ceea ce poate însemna totul într-o abordare care este mai mult cosmopolită și mai mult centrată asupra drepturilor omului), ne confruntăm cu realitatea că „european” este singular, este doar o dimensiune tânără a educației pentru cetățenie în programele școlare, o dimensiune considerată a exista pe lângă cea națională, și se poate referi la toate.

Preocuparea educatorilor de a include o dimensiune europeană în educația pentru cetățenie s-a dezvoltat din realitatea de a trăi în „Europa” (înțeleasă în literatura ca trăind în Uniunea Europeană). Este recunoscut faptul că „comunitatea” este un concept vast cuprinzând mult mai mult decât națiunea-stat, unde regiunile sunt definite de granițe naționale și unde indivizii devin din ce în ce mai conștienți că deciziile luate la nivel european și mondial au o influență directă în viața lor de zi cu zi, chiar dacă asta se întâmplă în termeni materiali sau în termenii capacității individuale de a-și exercita anumite drepturi, cum ar fi libertatea de mișcare.

Dificultatea în această abordare este că cetățenii de naționalități diferite din Europa și din lume de asemenea, sunt semnificativ afectați de evenimentele și dezvoltările mondiale (în particular, toate evenimentele care au legătură cu globalizarea pieței și a economiei, așa cum am menționat mai devreme). Așadar, este dificil să spunem că „cetățenia mondială” înseamnă ceva pentru majoritatea oamenilor, în ciuda eforturilor din partea unor organizații ca UNESCO sau alte agenții ale uniunii Europene care doresc să o promoveze. Deci, acest înțeles al cetățeniei europene ignoră mai mult sau mai puțin dimensiunea globală a cetățeniei și are tendința să devină Euro-centric.

T-Kit-ul
despre

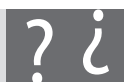
Cetățenia Europeană

Definițiile curente în diferite instituții europene se axează pe cum poate fi înțeleasă cetățenia europeană și educația în domeniul cetățeniei europene. În Uniunea Europeană, cetățenia europeană a fost până foarte recent definită exclusiv prin termeni procedurali: un statut conferit tuturor acelor care posedă cetățenia oricărui stat membru al Uniunii Europene, furnizând anumite drepturi unor anumiți cetățeni – libertatea de mișcare în interiorul UE, posibilitatea de a alege direct membrii Parlamentului European și așa mai departe. În Consiliul Europei, pe de altă parte, valori ca protejarea drepturilor omului, democrația pluralista, stabilitatea și securitatea democratică, coeziunea socială, diversitatea culturală într-o Europă geografică au fost și rămân parametrii definitorii ai cetățeniei europene.

Așa cum a fost discutat în profunzime în capitolul „Abordări contemporane ale educației despre cetățenie”, diferența între aceste două abordări, în termeni conceptuali și teoretici, este foarte simplă: în definiția UE, cetățenia europeană este un statut conferit automat celor care sunt deja cetățeni ai statelor membre UE și este însoțită de drepturile oferite acestora de cetățenia națională. În definiția Consiliului Europei, cetățenia europeană este o atitudine sau un comportament dezvoltat adoptând anumite valori (drepturile omului, securitatea democratică, coeziunea socială și supremația legii 4) și practicarea lor, fără să se țină cont de naționalitate sau statutul cetățeniei. Desigur, practica spune cu totul altceva, deoarece fără o relație între stat și drepturile politice și civile care le sunt conferite indivizilor prin această relaționare, marginalizarea este practic inevitabilă. Nu este nici o surpriză faptul că în transpunerea lor în programele educaționale, aceste două abordări diferă considerabil.

Care au fost, dacă au fost, experiențele tale în domeniul cetățeniei europene?

Abordările Uniunii Europene și ale Consiliului Europei

în domeniul educației cetățeniei europene

Dacă ne referim la conținutul programei naționale, dimensiunea europeană a educației în domeniul cetățeniei este plină de dificultăți conceptuale. În UE și în țările în curs de integrare în UE, dimensiunea europeană a educației cetățenești este definită de acumularea de cunoștințe și aptitudini care permit cetățenilor și potențialilor cetățeni ai UE să înțeleagă realitatea instituțională din UE, drepturile conferite de cetățenia europeană (inclusiv dreptul de a vota pentru alegerile în Parlamentul European și dacă este rezident într-un alt stat membru al UE să participe la alegerile locale sau municipale) și funcționarea procedurală a instituțiilor Uniunii Europene 5.

În alte țări, în particular în multe state membre ale Consiliului Europei, care până acum nu sunt considerate a fi potențiale candidate la integrarea în UE, atenția este îndreptată în direcția găsirii de puncte comune de interes între cetățenii unei Europe largite. În țările din fosta Uniune Sovietică și în sud-estul Europei, cetățenia europeană este atractivă dar iluzorie, fiind asociată cu percepțiile materiale ale existenței, libertatea de mișcare și absența războiului sau a conflictelor violente, astfel încât cerul liber al UE reprezintă pentru colectivitate ochii minții.

Abordarea Consiliului Europei a avut și ea inconsecvențele ei, așa cum nu există nici un consens în multe dintre statele sale membre, tot așa din rațiuni istorice și culturale leagă acestea de așa numitele „valori europene”. Avantajul abordării Consiliului Europei, totuși, este că promovează o valoare bazată pe identitate, înțeleasă în termenii cetățeniei că este europeană, indivizii și grupurile pot să-și promoveze liber acele valori fără să se refere la statut, etnicitate, geografie sau istorie. Programele educaționale pot de asemenea să promoveze asemenea valori, și astfel au posibilitatea să le definească ca fiind „europene”.

La nivel european, programele educaționale atât ale Consiliului Europei cât și ale Uniunii Europene (în mod special în domeniul tineretului) au mers mai departe în explorarea labirintului cetățeniei europene și în dezvoltarea practicilor care reflectă valorile de bază ale acestei abordări.

4 Pentru mai multe informații despre valorile și misiunea Consiliului Europei, vă rugăm să consultați pagina: www.coe.int

5 Pentru mai multe informații despre instituțiile Uniunii Europene și mandatul și rolul lor, vă rugăm consultați pagina de internet a UE: <http://europa.eu.int>

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadru nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
—
Exemple de proiecte

Atât Consiliul Europei cât și UE au dezvoltat programe de tineret care promovează valorile unei cetățenie europene construită ca o alegere și ca o practică. Programele UE care promovează cetățenia europeană ca o abordare în lucrul cu tinerii, sunt văzute ca o alternativă la programele educaționale naționale (formale și non-formale) și intenționează să promoveze o Uniune Europeană care este mai apropiată de cetățenii săi, bazată pe îmbunătățirea vieților tuturor oamenilor de pe teritoriul Uniunii, fie ei cetățeni ai Uniunii sau nu. În practica din domeniul cetățeniei europene promovată de asemenea programe, statutul este mai puțin decât o problemă. Continua creștere a programelor educaționale și de tineret ale Uniunii, pentru a include accesarea țărilor și așa numitele „țări din lumea a treia” (țările care nu sunt membre ale uniunii, nici nu sunt în curs de aderare, nici membre ale programelor) sunt o bună dovadă a bunelor intenții. Câteva dintre cele mai proeminente exemple de asemenea programe în UE, sunt Socrates, Leonardo Da Vinci, Erasmus și Programul Youth (inclusiv Serviciul European de Voluntariat).⁶

„Cetățenia europeană ar trebui construită ca o alegere și o practică”

La Consiliul Europei, programele care se adresează educației în domeniul cetățeniei europene sunt văzute ca teste standard pentru dezvoltarea unor abordări și practici inovative care pot fi adoptate eventual în educația națională și alte instituții și factori de acțiune pentru tineret. În Consiliul Europei, cetățenia europeană așa cum a fost definită mai sus, este unul din domeniile prioritare de activitate în sectorul de tineret pentru anii 2003-2005. După 30 de ani de istorie de dezvoltare a participării tinerilor la toate nivelele în societate, a reieșit motivația de sublinia grija pentru participare și cetățenie activă a tinerilor și trebuie să se găsească o expresie explicită în politica de tineret la nivel european. În Consiliul Europei, Proiectul pentru o Cetățenie Democratică, Istoria proiectului de manuale, programul pentru participare și cetățenie democratică al Directoratului pentru Tineret și Sport și Programul de training pentru lucrătorii de tineret în parteneriat cu Comisia Europeană, sunt câteva bune exemple.⁷

Educația în domeniul cetățeniei în practică

În timp ce urmarim practicile dimensiunii europene a educației în domeniul cetățeniei, în programele educaționale ale tuturor țărilor europene este imposibil să se ia în considerare această publicație, programele la nivel european oferind câteva îndemnuri semnificative de a ne gândi, în special pentru aceia care sunt interesați să dezvolte activități non-formale pentru tineri în domeniul cetățeniei europene sau folosind cetățenia europeană ca o abordare. ⁸

Dacă vorbim despre conținut, toate programele la nivel european menționate mai sus, au un număr comun de caracteristici. Interesant, în ciuda punctelor de plecare diferite și a filosofiilor lor, Uniunea Europeană și Consiliul Europei sunt de acord cu un număr de valori principale și competențe despre care educația pentru cetățenie ar trebui să ne învețe. Următoarea secțiune va încerca să furnizeze o descriere a principalelor caracteristici ale educației în domeniul cetățeniei, așa cum au fost exprimate în programele celor două instituții.

⁶ Pentru mai multe informații despre programele UE care promovează cetățenia europeană, vă rugăm consultați următoarea pagină de internet: <http://europa.eu.int/>

⁷ Pentru mai multe informații despre programele Consiliului Europei care promovează cetățenia europeană, vă rugăm consultați următoarea pagină de internet: www.coe.int/youth and www.coe.int

⁸ Pentru mai multe informații despre conținutul sistemelor naționale și locul educației cetățenesti în ele, vă rugăm consultați: <http://www.ibe.unesco.org/International/Databanks/Dossiers/mainfram.htm> care furnizează informații generale despre sistemele educaționale din toate statele UNESCO

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Pentru cele două instituții, principalele competențe sunt grupate în funcție de patru dimensiuni ale practicii în domeniul cetățeniei, legate între ele (Veldhuis, 1997)⁹:

Dimensiunea politică și legală

Această dimensiune se referă la faptul că educația ar trebui să se adreseze cunoștințelor, atitudinilor și competențelor de care au nevoie indivizii pentru a-și exercita drepturile și pentru a se putea ocupa de obligațiile lor în contextul sistemului politic și legal care guvernează cetățenia, fie el național, internațional (de ex, Consiliul Europei) sau supra-național (de ex, Uniunea Europeană). Aceasta presupune că educația în domeniul cetățeniei ar trebui îndreptată spre dezvoltarea de cunoștințe în domeniul sistemelor politice și legale (de exemplu, drepturile politice și civile, alte drepturi ale omului, obligațiile civice), aptitudni pentru a participa în acele sisteme și atitudini critice constructive față de ele, atitudini favorabile democrației și dezvoltării sale prin acțiunea individuală și colectivă și posibilități de a participa activ în viața sferei publice politice, inclusiv în sfera publică europeană.

Dimensiunea socială

Această dimensiune se referă la faptul că educația în domeniul cetățeniei ar trebui să se adreseze modurilor în care relațiile sociale sunt dezvoltate între indivizi și grupuri. Acoperite de această dimensiune, sunt probleme ca solidaritatea și respectul reciproc, valorificarea contribuțiilor tuturor indivizilor în societate, oportunități egale la contribuția dezvoltării societății. Aptitudinile sociale ca aptitudinea de a negocia, empatia, toleranța activă și sprijinul reciproc ar trebui învățate.

Dimensiunea economică

Cu toate că deseori este puțin recunoscută, economia joacă un rol determinant în măsura în care oamenii se comportă ca niște cetățeni. „Noțiunile” din societate sunt deseori ținta programelor specializate pentru a dezvolta capacitatea de a participa ca cetățeni activi. Oricum, sub această dimensiune, toți cetățenii ar fi specializați în dezvoltarea aptitudinilor economice, necesare pentru a participa activ, ar avea inclusiv cunoștințe despre cum funcționează economia, în special cunoștințe despre creșterea dimensiunii economice la nivel global, despre rolul consumului în producție și cunoștințe despre producție și angajare. Mai mult, ar educa cetățenii să înțeleagă orice încercare de schimbare a mecanismului economic, care include alte forme de participare completă și inclusiv, de cetățenie activă.

Dimensiunea culturală

La această dimensiune ar trebui să fie plasate toate abilitățile care țin de dezvoltarea și practicarea valorilor comune legate de cetățenia europeană. Se referă la aspectele culturale, cum ar fi cunoașterea istoriei Europei și universale, diferite culturi și oameni sau limbi. Așadar, ce e mai important, e că se referă la interiorul cetățeniei europene, la variatele dar complementarele simțuri de a aparține unui patrimoniu comun al unor valori ca universalitatea drepturilor omului, protecția mediului, nediscriminarea și respectul pentru ceilalți.

În timp ce aceste domenii ale proiectului educațional pentru cetățenia europeană, înțelese după cele două surse (Consiliul Europei și Uniunea Europeană), implică o puternică cunoaștere, bazată pe cele două abordări, practica în educația pentru cetățenia europeană în contextul educațional non-formal și programele acestor instituții au arătat că acest tip de educație este mult mai mult decât niște cunoștințe de fapt.

⁹ Aceste patru dimensiuni ale cetățeniei au fost dezvoltate de Ruud Veldhuis în „Educația pentru o cetățenie democratică: dimensiunile cetățeniei, principalele competențe, activități variabile și internaționale”, Strasbourg, Consiliul Europei, 1997, document DECS/CIT (97) 23. A se vedea și pag. 32-34

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

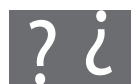
Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

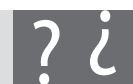
Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Educația în domeniul cetățeniei europene are două părți, una legată de dezvoltarea cognitivă și una legată de dezvoltarea atitudinilor. Există și un motiv să credem că dintre cele două părți ale educației în domeniul cetățeniei, partea atitudinală este mai importantă, adresându-se câtorva din dificultățile educației cetățenești menționate mai sus, cum ar fi problema motivației.

Vazând cum alți oameni și instituții abordează educația în domeniul cetățeniei, capitolul următor explorează ideile noastre în ceea ce privește cum putem face acest lucru.

Ce credeți că este mai important – dezvoltarea atitudinilor sau a cunoștințelor?

Abordarea noastră educațională a cetățeniei europene – Cum credem noi că ar trebui făcută

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Construită pe fundamentul conceptelor de cetățenie europeană și de educație în domeniul cetățeniei europene deja explorate, provocarea care rămâne acestui T-Kit este de a oferi câteva sfaturi despre cum toate aceste idei pot fi transformate în practică¹⁰. În particular, această secțiune se va concentra asupra modului cum să dezvoltăm ethosul și practica pe care se sprijină cadrul nostru conceptual. În timp ce tehnicile pot fi simple și relativ ușor de învățat, complexitatea constă în aplicarea lor, lucru ce cere experiență, gândire și aptitudini de învingător (Merry și Titley, 1999).

Noi furnizăm un cadru educațional inspirat de principalele idei dezvoltate în acest T-Kit până acum; viziunea noastră despre cetățenie, istoria sa și provocările curente cu care se confruntă, cadrul nostru conceptual pentru cetățenie și explorarea educației în domeniul cetățeniei. Acest cadru nu este, și nu se vrea a fi un model apropiat. Este o încercare deschisă de a aduce împreună cele mai relevante

- Considerații generale;
- Competențe de bază;
- Și cunoștințe

Necesare cetățenilor europeni pentru a funcționa și a participa activ. Detaliile și viitoarele dezvoltări ale cadrului educațional pe care le oferim, trebuie să vină și din partea celor care folosesc acest T-Kit, voi fiind cei care aveți grijă de programele educaționale și de activitățile educative cetățenești pe tot cuprinsul Europei. Oricum, noi încercăm să furnizăm câteva sfaturi care vă vor ajuta în drumul vostru.

Există două cerințe care acompaniază ceea ce urmează. Prima se referă la contextul educațional. Cu toate că mare parte din conținutul educației în domeniul cetățeniei ar trebui să fie relevant și pentru educația formală și pentru cea non-formală, conținutul acestui T-Kit nu ar însemna nimic dacă ar fi direcționat în mod special către sectorul non-formal, și mai exact, către educația din afara școlilor pentru adulții tineri. Sperăm că va fi relevant în special celor care lucrează în acest sector. De asemenea, sperăm că va inspira și va fi practic de folosit pentru educatorii din școli și pentru educația formală.

În al doilea rând, vă cerem să nu uitați că o abordare efectivă a conținutului cetățeniei europene trebuie să fie sensibilă la natura dinamică și transformațională a conceptului de cetățenie europeană în sinea lui. Aceasta presupune să lăsăm un spațiu potențialelor inovații în concept și practică, și în general în natura sfaturilor. Așadar, înclinăm să stabilim un model concret.

Cu aceasta în minte, vom merge acum mai departe și vom explora cum să generăm câteva acțiuni practice din toate aceste bune idei.

Fă să devină realitate: să facem educație în domeniul cetățeniei

Nevoia de proiecte sau programe de implementare care să includă planificarea, crearea sau evaluarea va deveni familiară (a se vedea T-Kitul Managementul Proiectului pentru mai multe informații în acest domeniu). Noi vom dedica ceva timp explorării acestor idei. Oricum, noi nu dorim să prezentăm aceste elemente simple ca pași distincți care să fie urmați unul după altul. Așa cum veți citi mai departe, acest tip de practică sensibilă pe care o promovăm încurajează evaluarea și planificarea, ca pași pentru a menține flexibilitatea și răspunsul indivizilor, explorarea noastră în acest context fiind concentrată asupra noilor situații care apar. Din acest motiv, explorarea noastră a celor trei elemente este integrată în context. Această abordare îndeamnă la o practică educațională inteligentă și responsabilă, care recunoaște nevoia de continuă evaluare și revizuire a planurilor și a acțiunii.

¹⁰ Această secțiune a fost creată cu ajutorul lui Straker A. (2001) Împingerea până la limită: Reconstruirea schimbului cultural în educație. Teză nepublicată, Universitatea Newcastle upon Tyne, UK

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

–
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Construirea unei practici inteligente și responsabile

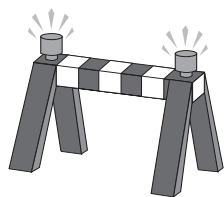
Așa cum am mai spus, noi nu oferim o consolidare rapidă sau o rețeta pas cu pas sau un ghid al educației în domeniul cetățeniei europene. Nu ne cerem scuze pentru aceasta. Vă respectăm inteligența ca practicieni și capacitatea voastră de a pune în practică propriile aptitudini și experiența într-o manieră care se potrivește circumstanțelor specifice în care vă aflați. Această abordare este bine ilustrată în cuvintele unui scriitor britanic de artă culinară, Nigel Slater. El își prezintă rețetele cu următoarele instrucțiuni:

Doresc să vă încurajez să intrați în spiritul rețetelor care urmează, și apoi să deviați de la ele în funcție de ingrediente și de cum simțiți, să înțelegeți că ingredientele ca și foamea noastră sunt variabile și nu trebuie, nu pot să fie subiectul unui set de formule bătute în piatră. Doresc ca voi să încălcați regulile. Doresc să vă urmați propriile poftă. (2000, pag. 50)

Totuși, dorim să scoatem în evidență că nu este același lucru ca atunci când spunem că nimeni nu are nimic de învățat! Credem că

- Toți putem învăța din experiențele celorlalți,
- Discuții și gânduri mai abstracte ne pot provoca să gândim și să ne adaptăm modurilor noastre de a face lucrurile

Primul lucru va fi atins prin exemplele practice care urmează, iar ceea ce sperăm să facem în această secțiune este să ridicăm niște întrebări și probleme care se vor referi la cel de-al doilea, și să vă dăm posibilitatea să dezvoltați pe viitor propria voastră abordare în practică.

Dați unui mic grup de oameni un număr de ingrediente și un grup țintă pentru care să gătească. Au preparat mancarea pentru grupul țintă? Dezbateți metafora (după ce ați mâncat!), legându-vă de a învăța cum să desenăm o activitate educațională sau un proces pentru un anumit grup țintă.

În esență, ceea ce noi propunem este că, fiind promotorii educației în domeniul cetățeniei, puteți da idei despre care elemente ar putea fi adunate într-o combinație de succes, sau ce unelte pot ajuta la munca pentru aceeași idee, ceea ce poate duce la dezastru, dar este la fel de important ca la fiecare stadiu al muncii voastre să aplicați propria voastră inteligență, abilități și personalitate, și să reflectați asupra particularităților oferite de fiecare situație. Nu există nici un înlocuitor pentru sensibilitatea și inteligența unui practician.

În plus, în timp ce gândirea rațională, înțelegerea și direcția par a fi cerințe necesare pentru succes, un rezultat pozitiv depinde, de asemenea și de ceea ce nu este ușor de cuantificat – instinct, gust, simț.

Eu cred că o rețetă ar trebui tratată ca un lucru viu, ceva căruia i se permite să respire, să-și schimbe natura pentru a se potrivi cu ingredientele noastre, cu starea noastră și cu dorințele noastre. (ibidem)

Aceasta nu ar trebui percepută ca o problemă, ci ca o esență de bună practică. Nu ar trebui să ne lăsăm induși în eroare de ușurința aparent simplă de a urma drumul pas cu pas, ceea ce ar putea avea ca efect distrugerea inovației și a inspirației și de depersonalizarea implicării. Mai degrabă, noi îndemnăm la o abordare foarte personală care să ne definească aptitudinile și calitățile personale de promotor și să le plaseze în contextul specific al cuvintelor. Prin context, noi ne referim la ceva mult mai particular și complex decât niște definiții culturale.

Desigur, este foarte important să recunoaștem un vast context social și să conducem orice activitate în funcție de acesta. Oricum, noi credem că este la fel de important să reflectăm asupra detaliilor în micro-context. În practică, aceasta înseamnă nu doar luarea în considerare a țării în care un proiect are loc sau religia participanților, dar și detalii ca aptitudinile personale și caracteristicile individuu-

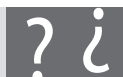
T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

ale ale grupului, sau cum a reacționat cineva într-o situație cu cinci minute în urmă, sau limitele camerei în care proiectul are loc. O metodă pe care o recomandăm este să fii prezent într-o situație, să o evaluezi continuu și să lucrezi cu cea care pare a fi cea mai bună tehnică în acel context, în acel moment și pentru a ajunge la finalul dorit. Să nu uităm, de asemenea, că multe depind de aptitudini, talent, gust și personalitatea persoanei – probabil tu – care coordonează toate acestea.

Ai lucrat deja în acest fel? Dacă nu, care crezi că ar fi câteva din provocările acestei abordări, și cum ai putea să le încerci?

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Evaluarea, crearea și planificarea unui proiect

Așa cum am mai spus, este dificil să facem o distincție clară între evaluare și practica educațională, pentru *o muncă practică responsabilă așa cum este procesul de evaluare*. Aceasta se referă la procesul reflectiv care însoțește acțiunea și aduce o continuă suplimentare și modificare și o mai atentă analiză retrospectivă a acțiunii (Leitch and Day, 2000). Evaluarea, așadar, nu înseamnă a ne uita la ceva ce trebuie atins la sfârșitul proiectului – o rezolvare de mijloc aleasă pentru a mulțumi finanțatorii. Noi o considerăm un proces foarte important care ar trebui să fie subliniat de la concepție și până la sfârșitul oricărui proiect, program sau orice muncă. Din acest motiv, alegem evaluarea să ne conducă discuția despre implementare.

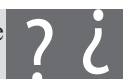
Evaluarea: Ce? Cum? și De Ce?

Evaluarea poate fi văzută ca cel mai complex și provocator aspect al oricărui program. Ca să fie de o calitate superioară, trebuie să fie implementată cu aptitudinile și sensibilitatea programului și trebuie să țină cont de convențiile cercetării sociale (de ex, păstrarea confidențialității dacă este cerută, darea posibilității oamenilor de a alege să participe, utilizarea tehnicilor care minimizează prejudecățile) și să se adreseze atenției promotorilor, participanților și fondatorilor proiectului. În plus, dacă procesul de evaluare nu subminează scopurile procesului, atunci ar trebui sprijinită activ.

Evaluarea poate fi văzută ca activând pe trei nivele: rezultat, impact și proces (Departamentul pentru Educație al Statelor Unite, 2000). O evaluare de rezultat explorează rezultatele imediate, directe ale programului asupra participanților. Evaluarea de impact, pe de altă parte, identifică mai multe rezultate pe termen lung ale programului ca și efectele neanticipate. Ultima, evaluarea de proces, este focalizată pe tehnici și implementarea lor. În viziunea noastră, este ideal ca evaluarea proiectului să fie o balanță între cele trei.

În evaluarea pe care ați făcut-o, ați pus mai mult accentul pe rezultat, pe impact sau pe proces? Cum ați putea obține o mai bună echilibrare data viitoare?

Probabil datorită presiunii la care sunt supuși organizatorii unui proiect, pentru a dovedi valoarea muncii lor factorilor externi, (în mod special cei care caută finanțatori), există o tendință de a disproporționa atenția pentru a-și permite o evaluare de rezultat. Acest lucru este încurajat de ghidul pentru evaluare dat de Woolf (1999), care stabilește ca evaluarea poate fi obiectivă doar dacă obiectivele SMART sunt stabilite în proiect. Obiectivele SMART trebuie să fie Specifice, Măsurabile, Realizabile, Realistice și să se încadreze într-o anumită perioadă de Timp.

Această abordare este foarte interesantă datorită simplității sale și, într-adevăr, evaluarea prin intermediul obiectivelor SMART are locul și valoarea sa. Oricum, noi credem că procesul de evaluare definit doar din prisma obiectivelor măsurabile nu poate justifica tot timpul bogăția rezultatelor, și impactul pe termen lung al educației în domeniul cetățeniei. Fiecare proiect în domeniul cetățeniei europene va avea rezultate diferite și acestea vor depinde pe parcursul proceselor de succesul său.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

De asemenea, este foarte probabil ca rezultatele neprevăzute, și cu siguranță, procesele neprevăzute, vor apărea pe tot parcursul procesului. Faptul că unele rezultate nu pot fi evaluate ușor, și mai ales nu pot fi cuantificate, nu ar trebui să le diminueze importanța. Considerăm că este imperios necesar ca scopurile educaționale să nu fie reduse la cele care pot fi măsurate pentru a putea demonstra ceea ce s-a realizat. O evaluare bazată numai pe noțiunea preconcepțată de rezultate, este departe de a arăta echitabil ceea ce a realizat un proiect.

„Este deștept să fii așa deștept, la urma urmei?”

Propunem ca *evaluarea, ca element de practică, să fie un proces responsabil, implementat într-o manieră cerută de un anumit proiect și care corespunde unor aptitudini, gusturi și înțelesuri particulare ale persoanei care o conduce.* Evaluarea trebuie, de asemenea, fondată în practica etică și ar trebui să reflecte scopurile care au fost căutate prin implementarea proiectului. Probabil chiar mai importanta decât nevoia evaluării de a se adresa rezultatelor imediate și de termen lung, este nevoia de a sublinia evaluarea procesului și rezultatele care informează practica educațională.

Evaluarea, ca element de practică, ar trebui să fie un proces responsabil, implementat într-o manieră cerută de un anumit proiect și care corespunde unor aptitudini, gusturi și înțelesuri particulare ale persoanei care o conduce.”

Faptul că rezultate neanticipate ar putea fi semnificative și că rezultatele sunt complexe și nu tot timpul previzibile și măsurabile, nu ne scutește de nevoia de a stabili scopuri și de a ne gândi la ceea ce vrem să realizăm de la primul stadiu al planificării. În mod egal, faptul că procesul pas cu pas nu îți poate garanta succesul nu îndepărtează nevoia de a lua în considerare ce abordare trebuie să adopți. În particular, va fi important să lucrați cu valorile și ideile voastre – cu ethosul sau filosofia propriei voastre abordări, dacă vă place.

? ? Gândiți-vă la un proiect când ați avut rezultate pe care nu ați putut / nu le-ați prevăzut înainte. **? ?**

În textul care urmează vom explora pe larg considerațiile care credem că ar trebui să fie luate în considerare în fiecare stadiu de implementare al unui proiect. Pentru a vă ajuta să introduceți asta în munca și practica voastră, ceea ce urmează este o serie de exemple practice sau de „scenarii de cetățenie” care explorează proiecte particulare și ne arată cum organizațiile combină ideile și aspirațiile cu realitatea lucrului făcut.

A gândi și a face: generarea acțiunii

Educația interculturală nu este un program care poate fi repetat fără a i se aduce modificări continue. Dimpotrivă, nu doar că gradul de posibile activități interculturale este foarte larg, dar noi de asemenea, ne întrebăm mereu ce facem și de ce. Este imposibil să cumpărăm o formula magică care ne poate garanta succesul. (Council of Europe, 2000)

Înainte de a trece să ne uităm la principiile și ideile care credem că sunt importante pentru a construi în jurul lor practica educațională, vă reamintim încă o dată de ce am plecat pe această abordare. Sperăm că aceasta vă va ajuta să ne însoțiți în provocarea de a dezvolta propria voastră practică.

Sunt câteva motive pentru care (așa cum se poate vedea) am ales să vă facem munca mai grea refuzând să vă spunem cum să o faceți cu pași simpli – sadismul nu este unul dintre ele însă!

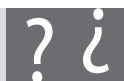
T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Mai întâi, credem că este important să amintim că sunt multe și variate căile de a realiza educație de calitate în domeniul cetățeniei europene – ceea ce se întâmplă cu un grup de oameni care lucrează cu un îndrumător într-o zi și ceea ce nu se va repeta niciodată exact la fel. Succesul, de asemenea, depinde de mult mai mult decât doar îndeplinirea unui anumit set de criterii predefinite și de aceea noi ne îndreptăm atenția spre profunzimea sensurilor educației în domeniul cetățeniei europene, decât să dictăm un anumit mod de a face educație. Pentru a respecta un set de criterii pas-cu-pas, pentru a ști cum să conduci sau să animezi un atelier de lucru sau cum să implementezi un proiect, este foarte tentant să disecăm un proiect de succes și apoi să repetăm componentele sale ca un set de criterii de succes. Totuși, așa cum am amintit și în secțiunea istorică, Aristotel ne spune că *întregul este mai mare decât suma părților sale*, iar aici este logica unui astfel de exercițiu. Spre exemplu, faptul că o performanță creată cu un grup internațional este diseminată în toate limbile vorbite de membrii grupului, ar putea foarte bine să ne indice niște procedee de lucru inclusive. Din contră, a prescrie uzul tuturor acelor limbi ca un aspect esențial al practicii inclusive este destul de ridicol. La fel, folosind toate acele limbi nu ar trebui să însemne în mod automat practica inclusivă. Deci, foarte multe depind de cum și de ce sunt făcute lucrurile. În esență, ceea ce ar trebui să fie consecința unui proces de bună calitate nu este în mod necesar un factor cauzal al unui alt proiect bun. Aceasta nu înseamnă, totuși, că spunem că nu contează cum abordezi și planuiești un proiect. În schimb, înseamnă că susținem, așa cum a făcut și Pettigrew (1986), că practica ar trebui îndreptată către o bază teoretică mai largă, una care să stea în spatele unei liste de condiții.

În ce măsură poți să povestești abordarea de mai sus?

Acesta este motivul pentru care am stabilit niște considerații generale în domeniul educației pentru cetățenie.

Considerații generale pentru educația în domeniul cetățeniei europene

Un proces de o viață

Natura dinamică a conceptului nostru despre cetățenie îndeamnă, ca orice abordare educațională a cetățeniei europene să fie un continuu proces de o viață, capabil să atragă noi provocări care apar din continua transformare a societății și a indivizilor.

Complexitatea și integritatea cetățeniei la care ne-am referit mai devreme, implică faptul că simpla transmitere a cunoștințelor nu este îndeajuns pentru o dezvoltare efectivă a cetățeniei în societățile moderne europene.

Cum poți înzestra oamenii cu aptitudini de a învăța continuu, pe tot parcursul vieții?

Conținuturi diverse și contemplative

În termeni de conținut, învățarea în domeniul cetățeniei ar putea include de exemplu trainingul pentru computere – ca o abilitate de bază de care tinerii au nevoie pentru o participare economică și socială efectivă în condițiile modernizării tehnologice și a globalizării economice. Ar putea de asemenea include un training despre Comunicare Interculturală, ca o abilitate de bază pentru a trăi în societăți culturale, pluraliste din punct de vedere etnic și lingvistic. În ambele cazuri, în termenii unei abordări educaționale, învățarea în domeniul cetățeniei (europene) trebuie să implice nivelele afective, cognitive și pragmatice ale celor care învață, astfel încât să rezulte o dezvoltare integrală ca individ și să poată fi o parte activă pe deplin ca cetățean al societății.

În această linie, un curriculum pentru educația în domeniul cetățeniei ar putea include o varietate largă de subiecte. Educația în domeniul cetățeniei nu trebuie să fie exclusiv bazată pe tema cetățeniei.

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

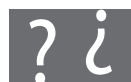
Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Așa cum a fost menționat în Cele Patru Dimensiuni ale Cetățeniei, dezvoltarea cetățeniei poate veni din conștientizarea creșterii cunoștințelor despre o varietate de subiecte cum ar fi drepturile omului în Europa, literatură și sănătate, aspectele ecologice ale economiei globale.

În educația non-formală, în timp ce se aleg conținuturile pentru fiecare program al educației pentru cetățenie, există totdeauna un set de criterii de care se ține seama. Unul din primele, ar putea fi acela de a privi diferite subiecte acoperite de educația formală și de alți factori educaționali pentru a găsi complementaritatea între termeni și abordări. Într-un astfel de context socio-economic, de exemplu trainingurile pentru computere sunt acoperite pe scară mare de sistemul educațional formal și în câteva alte moduri, este vorba de organizații de tineret care promovează garantarea accesului oamenilor la noile tehnologii.

Scopul fiecărui program educațional și nevoile specifice fiecărui training ar fi cele două criterii mai importante pentru o alegere adecvată a conținutului educației în domeniul cetățeniei europene. Această educație ar fi, în fiecare caz, un subiect autonom care se confruntă cu o listă clar identificată a conținutului (curriculum), în funcție de scopurile programului educațional și de nevoile specifice ale trainingului.

Amintiți-vă de ultima activitate pe care ați organizat-o și gândiți-vă cum ați ales conținutul. Cum ați putea data viitoare îmbunătăți modalitatea de alegere?

Transversalitatea

Când școlile, instituțiile educaționale sau organizațiile fac un asemenea exercițiu care se termină cu un anumit curriculum în cetățenie europeană, există tendința de a ne gândi „Am găsit! În sfârșit! Aceasta este educația în domeniul cetățeniei!”. Dar dacă am fi realiști, ar fi mai potrivit să spunem: „Aici, acum, potrivit scopurilor noastre și nevoilor trainingului, oferta noastră de educație în domeniul cetățeniei constă în...”. Cu alte cuvinte, natura autonomă a educației în domeniul cetățeniei nu ar trebui să se desfășoare împotriva transversalității.

Educația în domeniul cetățeniei, ca o prioritate educațională transversală, este singurul răspuns rezonabil la diversitatea indivizilor, grupurilor și comunităților – reflectate de exemplu în schema noastră conceptuală ca „Simțurile de a aparține”. Diversitatea și transversalitatea pe care aceasta o implică sunt și mai clare dacă luăm în considerare educația în domeniul cetățeniei de la nivel european. Natura sa transversală facilitează dinamismul și complementaritatea sa cu alte priorități educaționale cum ar fi Învățarea Interculturală, Educația în Drepturile Omului și Participarea.

În același timp, transversalitatea nu poate fi o fațadă superficială pentru a acoperi fiecare temă fără a atinge profund fiecare dintre ele. În afară de deja menționata importanță a bunei reflecții asupra selectării conținutului, promovarea câtorva competențe clar identificate ar trebui să fie o parte integrală a obiectivelor programelor în educația pentru cetățenie.

Cum ai putea integra câteva din aceste concepte ale educației în domeniul cetățeniei europene în activitățile pe care le-ai planificat deja?

Orientarea spre „Învățare”

Ar fi foarte dificil să ne imaginăm că orice „învățătură” (transmiterea unor cunoștințe dobândite anterior) ar putea acoperi complexitatea și integritatea cetățeniei. Ar fi potrivit pentru transmiterea unor anumite fapte, dar în dezvoltarea atitudinilor nu ar fi potrivit. Mai mult, prin intermediul cetățeniei, indivizii ar acumula cunoștințe teoretice care nu s-ar conecta prea mult cu realitatea lor, cu o contribuție semnificativă minimă la dezvoltarea lor integrală ca cetățeni.

Pentru educația în domeniul cetățeniei, ceea ce este esențial este „învățarea”, (procesul activ de a descoperi noi cunoștințe și dezvoltarea atitudinilor și abilităților) prin experiență și nu prin „învățătură”.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Învățarea despre cetățenie cuprinde dezvoltarea valorilor democratice și a atitudinilor la nivel afectiv, dar de asemenea, și acumularea de cunoștințe și competențe la nivel cognitiv. Ambele sunt cel mai bine câștigate prin practică și experiență – la nivel practic.

De ce credeți că vă întrebăm toate acestea?

Cei care învață ca participanți activi

Pentru o educație în domeniul cetățeniei bazată pe cunoștințe, atitudini și abilități, este necesar ca cei care învață să fie plasați în centrul educației și a metodelor de training. Aceasta nu este deloc o idee nouă, dar în practică, în majoritatea contextelor formale și în câteva non-formale a privilegiat mai degrabă predarea decât învățarea.

Cei care învață ar trebui să devină participanți activi în propriul lor proces de învățare în care pot învăța să co-administreze și să negocieze împreună cu trainerul lor și cu co-trainerii acestuia; prin dezvoltarea conștientizării, prin a avea responsabilități și a lua decizii.

Semnificația acestei abordări educaționale a cetățeniei este evidentă prin ea însăși. Dacă conținutul a ceea ce ar trebui învățat, de exemplu „să devii o parte activă a societății”, este în contradicție cu modul în care se face învățarea, de exemplu „fără să fii o parte activă a procesului de învățare”, procesul educațional devine foarte ambiguu, datorită lipsei coerenței între conținut și abordarea educațională. În legătură cu cetățenia europeană, am putea concluziona că cetățenii europeni nu sunt produși prin prisma informării oamenilor care ar trebui să fie cetățeni europeni. Dezvoltarea cetățeniei europene are loc prin experiență, prin înzestrarea indivizilor cu experiențe care le permit să construiască o schemă a gândurilor și acțiunilor lor. Iar procesul de învățare care poate atinge aceste lucruri, are loc atât la nivel conștient cât și inconștient.

Modul în care îi învățați pe tineri se reflectă și are legătură cu subiectul despre care se vorbește?

O practică integrată

Există un puternic punct de vedere care spune că procesul de învățare și ethosul situațiilor de învățat trebuie să întruchieze acele valori care au fost promovate (a se vedea Allport, 1954; Fogelman, 1996). Cu ceea ce suntem noi de acord este abordarea lui Albala-Bertrand (1997), cu termenul de deplinătate sistematică. În contextul școlii de bază a educației în domeniul cetățeniei, aceasta spune că trebuie implicate toate ariile curriculare tot atât de mult ca și stilul de predare și organizarea școlii pentru a reflecta valorile cetățeniei. Același principiu poate fi aplicat pe scara mai largă.

Este important ca fiecare element al muncii să fie potrivit abilităților și valorilor care se promovează. De exemplu, modalitatea cu care fiecare grup lucrează dictează natura rezultatelor învățării. Simplu fapt că lucrezi într-un grup nu rezultă în mod necesar că e la fel într-un grup colaborativ. (Kaye, 1995). Procesul educațional devine la fel de important ca și scopul. Vink (1999) simte că acest lucru se întâmplă în special în sectorul non-formal, dat de mediul mai puțin stresant de lucru.

Cum poți să faci ca munca și mediul în care lucrezi să reflecte mai bine abilitățile și valorile pe care le promovezi?

Pedagogii participatorii

Așadar, pedagogiile democratice și participatorii sunt foarte importante: valoarea lor de unelte de sine stătătoare pentru dezvoltarea personală și colectivă constituie esența a ceea ce trebuie învățat și practicat în educația pentru cetățenie. Din acest motiv, este foarte important să folosim întregul potențial al pedagogiilor participatorii și nu să le folosim doar ca niște exerciții ne semnificative fără înțeles pentru participanți. Un asemenea reducționism al acestor practici poate fi inadecvat, ca și folosirea celor autoritare (unde metodele sunt doar unelte în serviciul cunoștințelor transmise unilateral.)

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

În ambele cazuri, prin impunere sau prin superficialitate, există o lipsă de interacțiune reală între cel care învață și ceea ce trebuie să învețe și între cel care învață și trainer. Dar, dacă pedagogiile participatorii sunt folosite în tot potențialul lor, această interacțiune este provocată și așteptată. Această interacțiune „obiect al învățării – cel care învață”, este inima pedagogiilor participatorii și ar putea fi cea mai semnificativă contribuție a lor la educația în domeniul cetățeniei.

Această interacțiune conține, printre altele, următorii pași: explorarea interesului și a cunoștințelor inițiale a celor care învață, învățarea individuală, întrebările critice despre ce se învață, aplicarea a ceea ce s-a învățat în mediul învățărilor și explorarea viitoare. Am dori să accentuăm nevoia ca pedagogiile participatorii să fie atent clarificate în oportunitățile de învățare și în programele educaționale.

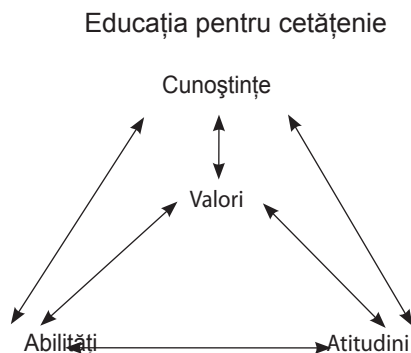
Implementarea pedagogiilor participatorii în programele educaționale este una din cele mai importante caracteristici ale educației non-formale. Din acest motiv, bogata experiență a instituțiilor și a organizațiilor neguvernamentale de tineret în training (derularea diferitelor programe educaționale, acoperind cognitivul, afectivul și dimensiunea practică a indivizilor, dezvoltarea și înnoirea metodelor participatorii) este o valoare specială a educației pentru cetățenie. Vă vom prezenta câteva bune exemple din această bogată experiență în secțiunea următoare.

Pentru moment, adresându-ne câtorva aspecte generale ale modului cum abordăm educația în domeniul cetățeniei, am dori să ne întoarcem la *conținutul* educației în domeniul cetățeniei și să ne uităm la câteva abilități și aptitudini de bază de care credem că cetățenii unei societăți europene si pluraliste au nevoie și la implicațiile pe care educația în domeniul cetățeniei ar trebui să le aibă.

Competențe de bază pentru cetățenia europeană astăzi ¹¹

Noi considerăm că există trei sfere intercalate care reprezintă competențele de care au nevoie cetățenii ca să participe activ în societatea europeană, și că ar trebui să fie cunoscute prin intermediul educației pentru cetățenie. Prima dată, educația în cetățenia europeană ar trebui să furnizeze CUNOȘTINȚE despre teme relevante ca democrația, drepturile și libertățile, lumea, Europa, afacerile externe și politica. În al doilea rând, educația în cetățenia europeană ar trebui să furnizeze ABILITĂȚI cum ar fi competența de a avea o participare activă sau abilități de comunicare interculturală. În cele din urmă, educația în cetățenia europeană ar trebui să lucreze la atitudini, cum ar fi atitudinea față de democrație sau diferența, și ar trebui să încerce să ajute tinerii să-și dezvolte atitudinea în concordanță cu valorile lor. Toate aceste sfere au dimensiuni politice, sociale, culturale și economice și neapărat trebuie să fie tratate la un anumit număr de nivele și dintr-o varietate de perspective.

Figura 13 – Competențe de bază în educația pentru cetățenie

¹¹ Această secțiune a fost dezvoltată cu referințe dintr-un număr de texte, combinând elemente din toate: Proiectul internațional „Ce educație pentru cetățenie” – Ce educație (<http://www3.itu.int/ibe-citied/inoeng90.html>); Curriculum and quality development group „Curs pilot în cetățenia europeană – Principii curriculare” (Parteneriatul între Uniunea Europeană și Consiliul Europei pentru Trainingul lucrătorilor de tineret); Gordon H. Bell „Să educăm cetățenii europeni – Valorile cetățeniei și dimensiunea europeană”, Davis Fulton Publishers, Londra, 1995; „Haideți la educația pentru o cetățenie democratică!, Proiectul Consiliului Europei pentru Educația pentru cetățenia democratică”, 1997 – 2000.

T-Kit-ul
despre

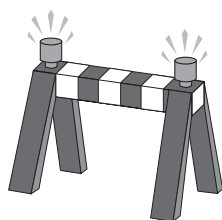
Cetățenia Europeană

Totuși, VALORILE ar trebui să ajute la identificarea SCOPURILOR și să fie „centrul de gravitație”, referința permanentă la educația pentru cetățenia europeană unde toate dimensiunile și sferile își găsesc sensul și balanța. Într-adevăr, educația în cetățenia europeană ar trebui de asemenea să furnizeze tinerilor oportunitatea de a-și explora propriile valori, identitatea și simțurile de a aparține de comunitatea sau comunitățile alese de ei și ar trebui să îi ajute pe tineri să devină protagoniști activi, atât în apărarea dar și în promovarea valorilor lor.

Așa cum a fost menționat deja, identificarea obiectivelor concrete ale programelor despre cetățenia europeană ar trebui să ia naștere din nevoile de învățare.

Chiar dacă interacțiunea tuturor elementelor menționate mai sus nu este neapărat lineară și practică, așa cum vom vedea, relațiile dintre ele devin mai complexe, iar următoarea matrice ar putea fi folosită ca o unealtă pentru articularea programelor educaționale în domeniul cetățeniei europene.

Punctul de intrare într-un proces educațional poate fi diferit pentru fiecare program și chiar și pentru fiecare dintre cei care învață. În acest sens, matricea poate fi citită din multiple direcții fără a începe neapărat cu valorile și a termina cu atitudinile. Această matrice este doar o încercare de a arăta, împreună, diferitele elemente care trebuie luate în considerare și relaționarea dintre ele în programele educaționale din domeniul cetățeniei europene. Nu este nevoie să includeți totul! Folosiți-o ca un ghid, sau un punct de plecare, dar nu ca o ultimă listă de verificare.

Desenați un curriculum, training curs sau o activitate despre cetățenia europeană. Subliniați pe care calități ale cetățeniei europene vă concentrați și justificați alegerea.

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
Exemple de proiecte

Figure 14 – European Citizenship Education Matrix

Valori	Scopuri	Nevoile învățării	Cunoștințe	Abilități	Atitudini
Egalitatea ființelor umane	A ajuta tinerii în explorarea valorilor lor; a identificați personalitate și a simțurilor de aparținere de o comunitate sau comunități, la alegerea lor	I Identificarea fiecărei valori și a înțelegerii de unde provin Înțelegerea fiecărui simț de aparținere și identificarea cu o/mulți multe comunități	Drepturile omului (universalitatea, drepturile, mecanismul legal, pentru protejarea drepturilor omului, rolul indivizilor în crearea unei culturi a drepturilor omului și protecția drepturilor omului)	Împunerea și Participarea (motivarea și îngăduința celorlalți, permisiunea de a controla) Dezvoltarea comunității (să lucrezi cu comunitățile pentru a le ajuta să își dezvolte un mediu mai stabil și mai liniștit în care să trăiască)	Tolerant cu ambiguitatea Empatic Distanțarea de rolurile sociale
Solidaritate	A sprijini tinerii să devină protagoniști activi ai valorilor lor	A înțelege unde valorile cuiva se intersectează cu ale celorlalți; indivizi, comunitatea de care aparțin și societatea ca un întreg Abilitatea de a articula valorile cuiva fără să cauzezi leziuni celorlalți	Mediul (conștientizarea interdependenței noastre cu mediul, cum să îl protejăm în viața de zi cu zi) Grijile globale (dezvoltarea, sărăcia) Diversitatea culturală (conștientizarea diversității culturale, pluralismul opiniilor și intereselor) Democrația Conștientizarea modului de funcționare a regimurilor democratice și normele care le guvernează (cadrul legal și mecanismul de operare)	Transformarea nonviolentă a conflictelor sociale și politice (abordare nonviolentă a conflictelor, munca de echipa și cooperare, rezolvarea problemelor, ascultare activă și comunicare)	Respectul (cultural și social) ai diferențelor Arătarea solidarității
Responsabilitatea mediului inconjurător					
Respectul activ pentru sine și pentru ceilalți					
Susținerea dezvoltării umane					Încredere și onestitate
Interdependența					Deschidere

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Valori	Scopuri	Nevoile învățării	Cunoștințe	Abilități	Atitudini
Democrația	T A dezvoltă competența civică, politica și socială a tinerilor europeni în Europa pentru a participa activ la dezvoltarea societății locale, regionale, naționale și europene	Abilitatea de a naviga și de a negocia în viața politică și socială și de a vedea rolul acestora în stat, Europa și în lume.	Drepturile omului Drepturile și libertățile cetățenilor (declarațiile, convențiile, instrumentele legale care guvernează aceste drepturi și libertăți) Societatea civilă (conștientizarea rolului societății civile și importanța participării active) Globalizarea (ce înseamnă, ce efecte are în viața cetățenilor, rolul Europei în lume) Afacerile externe (ce se întâmplă în Europa și în lume, ce spun oamenii de opinii diferite de afacerile externe) Peisajul politic național și european (politici teoretice și descriptive, schimbările sociale în diferite țări din Europa) Pacea și Conflictul (Ce este conflictul, de unde provine, cum este abordat, relația cu puterea) Cunoștințe despre Europa (diferite culturi și religii, diferite sisteme politice, Europa și istoria sa, legea europeană și economia)	Reprezentarea (propria organizare, lobby-ul, abilitățile de prezentare, autonomie politică și socială) Managementul schimbării (imputernicirea persoanelor și grupurilor, abilități analitice, gândire critică și argumentativă, evaluarea pozitivismului, rezolvarea problemelor, conducere democratică, munca de echipă și cooperarea)	Respectarea mediului Înțelegerea și răspunderea la anumite nevoi
Respectarea legii					
Nonviolență și Pace					Responsabilitatea pentru prilejul acțiunii și consecințele lor
Libertate				Comunicarea globală (tehnologii noi, limbi străine, abilități interculturale)	Pasiună și determinare Deschidere către democrație, participare activă, schimbări sociale

O istorie a Europei și a Cetățeniei

Abordări contemporane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadruul nostru conceptual

Abordări contemporane în educația pentru cetățenia europeană

Abordarea noastră educațională a cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
-
Exemple de proiecte

Scenarii ale cetățeniei – Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

După ce am explorat atâtea despre ceea ce ar trebui să fie abordarea noastră a educației pentru cetățenia europeană, a venit acum timpul să legăm aceste idei de câteva idei practice.

Următoarele pagini conțin exemple luate din experiențe reale de educație în domeniul cetățeniei europene în acțiune. Scopul acestei acțiuni este de a vă ajuta ca viitori practicieni să vă gândiți ce fel de activități ați putea organiza, cum să abordați și ce fel de tehnici să folosiți. Prin intermediul prezentării unei serii de scenarii vă furnizăm informații, exemple și explorări, cu scopul de a stimula gândirea și de a vă ajuta să sporiți și să vă dezvoltați propria inteligență practică.

Am cules informații de la diferite persoane care lucrează la proiecte diverse pe tot cuprinsul Europei. Unele dintre proiecte au fost făcute intenționat ca să se lucreze asupra problemei educației în cetățenia europeană; altele au și o altă problemă pe care se focusează, dar ating probleme și abordări care aduc la fel de bune contribuții în acest domeniu. Intenționat nu am împărțit proiectele pe categorii. Vrem să vă încurajăm să citiți toate contribuțiile, astfel încât să simțim că ați găsit ceva relevant în fiecare dintre ele.

Oricum, am încercat să ilustrăm diversitatea activităților care se află sub umbrela educației în domeniul cetățeniei. Vă arătăm câteva proiecte care funcționează, de exemplu: cu indivizi; cu grupuri mari; pe diferite teme; despre artă; în localități mici; internaționale; și cu o mare diversitate de oameni ca vârstă, abilități, religii sau culturi diferite. Aceste proiecte variate sunt conduse de diferite organizații egale, fie ele locale, naționale sau internaționale, guvernamentale sau neguvernamentale, mari sau mici conduse de membri plătiți sau de voluntari.

Educația în domeniul cetățeniei europene, este clar, poate fi făcută în diferite moduri, cu diferiți oameni, în contexte diferite, toate legate direct și indirect, și de pe poziții educaționale formale sau non-formale. Există multe alte înțelesuri sau moduri de a face educație pentru cetățenie europeană și exemplele pe care le-am ales sunt mai mult ilustrative decât exhaustive. De exemplu, așa cum veți vedea în secțiunea de resurse există un mare număr de proiecte de succes bazate pe comunicarea electronică. Ceea ce sperăm noi, este ca prin demonstrarea faptului cum au fost ideile aplicate într-o varietate de contexte, veți fi inspirați să adaptați și să aplicați ceea ce ați învățat din acest T-Kit pentru nevoile voastre.

Sperăm că următoarea explicație vă va ajuta să navigați printre aceste exemple. Nu v-am oferit exemple directe de descriere a activităților; în schimb ne-am concentrat asupra ideilor de bază sau activităților cu efect ilustrativ. Am încercat, totuși, să le prezentăm într-un cadru care să arate o vedere mai largă asupra proiectului și a contextului local. Fiecare idee de proiect prezentată apare sub un titlu de proiect. Acolo unde a fost posibil sunt date și numele și datele de contact ale organizației, ca și o scurtă descriere și a ariei de activități a acesteia.

În contextul proiectelor particulare și locul în care s-au desfășurat, am întreprins o explorare mai detaliată a unor aspecte mai importante ale proiectului. Organizatorii proiectului explică cum și de ce au făcut ceea ce au făcut, legând acțiunea lor în mod teoretic de T-Kit, ridicând întrebări și expunând probleme pentru o contemplare viitoare. Fiecare scenariu de proiect se concluzionează prin a aduna probleme de explorat care se leagă de exemple particulare, ridicând întrebări care ar putea fi avute în vedere când se planifică, se face sau se evaluează educația în domeniul cetățeniei. Scopul este să vă ajutăm pe voi, practicienii, să găsiți o cale comună pentru o practică inteligentă și responsabilă care îmbrățișează noțiunea de cetățenie europeană ca pe una integrală, complexă și dinamică. Secțiunea de resurse de la finalul T-Kitului va oferi surse pentru viitoare exerciții și tehnici.

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

După ce ați citit aceste exemple, analizați câteva dintre ele, folosind conceptele cadru și competențele de bază subliniate în secțiunile anterioare. Pe ce arii și competențe se bazează o activitate? Ce poți învăța din experiența lor?

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

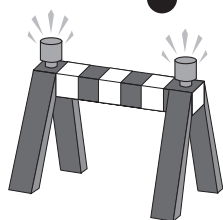
Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

Împărțiți-vă în grupuri mici. Fiecare grup să ia unul din următoarele exemple și să le analizeze folosind cadrul conceptual al cadranelor și al competențelor de bază. Reflectați de asemenea asupra activității care a fost un exemplu de practică responsabilă.

Discuții Publice și Rețele	Asociația Studenților cu Dizabilități (ADS)
Asociația pentru Studenții cu Dizabilități din Belgrad, funcționează pentru a sprijini tinerii cu dizabilități și pentru a le promova drepturile.	Dimitrija Marinkovica 5 11 000 Beograd Iugoslavia Tel: +381 11 496 409 Fax: +381 11 496 409 Email: office@asdsyu.org Contact: Vladimir Cuk

În perioada martie – iunie 2001, Asociația Studenților cu Dizabilități a cooperat cu câteva organizații locale pentru a organiza o serie de discuții publice în 6 orașe din Serbia. Principalul scop a fost de a furniza tinerilor cu dizabilități oportunitatea de a-și exprima atitudinile și problemele în public, și de a le găsi posibile soluții în comunitatea locală. În plus, organizatorii au sperat să compare situația în diferite medii locale printr-o dezavantajată în Serbia. .

În contextul social și politic din Serbia multe din schimbările acestui proiect au fost pentru stabilirea unei infrastructuri din care să se dezvolte viitoare campanii și acțiuni pentru a găsi un mod potrivit de a prezenta conceptul de cetățenie.

Odată cu schimbările politice și cu căderea guvernului în timpul războiului, a reieșit cum situația oamenilor dezavantajați a fost ascunsă timp de un deceniu. Totuși, guvernul local, datorită problemelor acumulate, nu este încă capabil să facă vreun pas important pentru a îmbunătăți situația oamenilor dezavantajați.

În fiecare regiune există organizații pentru oamenii dezavantajați, descoperiți și categorisiți în funcție de deficiența medicală. Există instituții formale și non-formale care coordonează activitățile în toate aceste organizații la nivel local, dar în majoritatea cazurilor cooperarea este doar teoretică. Astfel, cooperarea cu ale ONG-uri este foarte rar întâlnită și neproductivă. Aceasta este parțial consecința anteriorului guvern, anteriorului guvern, anteriorului guvern și lipsa oricărei istorii în sectorul neguvernamental în general.

Termenul de cetățenie europeană în Serbia poate fi văzut prin prisma drepturilor omului. Chiar dacă sistemul politic a fost recent schimbat și situația începe să se îmbunătățească, anumite arii cu probleme ale vieții de zi cu zi sunt foarte puțin atinse de schimbări. Aceasta este partea în care drepturile tinerilor cu dizabilități ne îngrijorează – bariere fizice și structurale, legi vagi, procentajul mic al celor angajați, insuficiente condiții pentru egalitatea educației și în ultimul rând, dar nu cea din urmă, impactul prejudecăților în societate cu privire la oamenii cu dizabilități. Mărimea și nivelul problemelor cu care se confruntă acești oameni, ca și natura nevoilor lor în Serbia, nu lasă loc de comparație cu nici o altă țară din Europa. Aceasta înseamnă, de asemenea, că este aproape imposibil să rezolvăm aceste probleme direct și explicit. Așadar, ideea cetățeniei europene, în sensul de a lucra pentru a atinge niște standarde primare în respectarea drepturilor omului și pt persoanele cu dizabilități și aflarea modalităților de a le rezolva problemele, a fost introdusă în acest program aproape „pe ascuns”.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Contextul de mai jos a necesitat o abordare specială, care într-un fel a introdus conceptul de cetățenie europeană pe ușa din spate.

Unul din principalele motive pentru care se ignoră drepturile și nevoile oamenilor cu dizabilități este comunicarea sărăcă și cooperarea insuficientă între organizațiile care lucrează cu acest grup țintă. Acest proiect reprezintă un prim pas pentru stabilirea unității și învingerea diferențelor între aceste organizații. O dată ce un partener a fost găsit între ONG-urile locale și persoane interesate, devine posibilă exercitarea unei presiuni asupra autorităților locale pentru a se implica în rezolvarea problemelor locale și stabilirea condițiilor pentru respectarea drepturilor și nevoilor tinerilor cu dizabilități, în concordanță cu standardele europene în acest domeniu.

Discuțiile publice au avut loc în Beograd, Nis și Novi Sad la început, acestea fiind cele mai mari orașe din Serbia, acoperind partea centrală a Serbiei, sudul și Voivodina (nord). Apoi, discuțiile publice au fost organizate în orașe mai mici – Krusevac, Kragujevac și Subotica, ținându-se cont de poziția lor geografică și de particularitățile situației (economia, refugiații, compoziția multinațională a societății, standardul de viață).

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadru nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

După alegerea mediului local în care urma să aibă loc programul, echipa ADS a căutat parteneri locali care ar fi putut să ajute la organizarea discuțiilor publice și care să sprijine ideea proiectului. Pașii în fiecare comunitate locală au fost aproximativ aceiași:

- Stabilirea comunicării cu organizațiile locale care se ocupă de problemele tinerilor dezavantajați sau interesate în cooperare.
- Aria de lucru și întâlnirile cu reprezentanții organizațiilor locale, media, autoritățile locale și persoane interesate, pentru a furniza orice sprijin în organizarea discuțiilor publice.
- Selectarea participanților la discuțiile publice din comunitățile locale și profilarea principalului subiect de discuție.
- Câteva săptămâni după întâlnirea inițială discuțiile au fost organizate în cooperare cu partenerii locali.
- Prin intermediul întâlnirilor și a dezbaterilor a fost pusă baza pentru cooperare între organizațiile locale și cele mai arzătoare probleme ale persoanelor cu dizabilități au fost definite, dar și pași pentru soluționarea lor.
- La câteva săptămâni după dezbateri, echipa ADS a vizitat fiecare oraș inclus în acest proiect încă o dată, și a mărit impactului proiectului prin alte întâlniri.
- Ca urmare a acestui proiect, ADS a organizat câteva activități în diferite medii locale pentru a intensifica coopera-rea și a ajuta organizațiile locale. În 4 orașe au existat ateliere de lucru psihologice pe diverse grupuri (participanții aveau diferite dizabilități sau nu aveau deloc) și toate orașele au fost incluse într-o campanie media recent încheiată.

Se pare că un proiect cu dezbateri publice are și efecte de termen lung, așa cum a fost indicat de recenta filială a ADS în Kragujevac. ADS își va concentra acum activitățile și în afara Belgradului, astfel încât ideea de asociație și modul lor de operare să poate fi lărgite. Aceasta va permite de asemenea organizarea de proiecte la nivel național cu un impact mai mare decât până acum.

Probleme de explorat

- Cum să combinăm analiza nevoilor studenților cu dizabilități și să restabilim comunicarea între acest grup marginalizat și societatea în care trăiesc
- Cooperarea cu partenerii locali și organizații decât impunerea cuiva din afară
- Dezbateră în aparență a unei probleme dar legarea acesteia de cetățenie
- Planificarea procesului pe termen lung și căutarea unei urmări
- A lucra la un nivel potrivit de pace și urmărirea pas cu pas a unor scopuri mai mari

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

O abordare a cetățeniei

Beavers Art este o artă și o educație bazată pe caritate ale cărei baze au fost puse în North Staffordshire, Anglia. A fost înființată pentru a susține, a dezvolta și a îmbogăți viața oamenilor, grupurilor și comunităților prin activități care contribuie la democrația culturală. Pentru aceasta sunt făcute o mulțime de proiecte cu diverse grupuri de oameni și în mai multe locații. Proiectele actuale se îndreaptă spre azilanți și refugiați și tineri care riscă excluderea socială. De exemplu, proiectele prezintă aptitudini practice; explorează comunitatea și istoria personală; creează evenimente în comunitate și celebrări; face cărți, expoziții și filme. În afară de asta, ei folosesc munca în grup, proiectele de training, muzica, fotografia, cuvintele, picturile, banner-urile, schimburile culturale și multe altele, pentru a lucra în domeniul toleranței, comunicării și cooperării între oameni. Mersul printre ferestre, un proiect pe un schimb internațional de tineret a fost derulat în colaborare cu un partener italian, L'Arvicola.

Beavers Art

16-19 Barracks Square
Barracks Road
Newcastle under Lyme
Staffordshire ST5 1LG
England

Tel: +44 (0) 1782 717 326
Fax: +44 (0) 1782 717 190
Email: beaversarts@aol.com

Contact: Gill Gill

La baza muncii Beavers Arte ste ceea ce înțeleg ei că înseamnă a fi cetățean:

Abordarea noastră asupra cetățeniei a avut puține de spus despre naționalitate sau patriotism, sau despre ce înseamnă să fii european; în schimb, se potrivește prin prisma unui proces care pornește de la individual, care subliniază natura obligațiilor, și care caută să construiască din acestea ceva îndeajuns de substanțial încât să redefinească locul unde indivizii își creează propriile granițe. Sfârșitul la care ne-am gândit, pentru munca noastră, este aceeași veche idee de creare a cetățenilor lumii; păstrând acest final în minte, ajungem la început – granițele în jurul cărora fiecare dintre noi creează.

Decât să vedem cetățenia ca pe un set de condiții, reguli sau obligații, credem că este mai important să-i întrebăm chiar pe oameni cum văd această problemă și natura relațiilor lor cu cei din jur – inclusiv cu aceia cu care nu au un contact actual. Activitățile pozitive, inclusiv gândirea la ceea ce înseamnă bunii cetățeni, sunt ca tuplina din care pleacă aceste gânduri combinate cu o abordare deschisă, încrezătoare și flexibilă față de ceilalți. Fiecare dintre noi își definește limitele în care ne percepem propriile interese; pentru majoritatea indivizilor mai slabi, nu este posibil să își traseze asemenea limite față de ceilalți. Pentru oamenii cu puțină încredere în ceilalți, granițele pot include doar „eu și partenerul meu” sau „eu și familia mea” – sau doar „eu”. În afară de asta, lucrurile pot deveni viclene, granițele fluide, identitățile negociabile. Unii dintre tineri (și adulți) își extind granițele lor la o localitate, la o gașcă, la un sub-grup care poate fi opac pentru cineva din afară; sau la un oraș, o regiune; la o identitate etnică, rasială sau religioasă; sau la o națiune, cu sau fără suveranitate statală.

Oriunde ar fi trasată linia, oamenii pot să își extindă gradul de implicare până la propriile lor granițe. Ca un minim, ei vor trata acele granițe mai favorabil decât ceilalți. La extremă, sunt de departe cei care îi iau în derâdere, atacă sau chiar îiucid pe acei din afară sau mor pentru grupul în care s-au localizat și ei.

Pentru noi, datoria este mai întâi să construim pe abilitatea oamenilor de a gândi pozitiv și de a activa caritabil, și de a încuraja oamenii să-și lărgească orizonturile – să privească mai încolo de ei înșiși, sau de familie, sau prieteni, să gândească incluzându-i și pe ceilalți, decât să-și mărească granițele pe care deja le au – un proces mai mult sau mai puțin fără sfârșit, ca un nou grup care vine să ne schimbe. Menirea noastră, simbolic vorbind, este destul de simplă prin înlocuirea lui „eu” cu „noi”, prin întoarcerea constantă la granița ipotetică dintre „noi” și „ei”. Teoretic, un asemenea proces, este bine suportat de teologiile islamice și creștine, dar și de câteva tradiții politice – deși în practică, alianțele politice și religioase pot construi bariere mai ușor decât să le elimine. Modul în care lucrăm noi cu oamenii din diferite medii culturale și cu diferite sisteme de credință, este acela în care este esențial să pornim simultan în două direcții pentru a întări procesul creativ de exprimare proprie, și în al doilea rând de a construi încrederea în ceilalți prin interacțiune cu ei. Ceea ce facem de fapt, este mai mult prozaic – jocuri, muncă de echipă, mancatul, vorbitul, plimbatul. Facând asta, nu este totuși de ajuns. Alchimia care transformă pământul făcând să se schimbe realitatea este realizată prin atenție – ceea ce budiștii ar putea-o numi grijă. Și a acționa asupra a ceea ce observăm. Nu există nici un plan, nici un ghid, doar se iau notițe...

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Mai puțină conversație, mai multă acțiune...

Mai jos vom discuta un exercițiu pe care noi îl folosim frecvent. L-am numit „intrarea în spațiu”. Aici, este explorat contextul unei prime sesiuni de două săptămâni, bazată pe schimbul internațional de tineret „Să ne plimbăm printre ferestre”. Grupul a fost special creat cât mai divers și a inclus de asemenea câțiva tineri vulnerabili și neîncrezători.

Am dorit să începem prin prezentarea ideii de contact vizual, adică a fi capabil să te uiți la ceilalți. Și asta îți mărește încrederea și te face să arăți mai încrezător, care sunt două aspecte separate. Dar, înseamnă totodată să imprimi putere grupului. Este un lucru cu care noi facem multe – privim oamenii prin intermediul grupului.

Exercițiul începe de la un punct de plecare familiar și democratic – cercul. Fiecărui membru al grupului îi este apoi oferită posibilitatea să pășească în cerc și să fie prezent (să intre în spațiul de expunere), să facă pauză, să privească fiecare membru al grupului în ochi și apoi să-și spună numele înainte de a-și asuma o poziție neutră în cerc. În decursul activității, fiecare își asumă astfel atât rolul actorului cât și al audienței.

Cu această ocazie, intenționat am ales să îi lăsăm să își aleagă singuri momentul, decât să meargă de-a lungul cercului așa cum făceam în mod normal. Chiar m-am uitat în jurul meu și mi-am spus „oh, nu le pot cere să facă asta”. Ai nevoie doar să fii conștient de sentimentul grupului în acel moment și să fii gata să-ți adaptezi planurile.

Am avut câteva exerciții care s-au desfășurat după același principiu ca și al acestuia. Un aspect important al exercițiilor de genul acesta este dezvoltarea sentimentului de includere. Acesta este încrustat în modul în care acționăm în jurul cercului; în mod special în modul în care îi privești pe ceilalți – privești dincolo de audiență și accepți faptul că ei te privesc, este foarte important.

Nu încercăm nici măcar pentru un minut să sugerăm că prin adunarea unui grup de oameni în cerc și prin a-i pune să facă un exercițiu ei se vor uita unul la altul într-o lumină nouă și respectuoasă. Totuși, credem că în contextul unui proiect care construiește aptitudini de pe o zi pe alta și care generează o atmosferă încrezătoare și relaxată, un asemenea exercițiu permite să înceapă să aibă loc schimbări semnificative.

Un ultim cuvânt de avertizare – mecanismul acestui exercițiu este înșelător de simplu, dar procesul implementării este foarte complex și sensibil și chiar schimbă factori unici cu ocazia asta. Lucrând cu același grup în aceeași cameră, chiar și următoarea zi nu va mai fi la fel.

Probleme de explorat

- Cum, nu ce
- Lucrul cu tinerii
- Practicile democratice de lucru
- Construirea de abilități
- A răspunde grupului
- Tehnici simple – idei mari
- Explorare și dezvoltare personală

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Vine Malta (Întâlnire sud și nord europeană)

Euromeet a fost fondată în 2001 de un grup de foști participanți la schimburi de tineret. Este un ONG și nu primește fonduri fixe, dar este sprijinită parțial de autoritățile locale de tineret. Funcționând în Husum, Suedia, scopul său este să aducă tinerii în regiuni cu potențial pentru schimburi internaționale pentru a face din Husum un punct internațional. Organizația are 30 de membri care se ocupă cu planificarea schimburilor, crearea de contacte, participarea la cursuri și creșterea conștientizării Europei prin munca de cercetare.

Euromeet

Adresa: Euromeet, Billsta 1308A S-894 91 Sjalevad
Tel: + 46 660 26 51 22, +46 70 671 28 90
Fax: +46 660 26 51 22

Email: euromeet@yahoo.se,
bensod@hotmail.com
Contact: Bengt Soderind

Acest proiect, cel mai recent din cele trei schimburi Euromeet, a strâns aproape 40 de tineri din Suedia și Malta. Scopul a fost de a compara diferențele și similitățile între tinerii care vin din nordul și sudul extrem al continentului și de a crește gradul de conștientizare asupra bogăției și sărăciei diversității culturale. Tema a fost tinerii și timpul lor liber.

Ambele grupuri au început proiectul acasă, planificând diferite teme de discuții, ca școala, organizațiile de tineret, timpul liber și așa mai departe. Am făcut un program încărcat astfel încât fiecare participant ne-a ajutat să-l dezvoltăm. Apoi, când a sosit grupul maltez ne-am petrecut practic tot timpul cu ei. În prima seară am avut o seară interculturală, unde au fost prezentate mâncăruri specifice, muzică și altele din regiunea noastră din Suedia. Tinerii maltezi au adus, de asemenea, lucruri din Malta. Am avut o seară interculturală unde am început o mulțime de lucruri. Acesta a fost un mod de a observa că multe lucruri par să fie diferite la început. Pe parcursul restului programului am amestecat mai multe activități, am vizitat diferite locuri și am discutat. Un lucru special pe care l-am făcut a fost acela că am invitat persoane care stau în Suedia dar provin din Malta pentru vară. Grupul maltez nu a știut despre asta, așa că într-o zi, în timp ce stăteam și mâncam, a venit un băiat care dintr-o dată a început să vorbească în malteză cu ei. Acesta a fost un mod de a arăta că Europa poate fi mai mică decât credem.

Prin acest mod de lucru, grupul tău învață mai multe la început despre o altă țară, dar de asemenea și despre propria lor țară. Pregătirea și discuțiile te ajută să dezvolti asta și să înveți despre Europa și organizațiile ei.

Rezultate – În primul rând, grupul nostru a văzut o mulțime de lucruri „cu alți ochi”. Ajungi să apreciezi mai mult ceea ce de obicei era nesemnificativ. Ambele grupuri au descoperit că în practică, nu există nici o diferență între tinerii maltezi și suedezi și că ei sunt chiar la fel în ceea ce privește interesele. Apoi au început să dorească să cunoască mai mulți tineri din alte țări. Mulți din grup au „crescut” mult în timpul schimbului. Au trebuit să se confrunte cu ceva nou și necunoscut, dar totodată au realizat că poți face mai mult decât ai crezut vreodată că poți face. O mulțime de prietenii pe viață au fost formate.

Am fost lucrător de tineret din 1978. Această muncă înseamnă mult să ajuti tinerii mai puțin încrezători. Așadar, sarcina este de a ghida, de a găsi noi căi de a-i ajuta să-și sporească respectul de sine. Pot să vă spun ca pe parcursul acestor ani nu am găsit o metodă mai bună pentru asta decât învățarea interculturală și întâlnirile.

**Deși, scopul principal al proiectului a fost dezvoltarea cetățeniei europene și interculturalitatea, organiza-
torul a descoperit rezultate semnificative și în ceea ce privește dezvoltarea personală. A explorat aceasta
mai jos.**

În grupurile Euromeet totdeauna avem un amestec de tineri cu diferite abilități și aptitudini. Unii pot fi buni la scris, alții la vorbit, alții la planificarea și găsirea de soluții bune, și așa mai departe. Deci, de exemplu, chiar dacă nu ești așa bun la engleză, există totuși o mulțime de lucruri cu care poți contribui în grupul tău – fii sigur de asta. Când începem un nou schimb avem grupul întreg (sau uneori un grup mai mic la început) implicat de la început. Ei văd întregul proces de la planificare și luarea deciziilor (și participarea la discuții) până la schimbul real, evaluare și discuții viitoare.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Am avut tineri care s-au simțit de la început foarte nesiguri, erau cu mâinile lăsate. Apoi, după proiect, se poate vedea cum practic mâinile lor s-au ridicat ca și cum ar spune „chiar am făcut asta”.

Toți factorii care urmează sunt importanți în atingerea acestui lucru: a fi parte a grupului; a avea o misiune în grup – simțul scopului; a simți că aparții undeva și că ești folositor; a fi sprijinit să faci ceva nou și poate puțin înspăimântător și apoi să vezi că chiar ai reușit!

Înainte primului schimb cu Malta am avut ceea ce grupul mi-a spus că este o idee nebunească – că ar trebui să avem un

curs de engleză. Mi-au spus că engleza a fost cel mai prost obiect din școală. Atunci le-am spus „trebuie să vorbiți și să vă faceți înțeleși, să nu vă gândiți la ortografie și gramatică”. Lucrul înspăimântător a fost să mergi într-o țară unde una dintre limbi este engleza. Totuși, când am început să auzim cum vorbesc oamenii din Malta, tinerii au început să devină mai siguri de ei. Unuia dintre baieti i-a placut atât de mult, încât după câteva zile chiar vorbea engleză. Ne-am dus și în cafenele și am stat de vorbă cu localnicii. Am putut să vedem după aceea cum el „a crescut” mult și chiar s-a întors și a terminat școala. Partea interesantă a fost să ne auzim propriul grup refuzând să vorbească engleza acasă. În Malta, ei au început să vorbească din ce în ce mai mult unii cu alții.

O altă dezvoltare este că după schimburi și după muncă, am decis să mergem la alți tineri să le spunem despre asta și despre posibilitățile de a face schimburi de tineret. Apoi, participanții au fost antrenați mai mult să vorbească în fața altora – încă un alt lucru de care le era teamă. Se poate observa că acum ei sunt mult mai încrezători, ca rezultat al acestor schimburi. Sunt de asemenea mai interesați în asumarea responsabilităților – mulți dintre ei lucrează acum ca voluntari la Centrul de Tineret. Și datorită acestor rezultate pozitive ei pot vorbi pozitiv despre acest tip de experiențe educaționale și astfel avem din ce în ce mai mulți tineri interesați.

Probleme de explorat

- Participarea activă – luarea deciziilor și implicarea în proces
- Ce face ca un proiect despre cetățenia europeană să fie intercultural?
- Să lucrezi cu puterile tinerilor
- Găsirea unei căi pentru toată lumea de a face contribuția lor valoroasă
- Provocarea tinerilor- dar nu prea mult
- Să construim pe succes

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

-

Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

Integrarea grupurilor minoritare prin participa rea tinerilor în dezvoltarea societății civile

Agenția Locală pentru Democrație (LDA) este un ONG internațional care are ca scop sprijinirea autorităților locale și cetățenii din regiunile afectate de război prin: munca în rețele și împărțirea cunoștințelor; rehabilitarea serviciilor publice; promovarea activității economice, participarea tinerilor, egalitatea între sexe, libertatea informației și exprimării. Există 10 filiale ale LDA în fosta Iugoslavie care lucrează pentru a construi o societate pluralistă multiculturală.

Un proiect de bază în județul Sisak-Moslavina din Croația s-a concentrat pe dezvoltarea societății civile prin integrarea grupurilor minoritare cu ajutorul participării tinerilor.

Agentia Locala pentru Democrație, Sisak

S. i A. Radi_a 2a
44000 Sisak
Croatia
Tel: +385 44 521 227
Fax: +385 44 521 231
Email: ldesk-si@sk.tel.hr
<http://www.lda-sisak.hr>
<http://www.ldaonline.org>

Contact:
Taťjana Puškarić

În 1998 proiectul a fost lansat cu scopul de a crea rețele de înțelegere, comunicare și creștere a încrederii pentru tinerii de diferite minorități din cinci orașe aflate în război numai cu câțiva ani înainte; și să se facă așa ceva în fiecare an, pornind de la nimic. Proiectul a stabilit cinci grupuri de tineri (unul în fiecare zonă), fiecare reflectând diversitatea grupurilor sociale și etnice. Activitățile au inclus publicarea unui ziar, training, tabere de vară, evenimente culturale și parteneriate internaționale.

Pentru organizatori, posibilitatea îndeplinirii obiectivelor, date fiind circumstanțele locale, era ceva de sci ence-fiction. Doar să meargă mai departe era o adevărată provocare...

Am dorit să aducem tineri din diferite comunități etnice împrăștiate în cele cinci mici orașe (care au fost în război doar cu câțiva ani în urmă) și să creăm cu aceștia o rețea pentru o mai bună înțelegere, comunicare și sporirea încrederii. Am vrut asta de la ei și chiar am crezut că tinerii pot face un atât de mult dorit pod între comunitățile separate.

Când a început proiectul, toate acestea au părut ca un film science-fiction. După câteva prezentări oficiale și mai multe negocieri cu oficialitățile am avut în sfârșit acces la grupul dorit. Am adunat tineri din școli și am început cu un grup fără experiență în munca de tineret (atâta timp cât în acele locuri nu a existat așa ceva) și cu o lipsă de abilități practice. Deci, primul nostru pas au fost atelierile de lucru, trainingurile și multe, multe întâlniri, telefoane, vorbe ziua, vorbe noaptea...călătorii și plimbări. După vreo două luni, am stabilit un sistem de cooperare și comunicare. Fiecare grup local de tineri și-a delegat propriul reprezentant care a devenit un lider. Așadar, comunicarea a devenit mai efektivă și mai puțin scumpă...în loc să vorbim cu 20 de oameni dintr-un oraș a fost de ajuns să sunăm unul.

Acum, grupul nostru, conștient de rolul și misiunea sa, a început să organizeze workshop-uri, dezbateri, acțiuni solidare, tabere de vară, training-cursuri, expoziții, concerte... nu a fost ușor să urmărim potopul de idei, dar nimeni nu a vrut să renunțe la nici o propunere. Pentru a crea o mai vastă audiență am deschis un mic punct de informare unde tinerii au avut posibilitatea să folosească gratuit internetul, să citească noua literatură europeană, ziarele europene și să fie informați despre fiecare din activitățile noastre sau despre activitățile organizate și implementate de tineri de aceeași vârstă din alte țări europene. Acesta este locul unde unul din cele mai mari succese ale proiectului a apărut – ziarul. Editat împreună, într-un spirit comun, ziarul „Tockica” (punct mic) a devenit curând o unealtă pentru educație, libertate și expresie, schimb de idei și a făcut proiectul mai vizibil.

Cu cât lucram mai mult, cu atât a fost făcut mai mult de grupul de tineri și mai puțin de noi – seniorii! Am fost cu adevărat o echipă în care fiecare a respectat ideea celuiilalt (nu că am fi fost de acord tot timpul, dar respectul și încrederea chiar au funcționat).

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Deci cum de s-a întâmplat asta?

Primul pas din faza incipientă a fost făcut cu scopul de a uni grupul nostru țintă și de a stabili o bună comunicare și încredere. Nu am vrut să începem cu probleme grele (cum ar fi toleranța etnică, drepturile minorităților, construirea încrederii), dar totuși am vrut să le atingem la un moment dat! Chiar am dorit să le atingem într-un mod mai potrivit arătând cum aceste probleme și alternativele la ele funcționează practic. În locul unei lansări imediate a dorințelor noastre de a atinge obiective de nivel înalt, am început cu un chestionar care a acoperit toate posibilele arii de interes și nevoile tinerilor. Și a reieșit din acestea că tinerii, în ciuda originii lor sociale și etnice, au arătat interes pentru aceleași lucruri (aceasta nu a fost o surpriză pentru noi, dar a fost un foarte bun argument pentru acțiunile noastre viitoare). Indiferent de toate aceste diferențe inventate între ei, toți au dorit educație sexuală, despre droguri și abuzul de droguri, și mai multă muzică și distracție. Și le-am spus cât sunt de asemănători. Am organizat aceleași activități pentru toți – activități care și-au dorit să le aibă. Aceasta chiar a început să le incite curiozitatea și să le dezvolte simțul comunității. Pentru aceasta primă dată, contrar celor ce le spun adulții, au început să realizeze că nu sunt atât de diferiți. În timp ce se desfășurau toate astea, ne-am folosit de ziare și de radio pentru a publica fiecare activitate. Aproape în fiecare zi a fost publicat ceva care venea în sprijinul și dădea importanță problemelor cu care se confruntau. Cu ajutorul mediei, am reușit să creem un spațiu comun „invizibil”, chiar înainte ca grupul nostru să se întâlnească.

În acest punct, primarii și-au dat seama de seriozitatea muncii noastre și ne-au dat mână liberă pentru activități. Aceasta a fost ceva cu adevărat nou. Pentru a le returna această mare favoare, am făcut tot ce am putut ca să găsim sponsori care au donat computere. Având această unealtă importantă, grupul nostru dislocat a putut să-și pregătească materialul, posterele și afișele ca să îi adune pe alții de vârsta lor. În această fază, noi ca îndrumători am făcut ceva mai mult decât simple treburi administrative, cum ar fi furnizarea hârtiei și a lipiciului. Totul a fost făcut de tineri. Nu aș putea spune că au fost toți la fel, unii au fost leneși, alții tăcuți, alții gălăgioși, dificili și încăpățânați. Dar este foarte important să nu le schimbăm identitatea și individualitatea atâta timp cât au fost forțați să și-o schimbe de atâtea ori în timpul războiului. Mi-au povestit de câte ori au fost trădați și aici am fost foarte atent.

După patru ani și multă muncă, s-au schimbat multe. Acum sunt lideri de tineret în regiune, conduc activități și cursuri, lucrează cu alții într-o luptă zilnică de a construi o societate mai onestă și mai tolerantă.

Probleme de explorat

- Concentrarea asupra grupului
- Recunoașterea împrejurimilor
- Timp și răbdare
- Transferul gradual al responsabilității
- Urmărirea interesului participanților
- Abordări diferite
- A lega problemele la orice nivel – primari și participanți
- Importanța proiectului comun
- „A le incita curiozitatea”

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadru nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

Promovarea inițiativelor reale de tineret de la nivel local la nivel european

Luciole este o organizație non-profit care funcționează sub umbrela Manifeste ARA, în Anglia, Franța. Munca celor de la Luciole este bazată pe oferirea tuturor oamenilor, dar în special tinerilor, șanse de a juca un rol activ în viața și în comunitatea lor.

Luciole tinde și mai departe de aceste obiective la:

- a susține proiecte și actori locali din domeniul tineretului prin sprijinirea lor ca și consilieri și traineri
- să participe la acțiuni de cercetare în educația non-formală și în învățarea interculturală

Luciole –filiala a Manifeste ARA

Le Bois Grignon
56220 Malnsac
Franța
Tel: +33 297 43 41 32

Email: luciole.ara@magos.com
Michtolacarvane@yahoo.fr
www.chez.com/manifesteara/luciole

Contact: Denis Morel

Această inițiativă de tineret care a început în 1999, s-a îndreptat către un grup de tineri care au dezvoltat o idee de proiect și au ajutat la realizarea ei; mai întâi la nivel local și apoi european. Proiectul Michto la Caravane, lucrează acum cu parteneri din Franța, Republica Cehă, Slovacia, România, Italia și Portugalia ca să implice tinerii în comunitățile locale.

Proiectul a început cu patru tineri (19-21 ani) care au format o legătură cu rețeaua Manifeste ARA. Totuși, în această fază ei nu au putut să formuleze idei concrete, așadar a fost ușor să simțim nevoia lor de a activa, de a face ceva, cumva, „pentru a-și construi propriul spațiu”... Deci am început să lucrez cu ei pentru a ne concentra asupra ideilor lor, începând acest proces prin explorarea propriilor lor descoperiri și dezvoltând propriile lor competențe și aptitudini. Al doilea pas a fost să îi stimulăm să definească ceea ce ar putea face cu competențele lor.

Proiectul Michto la Caravane a luat naștere. În primăvara anului 2000 grupul a traversat Britania lucrând cu persoane de acolo, folosind arta stradală și activitățile educaționale, pentru a acționa să facă ceva împreună...

Câteva luni de pregătire și planificare au precedat această activitate – vizitarea diferitelor locuri și încercarea de a ne implica în proiecte locale, metode de training și lucru, managementul proiectelor și relațiile sociale. De la aceasta a început să crească dorința și în 2001, în timp ce eu încă lucream cu ei, au decis să își promoveze valorile într-un spațiu mai larg – Europa. După cinci luni și mult efort în pregătirea dosarelor și finanțărilor la toate nivelele (de la local la european), ei au primit sprijinul de care aveau nevoie pentru a începe. Până aici, aceasta a însemnat întâlniri cu partenerii din diferite țări pentru a pregăti totul la nivel local înainte de sosirea Caravanei Michto. Este esențial să se atingă scopul prezenței lor ca o platformă de inițiativă nu ca un spectacol. Michto este doar un pretext de a dezvolta relații sociale la nivel local, de a promova propria organizare a comunităților locale. Turul începe vara aceasta.

Munca de la Luciole se adresează ideii că cei care învață ar trebui să fie participanți activi și că experiența lor de a învăța este îndeaproape legată de realitatea situației în care ei operează. Mai jos, Denis descrie mai mult modul de lucru cu acest grup de tineri și de ce au ales să facă asta.

Așa cum am spus, nu există un training clasic despre cetățenie sau educația în domeniul cetățeniei europene. Este mai mult o activitate-training. Acest proiect este un exemplu al modului nostru de lucru – a face training direct în realitate, în teritoriu, folosind ideile celor implicați. Principalul nostru scop este de a lucra cu utilitatea socială a indivizilor, în special cu tinerii, de a merge pe participarea lor activă în mediul lor (gândindu-ne că ei pot să își considere mediul ca fiind satul lor, regiunea, țara, Europa, lumea...)

Așadar, când am început să lucrez cu acest grup, era planificat să fie ca un experiment la nivel local, dar dintr-o posibilă perspectivă europeană. Prin intermediul acestei abordări, am lucrat pe toate dimensiunile managementului proiectului, pe aptitudinile administrative, învățarea interculturală și să le dezvoltăm competențele și aptitudinile. Aceasta presupune să se lucreze cu ei ca indivizi și ca grup, într-un mod informal.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Au început mai întâi să dezvolte proiecte la nivel local. Aceasta a sprijinit procesul nostru de împuternicire a tinerilor dându-le dorința să participe activ în locul în care trăiesc și să-și promoveze propriile valori – cum văd ei relațiile sociale între oameni, împărtășirea concepțiilor de viață, promovarea și susținerea acestora. Este un proces absolut de educație în domeniul cetățeniei!

Poți organiza în mod abstract învățarea lucrătorilor de tineret în acest domeniu, dar este totuși o modalitate artificială dacă nu este legată de realitatea tinerilor cu care se lucrează. Iar când intri în această realitate, intri într-o altă dimensiune a timpului! Nu se poate vorbi despre o săptămâna de training, deoarece sunt multe aspecte la care trebuie lucrat pentru a construi încrederea în putere și la final să îi lași să zboare singuri! O asemenea muncă are nevoie de contacte regulate luni de-a rândul.

Dar un lucru e sigur: nu putem vorbi despre cetățenie tinerilor dacă încercăm pur și simplu să îi implicăm într-un proiect, ca lucrător de tineret sau trainer! Aceasta presupune timp și răbdare. Pe de altă parte, așa cum ești trainer pentru tineri, voluntari, ești trainer și pentru alți oameni – actorii sociali locali cu care aceștia intră în contact, alți voluntari sau membri ai organizațiilor. Această abordare a acțiunii prin training ajunge la o mulțime de oameni!

Rezultate

Cred că dacă le oferim tinerilor șansa să guste acest tip de muncă, să facă ceva atât pentru comunitatea lor cât și pentru ei înșiși din proprie inițiativă, apoi ei vor vrea iar și iar. Acest lucru s-a întâmplat în anul 2000 cu Michto. În Franța sunt acum (vara lui 2002) 50 de tineri (18-30 de ani) care sunt de câteva luni în acest proces, și care vor urma caravana în scurt timp.

Probleme de explorat

- A permite o practică personală și responsabilă
- A potrivi procesul cu rezultatele dorite
- A lucra cu, nu a impune
- Progresul natural - flexibilitatea
- A da timp pentru progres
- Mulți pași mici pot face un drum lung

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
-
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

Europa integrată? – Perspectiva tineretului

OBESU este o platformă europeană pentru organizații naționale de studenți. A fost fondată în 1975 și are în prezent 24 de membri în 20 de țări și contacte și observatori în alte 10 țări. OBESU lucrează pentru studenți și organizează seminarii pentru ca membrii săi să schimbe experiențe și să dezvolte politici de educație comune la nivel european. Următorul proiect a fost condus în colaborare cu doi parteneri: Fundația Germană „Friedrich Ebert Stiftung” (FES) și organizația federală a studenților „Bundeschülerinnenvertretung BSV”.

OBESU (Organizing Bureau of European School Student Unions)

Westmarkt 2 5th floor
1016 DK Amsterdam
Olanda
Tel: +31 20 6234713
Fax: +31 20 6255814
obessu@obessu.org
www.obessu.org

Contact: Sinziana Radu

Un seminar despre migrație și școlarizare a avut loc în Berlin, timp de o săptămână în Iulie 2001

În total, la seminar au luat parte 30 de participanți, între 16 și 24 de ani. Pentru noi a fost important să avem oameni atât din statele membre ale Uniunii Europene cât și din alte țări europene. Discuția pe care am avut-o despre migrație a avut ca scop compararea diferitelor probleme legate de migrație în Uniunea Europeană și în țările non-europene. Apoi, a fost esențial ca toți participanții să aibă experiență în organizații studențești.

Scopul atelierului internațional a fost de a vedea care sunt tendințele prezente în ceea ce privește migrația în Europa și care sunt efectele acesteia asupra educației școlare și a procesului de învățare. Am discutat despre integrarea europeană ca proces; dacă este ceva ce noi, ca studenți, am dori să se întâmple, și dacă da, cum și în ce fel ar trebui să fie. Am dorit să aflăm ce rol joacă studenții și organizațiile lor în procesul de integrare. Am dorit să aflăm ce se află în spatele expresiilor „idee europeană”, „cultură europeană”, „fortarea Europa” și ce înseamnă acestea pentru noi. Ne-am întrebat ce vrem să spunem când vorbim despre cultură europeană sau identitate? Este un termen geografic? Este o idee istorică? De unde provine? Cum putem identifica ce avem în comun? Cum se leagă Europa de tineri?

Apoi ne-am îndreptat atenția asupra modului în care migrația afectează Berlinul (unde a avut loc întâlnirea), asupra rasismului și xenofobiei ca fenomene care deseori sunt legate de migrație în școli și în politică. Pentru noi, migrația este legată de cetățenie deoarece ca imigrant, de multe ori nu ai aceleași drepturi ca un cetățean al aceleiași țări. Cu toate acestea, trebuie să respecti aceleași legi, să plătești aceleași taxe, și să te adaptezi într-un anumit mod în țara de rezidență. Dar migrația nu schimbă doar viața unui imigrant, dar poate schimba de asemenea și viața viitorilor colegi, care au șansa să învețe de la persoane care aparțin unei culturi diferite chiar în clasa lor.

Am folosit metodele participatorii cum ar fi dezbaterile, grupurile de lucru, teatrele, ideile și discuțiile cu experți, ca și schimbul de experiență între participanți raportate la situația și la munca făcută de ei în țara lor. Experții au fost selecționați nu doar datorită pregătirii lor profesionale, dar și datorită modului de prezentare și de implicare a participanților. Grupul de lucru a fost diferit pentru fiecare secțiune a programului și tot timpul condus și raportat de unul dintre participanți. Pentru unele grupuri, echipa nu a pregătit de la început tema exactă – au așteptat rezultatele primelor discuții și au lăsat participanții să aleagă tema pe care vor să o discute.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Accentuarea activității OBESU în promovarea participării active la cetățenia europeană.

Activitățile OBESU au în general scopul de a face din studenți cetățeni activi europeni. La fiecare seminar scoatem în evidență valorile specifice în cooperarea europeană pe această temă. Prezentăm instituțiile europene și cele mai relevante documente emise de Comisia Europeană și de Consiliul European. Și prin munca noastră zilnică încercăm să influențăm aceste instituții să le dea „voce” studenților la nivel european.

Aproape toată muncă noastră se bazează pe ideea că prin participare activă în școli vei deveni un cetățean activ – și asta este ceea ce vrem noi să devină studenții, sau mai bine, dorim ca studenții să fie capabili să fie activi și sperăm să-i stimulăm îndeajuns ca să fie activi. Participarea activă nu este doar un mod de a umple programul unei conferințe și este deseori mai mult decât un proces de învățare individuală – este o parte a ideii de participare activă a cetățeanului în societate. Face parte din metodologie ca participanții să simtă că sunt doriți și folositori. Unul din principalele puncte este acela că este mai bine să depinzi de metode decât de conținut, iar dacă este vorba de un proiect în acest domeniu este crucial să fie alese metode participative. Desigur, cetățenia nu implică numai să cunoști instituțiile europene și modul lor de a lua deciziile – din contră: pentru noi, democrația la școală este vitală pentru dezvoltarea cetățeniei democratice. Democrația nu poate fi dificilă teoretic: trebuie să fie exercitată de la o vârstă tânără. Deoarece tinerilor nu li se permite să voteze în realitate (la nivel național, regional sau local), este nevoie să învețe despre drepturile lor la școală. De obicei, școala este prima instituție de stat pe care o întâlnesc în viață și dacă de acolo învață că și contribuția lor este dorită, atunci participarea lor va fi binevenită, și vor continua să participe activ mai târziu în societate. De aceea, OBESU ajută la construirea unor structuri studentești și sprijină lupta pentru drepturile studenților, și democrația în școli. În ceea ce privește cetățenia europeană, OBESU și membrii săi cer ca fiecare student să aibă posibilitatea să meargă în străinătate (pentru un schimb pe termen lung sau scurt) măcar o dată pe timpul școlii. Prin intermediul unui schimb și învățând limbi străine, poate fi creat un sentiment european de a aparține și o identitate. Dorim ca Europa să fie un amestec al tuturor subiectelor legate de societate, istorie, filosofie, etc. Am încercat prin munca membrilor noștri și a membrilor lor să arătăm că Europa este mai mult decât instituțiile europene, o monedă comună statelor membre UE și o piață comună europeană. Europa este ceva ce este prezent în multe aspecte ale vieții și joacă un rol important în viitorul nostru.

Probleme de explorat

- Democrația nu poate fi învățată – este nevoie să fie practică
- De ce fel de mediu educațional este nevoie pentru a putea „învăța democrația”?
- Cum să selectăm participanții – ce factori trebuie luați în considerare
- Lucrul cu structuri care deja există
- A echilibra cunoștințele și înțelegerea cu acțiunea și dezvoltarea ideilor și a opiniilor

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

Școala fotbalistică de vară

Open Fun Football Schools

The Open Fun Football Schools a început să lucreze în fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei în 2000. Sprijinită de Federația Daneză de Fotbal, scopul acestei școli de fotbal este să folosească participarea hazlie în sport ca o modalitate de depășire a barierelor etnice și sociale și să meargă mai departe pentru o mai bună înțelegere în societate. Din 1998 de când a fost fondată în Bosnia-Herțegovina, organizația s-a extins în Macedonia, Serbia, Muntenegru și Kosovo. Organizația operează la mai multe nivele, lucrând cu copiii, tinerii, profesorii și lucrătorii de tineret printr-o varietate de activități. Până la această dată, peste 40.000 de persoane au participat la activități sau training-uri.

<http://www.openfunfootballschoools.org.mk/>

http://www.play-the-game.org/speeches/culture/football_schools.html

<http://www.uefa.com/uefa/News/Kind=524288/newsId=11058.html>

Școlile fotbalistice de vară sunt niște aspecte importante ale muncii organizației. Totuși, acestea reprezintă doar un element al unui program mai cuprinzător care se derulează pentru a sublinia tensiunile sociale în contextul special al relațiilor etnice post-război din regiune. Organizatorii explorează mai jos modul cum strategia lor se adresează situației locale.

Contextul în care acest proiect se derulează este nu duce de fiecare dată la colaborare. De exemplu, unele școli sau instituții educaționale oferă o abordare trans-etnică. De asemenea, multe instituții, de la partidele politice până la cluburile sportive, sunt împărțite de liniile etnice. Mulți tineri din regiune cresc fără să-i știe pe cei care trăiesc alături de ei; o situație care va crea multe viitoare probleme dacă oportunitățile de angajare indiferent de etnie nu sunt furnizate.

Provocarea barierelor și obstacolelor în acest context este importantă în derularea acestui proiect. Vedem întregul program în felul următor:

- ca o unealtă de a aduna împreună profesori, lideri, traineri și copii din diferite etnii și din zone sociale diferite, de a juca împreună, de a uni separată rile prezente și promovarea coeziunii sociale;
- ca un proiect care promovează principiile pedagogice democratice, care le oferă copiilor experiența prietenilor, cooperarea, înțelegerea reciprocă și principiile de bază ale sportului pentru toți;
- ca și capacitate pentru sute de profesori calificați din școlile elementare și trainerii de fotbal care participă la proiect.

În sezonul din 2001, activitățile au fost implementate în concordanță cu strategia locală care dorește să faciliteze colaborarea transfrontalieră (între națiuni) și trans-entitate (între grupuri de populație – cu relații obișnuit antagonice – din cadrul unei țări). Din acest motiv, a fost important ca toate cele 10 seminarii pentru instructori, lideri și traineri să implice un număr egal de participanți din Bosnia Herțegovina, Serbia și Muntenegru. În mod similar au fost organizate toate cele 45 de competiții de fotbal din 2001, în concordanță cu abordarea „twin-city”, unde cluburile de fotbal, liderii și trainerii din minim două zone municipale cu grupuri diferite de populație (între care relațiile tind să devină antagonice) organizează în comun competiția fotbalistică.

În acest context, credem că este important să accentuăm că am reușit să implementăm 4 seminarii regionale pentru instructori, lideri și traineri în Macedonia cu participanți din alte țări, ca și 14 competiții de fotbal în mijlocul crizei războiului. Toate școlile au fost organizate în concordanță cu principiile noastre sociale și multi-etnice, chiar dacă nu a fost totdeauna ușor să alegem un număr suficient de copii macedoneni și albanezi pentru aceeași activitate. Abordarea noastră „twin-city” a fost adaptată perfect în Bosnia Herțegovina și Muntenegru.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Școlile fotbalistice de vară sunt programe săptămânale care implică copii între 8 și 14 ani. Prin implicarea copiilor, neținând cont de etnia lor, de situația socială și prin concentrarea asupra distracției, acoperim diviziunile sociale.

Copiii joacă în aceeași echipă neținând cont de gen, talent sau de orice altă diferență. Ideea principală este că participarea ar trebui să îi amuze pe toți. Jocurile și exercițiile sunt destinate să le permită tinerilor să reușească iar și iar. După o săptămână, participanții au ajuns să trăiască fotbalul. Totuși, scopul nu este să dezvoltăm jocul și să descoperim jucători talentați, ci să le furnizăm o experiență. Folosind mingile de sport, școlile de fotbal doresc să mute oamenii, fizic și psihic, peste numeroase și invizibile frontiere care încă împart țara.

Prin intermediul acestor activități sportive dorim să adunăm oameni din diferite grupuri de populație între care realitățile sunt antagoniste și să lucrăm cu ei pentru a crea un spațiu în care ei pot să discute și să își împărtășească bucuria. Aceasta va stimula procesul de creștere a încrederii personale și integrarea refugiaților și a minorităților.

Probleme de explorat

- Cum să adunăm grupurile sau oamenii care în mod obișnuit nu comunică
- Cum plănuiești să dobori barierele dintre ei?
- Lucrul pe diferite nivele simultan
- Alegerea participanților
- Crearea comunității acolo unde diferența este mai mare
- Folosirea distracției ca un instrument serios de învățare
- Atingerea unor probleme poate necunoscute la început
- Cum să generezi o atmosferă de necompetitivitate și egalitate

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
-
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

Studiile filosofice

Centrul pentru știința cunoașterii și societate

Centrul promovează studiile pragmatice și școlare de cunoaștere a interfeței umane; relația dintre oameni și lucruri. Este un grup de academicieni reprezentând interese de cercetare în facultățile universității. În afară de un program activ de cercetare, centrul este casa „Bachelors of Arts and Master of Philosophy” un program de studii filosofice și interese umane. Prin inovație, prin proiecte bazate pe predare și învățare, studenții sunt încurajați să se implice activ și să dea un sens lumii care-i înconjoară – societatea, fundamentele socio-istorice, instituțiilor și structurile.

University of Newcastle
Herschel Building
Newcastle upon Tyne
NE1 7RU
England

Tel: +44 191 222 7302
Fax: +44 191 222 7361
<http://www.phil.ncl.ac.uk/>

Contact: profesor Milan Jaros

Hannah Perkins, o studentă absolventă, și-a făcut proiectul de final de an pe explorarea noțiunilor adevăr și cunoștință și relaționarea lor cu timpul. Și-a folosit propria sa abordare conceptuală în domeniul educației, punând întrebări cum ar fi: „cum poate un profesor prezenta adevărul?”, „cum pot fi tinerii învățați să gândească?” și „de ce educăm oamenii la urma urmei?”. Procesul de învățare a lui Hannah și rezultatele sale ilustrează că etosul educației cetățenești a rămas în Centrul de studii și cercetări.

Prin procesul de lucru la proiectul sau, Hannah și-a dezvoltat opiniile și modul de gândire. Ea a dezbătut mai jos cum structura cursului și procesul de învățare a ajutat-o să facă așa.

Când am fost la școală niciodată nu am insistat prea mult asupra lucrurilor. Acest curs a schimbat asta. Acum pot să mă uit la un lucru ca la un text și să văd lucruri pe care nu credeam ca le voi vedea înainte.

Acest curs este foarte bun pentru a te ajuta să-ți găsești locul în care vrei să fii. Trebuie să fie unul dintre cele mai libere cursuri – în toate modurile. Poți să faci tot ce vrei și să te interesezi de ceva, să te uiți la ceea ce te interesează. Făcând o astfel de muncă, trebuie să faci ceva ce te interesează. Aceasta a fost ceea ce m-a ajutat cu adevărat să recunosc că m-aș implica în procesul de predare. Cursul îți oferă libertatea de a fi ceea ce vrei. Unii oameni cred că asta este greu, dar poți să ai avantaje din asta. Purtând discuții unu la unu despre munca mea a fost ceva foarte inspirat și a fost bine că îndrumătorul meu a putut să aleagă ceea ce m-ar putea interesa și m-a ajutat să mă concentrez. A fost destul de descurajant la început, dar cred că proiectul de anul trecut m-a ajutat la asta.

Sunt mult mai concentrată acum – am găsit atâtea idei și considerații. De asemenea, trebuie să fiu unul dintre cei mai ordonați oameni. Și asta datorită proiectelor mari și termenelor limită la numai câteva luni. Un alt lucru, pe care mi l-au spus mulți prieteni, este acela că acum am o minte foarte rațională – că sunt capabilă să văd cealaltă parte a lucrurilor și să gândesc clar. Este ceva ce a reieșit din mine în urma acestui curs. Cred că toate acestea sunt calități bune pe care trebuie să le ai și mă vor ajuta să predau.

Principalele idei de care am vrut să mă ocup în proiectul meu au fost: este posibil să ai cunoștințe fără limite de timp? Și plecând de aici, cum poate un profesor prezenta adevărul (care nu va fi considerat un adevăr în viitor)? Acestor idei le-am adăugat concepte inspirate de gânditorii contemporani ca Michel Foucault, legate de schimbarea cunoștințelor de-a lungul timpului. Aceasta m-a condus către întrebări ca – de ce educăm oamenii? M-am întregat dacă este în ordine ca ei să fie autonomi și să facă lucruri originale? Sau acesta este înțelesul controlului social?

Am o opinie oarecum pesimistă. Dar cred că dacă am aceste întrebări în minte voi fi un profesor modern. Cred că elevii ar trebui să știe cum să se întrebe și să gândească critic.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Programul de studii filosofice folosește metodele proiectului ca înțelesuri ale participării active pentru a încuraja studenții să accepte responsabilitatea pentru ei și pentru procesul lor de învățare și să dezvolte viitoare abilități pentru cetățenia activă.

Acest program arată înainte de toate cum gândim noi – cum schimbăm volumul de informații din fiecare zi într-o ordine selectivă și despre cum stabilim o bază rațională pentru identitatea personală. Aceasta este implementată prin explorarea unora din cele mai spectaculoase împliniri ale minții umane. O asemenea știință nu este studiată în disciplinele academice izolate, doar în termenii practicilor culturale. Această abordare, combinată cu o puternică componentă de proiect, ajung să dezvolte abilitatea studenților să separe cunoștințele de opinia lor în contextul vieții reale și capacitatea de a comunica cu ceilalți.

În ultimii trei ani de studii, studenților le este dată gradual o tot mai mare libertate și responsabilitate. Până în ultimul an ei ajung să lucreze la un proiect de scară mare care le permite să își integreze propriile înțelesuri conceptuale cu credințele lor și cu situații reale din viață. Aceasta este o capacitate de bază de care are nevoie cetățenia activă. Natura activă a procesului de învățare formată în jurul proiectelor individuale dezvoltă capacitatea de proprie direcționare și conducere. În timp ce cursul dezvoltă abilități comune, cum ar fi capacitatea de a gândi clar și rațional, de a procesa informația, și de a face legături, lucrul la proiect inspiră originalitatea și inventivitatea care permit studenților să lucreze dincolo de restricțiile opiniilor unui îndrumător. De asemenea, cunoștințele despre putere și structurile instituționale dobândite în urma elementelor de gândire ale cursului sunt sporite și personalizate prin aplicarea lor în munca la proiect.

Munca la proiect permite îndrumătorilor să se concentreze pe indivizi și pe nevoile și interesele lor specifice și să le răspundă în contextul în care lucrează. Un asemenea mod de lucru permite flexibilitatea, nu doar în subiectele studiului dar și în stilul de lucru folosit. Important este că, deși majoritatea muncii este făcută la nivel individual, studenții sunt încurajați să își prezinte ideile celorlalți în seminarii și în forma unor prezentări formale, astfel încât să le dezvolte abilitatea de a comunica opiniile lor.

Probleme de explorat

- Cum poți facilita „întrebatul” în mediile formale și non-formale de învățare?
- Cum poți să încurajezi tinerii să cerceteze mediul și informațiile pe care le primesc?
- Clădirea gradată a responsabilității
- Practici de muncă flexibile și care să răspundă problemelor individuale
- Să le dăm oamenilor încrederea de a accepta responsabilitatea și de a lua decizii
- Exprimarea și dezvoltarea ideilor
- Cum poți ajuta oamenii să se lege de ceea ce fac în tabloul mai mare?
- Balansarea informațiilor sau cunoștințelor cu capacități și abilități
- Dezvoltarea valorilor bazate pe cunoștințe și gândire

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

-

Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Clubul European de Schimb	Francas + Nancy
Francas + Nancy este o asociație te tineret și educație comunitară formată în zona cea mai puțin privilegiată din Nancy. Oferă activități de recreere și suport educațional. Este parte a unei organizații naționale și în Nancy este sprijinită de 7 membri și vreo 12 voluntari. Clubul a colaborat cu Rencontres Franco-Romania, o mică organizație de voluntari care promovează cooperarea între Franța și România și o serie de școli din Galați, România.	11, rue Laurent Bonnevey 54 100 Nancy France Tel: +33 3 83 96 15 80 Fax: +33 3 83 98 69 14

Centrul European de Schimb a luat ființă din dezvoltarea unor proiecte de schimb și din colaboarea care a început în 1997. Trei schimburi au avut loc până la această dată, sprijinite printr-o serie de activități de implicare a comunităților locale din Nancy și Galați. Aceste proiecte au furnizat oportunități pentru animatorii de traininguri. Scopul muncii a fost să genereze oportunități pentru tinerii dezavantajați, de a-i implica în activități culturale și de a le prezenta

dimensiunea europeană.

Dacă educația în cetățenia europeană a părut explicită în anumite momente ale activităților clubului, este evident că a fost folosită și în practicile organizației, chiar dacă uneori nu a fost un obiectiv specific.

Proiectului s-a desfășurat pe mai multe direcții, chiar dacă nu așa a fost stabilit de la început. Cel mai potrivit mod de a înțelege aceasta este de a explora procesul prin care s-a desfășurat.

Ideea colaborării a venit de la o discuție neoficială între doi indivizi. Aceasta a apărut când Francas + Nancy dorea să își dezvolte partea interculturală și o școală din Galați a creat un club francez în ideea de a dezvolta cunoștințele de limbă și cultură franceză. Corespondența între tineri a început. Ideea unui schimb a venit de la dorința crescândă a tinerilor de a-și întâlni corespondenții. Din cauza unor reguli de finanțare s-a hotărât că primul pas al schimbului să se facă în România. Totuși, era încă imposibil să se planifice o vizită reciprocă în următorul an.

Planificarea primei vizite a presupus și educația despre cultura fiecărei țări – istorie, cultură și realități sociale. În Franța aceasta s-a transformat în învingerea neliniștilor familiilor care își trimiteau copiii într-o țară confundată mai mult sau mai puțin cu Iugoslavia și deci cu războiul, astfel încât așa i-am informat. Ca urmare a acestei vizite, care a implicat petrecerea timpului la familiile gazdă, tinerii francezi au pregătit o expoziție și o agendă reflectivă a experiențelor lor. Acesta a fost punctul în care Clubul European de Schimb a fost creat, cu scopul de a derula viitoare schimburi și proiecte educaționale pentru a dezvolta cetățenia europeană. Viitoarea direcție a organizației a fost bazată pe experiența câștigată în prima vizită.

Pentru a întâmpina interesele grupului francez și a îndeplini cerințele finanțatorilor proiectului, schimbul din 1999 a urmat o temă clară și activități mai structurate. Lucrând cu profesioniști experimentați, tinerii au avut posibilitatea să învețe o mare varietate de tehnici media și să le pună în practică într-o perioadă în care au lucrat împreună în ambele țări și au călătorit împreună între Franța și România. Au fost făcute mari eforturi de a lega aceste proiecte de comunitatea locală. Am fost ajutați de familiile gazdă, în Nancy de o prezentare media, și apoi a urmat expoziția. În comunitatea românească, programul complementar pentru trainerii a implicat 120 de copii și tineri în activitățile derulate de voluntari români și francezi pe parcursul unei luni. În ciuda fondurilor foarte limitate, acest proiect a atras resurse locale – ceea ce participanții și familiile lor au putut să furnizeze – și i-a angajat activ în dezbaterile sociale.

Schimburile au atins probleme ale cetățeniei europene din mai multe unghiuri:

- Învățarea despre instituțiile naționale și europene
- Participarea activă a tinerilor în călătoria lor în descoperirea rolului mediei
- Prezentarea descoperirilor în comunitățile lor
- Implicarea mediului lor în pregătirea și realizarea proiectului
- Conștientizarea geografică a Europei prin intermediul călătoriei

* "animateur" În franceză se referă la o profesie specifică; se referă la oameni care lucrează cu copii sau tineri pentru a organiza activități educaționale de petrecere a timpului liber, inclusiv lucruri cum ar fi sportul sau arta. În engleză, cuvântul se referă mai degrabă la „lucrător de tineret”.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Lucrurile nu sunt întotdeauna ceea ce par...

Schimbul, în ciuda succesului obținut, s-a confruntat cu bariere semnificative. Aceasta a dus la colaborarea cu o organizație într-un sfârșit. Subliniind problemele pe care le vom explora mai jos, vom vedea diferența de opinii în ceea ce privește activitățile schimbului și de aici și la scop. Explorând acestea, vă poate oferi o privire asupra factorilor care nu trebuie scăpați din vedere în cadrul unui proiect.

Din partea organizației Francas + Nancy, un scop important al schimbului era să păstrăm deschisă participarea, iar selecția să nu fie bazată pe mijloace financiare. De asemenea, activa implicare a tinerilor în dezvoltarea unui sistem educațional al schimbului era centrul abordării lor despre cetățenia europeană. Pentru unul din partenerii români, asemenea scopuri s-au pierdut în nerăbdarea de a avea posibilitatea de a călători în Europa de vest – tendință dată de situația socio-politică și de dificultățile pe care România le-a traversat în ultimii ani. Astfel, în rândul francezilor a fost acceptat mai mult ca o condiție care făcea călătoria posibilă, decât ca o valoare. Aceasta a condus la controverse în selectarea participanților și în abordarea muncii, iar la final a periclitat succesul parteneriatului.

În 2000, Francas + Nancy a trebuit să facă față unei restructurări organizaționale, care s-a terminat în 2002. În timpul acestei perioade, s-a organizat o expoziție interactivă despre Euro și Europa, în parteneriat cu câteva ONG-uri și tineri din regiune. Aceasta a permis organizațiilor să continue pe drumul deschiderii căii către Europa. În toamna lui 2002, Clubul European de Schimb și-a reînceput activitățile și și-a trasat noile perspective.

Probleme de explorat

- Este ideea ta sprijinită de nevoia sau interesul grupului participant? Este mai mult decât un interes personal?
- Permițând lucrurilor să se dezvolte în funcție de interesele participanților poți să crești șansele de succes.
- Gândește-te la ce ar putea reține dezvoltarea proiectului. Cât de mare este impactul pe care acești factori îl au? Ești capabil să te descurci cu ceea ce este important în proiect? Dacă nu, merită să continui?
- Cum poți să apreciezi ce se cere și ce funcționează pentru oameni, locul unde sunt sau locul unde ar vrea să fie?
- Gândește-te cum poți să te asiguri că proiectul tău poate să dezvolte din ceea ce învață, nevoile și interesele participanților.
- Alegerea partenerilor proiectului – îți împărtășesc scopul? Contează acest lucru?

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
-
Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

Proiectul Împuternicirea Tinerilor

Sucokret – Centar za humanitarni rad

„Sunflower” – Centre For Grassroots Work este o organizație croată nonguvernamentală și non-profit fondată în 1992 ca un răspuns de urgență la nevoile psiho-sociale ale comunității afectate de război. „Sunflower” are programe în 6 regiuni ale Croației, legate de următoarele orase: Zagreb, Varazdin, Pula, Knin, Topusko și Petrinja.

„Sunflower” s-a angajat în implementarea democrației, participarea cetățenilor, dezvoltarea comunității, voluntarismul și altruismul, împărtășirea responsabilității, oportunități egale și implicarea tuturor indiferent de sex, de diferențe religioase sau naționale. Aceste scopuri au fost puse în practică printr-o varietate de proiecte sociale, iar cel cu împuternicirea tinerilor este unul dintre ele.

Aenija Dubrovnik 10
10 000 Zagreb
Croatia

Tel: +385 1 6556 425
Fax: +385 1 6556 715
Email: zagreb@sucokret.hr
<http://www.sucokret.hr>

Contact: Vesna Kajis

Patru lucrători experimentați de tineret au atras 60 de tineri, cu vârste cuprinse între 16 și 23 de ani, majoritatea elevi și studenți, pentru a participa la un program de educație non-formală timp de 9 luni, în 2001. Scopul a fost să dezvolte o echipă de tineri cetățeni dinamici și informați care, împreună, ar deveni lideri activi și vor împărtăși experiența lor și altor tineri. Obiectivele au fost: să învețe despre problemele interdependenței locale, să dezvolte aptitudinile de lider și de încredere în ei, să implementeze acțiunile sociale și proiectele care implică activ tinerii în comunitate și în procesul democratic.

Construirea societății civile

Obiective:

- Să le permită participanților să exploreze componentele necesare ale societății civile
- Să le permită participanților să se gândească la obstacolele în crearea societății civile

Activitatea:

Participanții sunt împărțiți în grupuri de 4-6 persoane. În prima fază a activității, fiecărui grup îi sunt acordate 30 de minute pentru a crea societatea lor ideală, bazată pe ceea ce grupul crede că ar constitui „societatea civilă”. După ce grupul a discutat ceea ce ar vrea să aibă comunitatea lor, au trebuit să schițeze cum ar arăta. Grupul ar fi trebuit să discute aspecte ca: mediul, criteriile populației, sistemul de guvernare, structura comunității, serviciile și altele. Aceste concepte ar trebui să se reflecte în schița lor.

Următorul pas al exercițiului a fost prezentarea „comunității” lor întregului grup.

Următoarea fază permite o explorare mai profundă asupra a ceea ce grupul a început să descopere. Îndrumătorii ar trebui să lucreze cu întregul grup, pentru a atinge toate aspectele enumerate mai jos.

În ceea ce privește procesul activității: Cum a fost să faceți această activitate? Care a fost procesul trasării comunității? A fost unul democratic? De ce sau de ce nu? Au fost conflicte sau dezaprobări în modul cum ar trebui structurată societatea? Cum au fost rezolvate? Și-a asumat cineva rolul de lider?

În ceea ce privește natura comunității create: Cine va fi responsabil cu menținerea ordinii, a onestității, a egalității în comunitate? Cine ia decizii? Au avut comunitățile ceva în comun?

În ceea ce privește relațiile dintre experiențele personale ale participanților: Este această comunitate asemănătoare sau diferită de comunitatea ta? Dacă da, cum? Dacă nu, de ce?

În ceea ce privește nivelul conceptual: Ce împiedică societatea civilă din dezvoltare? Care sunt componentele? Ce ingrediente îi sunt necesare unei societăți civile?

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Prezentarea acestei activități presupune o atenționare! Cu cuvintele îndrumătorului, „Mă tem că acest exercițiu este doar o mică piesă a unui proces de un an de educație non-formală pentru munca voluntară și pentru societatea civilă, iar semnificația sa nu este foarte profundă”. Mai jos explorăm cum și de ce acest exercițiu a fost folosit de grup, privind mai îndeaproape contextul.

Această activitate a fost un mic element de training pentru un grup care se întâlnește săptămânal și care a participat la un număr de 20 de ateliere de lucru, bazate pe comunicare, leadership, rolul îndrumătorului, tehnicile creative, rezolvarea problemelor în colaborare, drepturile omului, participarea civică, acțiunile sociale. Acest training a fost fundamentul pe care tinerii și-au bazat cercetările în identificarea problemelor din comunitățile lor și în implementarea unor acțiuni sociale și microproiecte.

Acest exercitiu, ca toate activitățile, a fost experimental și interactiv, folosind exerciții comune, reflectarea și discuția, ca instrumente de învățare și predare.

Încă o dată, cuvintele îndrumătorului: „A fost foarte folositor ca o introducere în a începe să ne gândim la rolul tinerilor în societatea civilă și în dezvoltarea sectorului civil. Am folosit acest exercitiu:

- Când lucrăm cu tineri care nu găsesc nici un spațiu pentru rolul lor activ în societate deoarece ei iau marginalizarea tinerilor ca pe un fapt;
- Când vrem să confruntăm tinerii cu rolul lor pasiv în societate;
- Când vrem să le atragem atenția asupra potențialului lor de a face schimbări;
- Când vrem să-i motivăm și să-i împuternicim să înceapă să activeze și să planifice acțiuni sociale.”

Cel mai valoros și de termen lung rezultat, a fost faptul că 15 tineri, participanți la acest proiect, s-au simțit destul de încrezători să își asume roluri active de lideri. Împreună cu 4 persoane experimentate au format 8 noi grupuri în 5 orașe diferite, împărtășindu-le experiența și cunoștințele acumulate într-un nou proiect de 9 luni. Acesta a fost un moment crucial care a ajutat „Sunflower” să răspândească acest tip de proiecte în noi locații în anul 2002, folosind efectul „bulgărilor de zăpadă” în care tinerii se educă unii pe alții pentru a deveni cetățeni activi în dezvoltarea societății civile.

Probleme de explorat

- Timpul – planificarea realistă a timpului
- Investirea în individ pentru a ajunge la efectul multiplicativ al bulgărilor de zăpadă
- Cum poate aceeași activitate să fie implementată cu succes cu tineri diferiți? Cum pot lucrătorii să se pregătească ca să obțină asta?
- Ce oportunități poți să le furnizezi tinerilor pentru a pune în practică nou acumulatele lor cunoștințe și abilități?
- Păstrează momentul culminant al fiecărei faze a proiectului
- Activitățile pe care le-ai planificat reprezintă o parte a întregului care are un scop și apoi se dezvoltă într-o anumită direcție, astfel încât acestea nu sunt doar piese de colecție?
- Sunt activitățile destul de deschise pentru a veni în întâmpinarea nevoilor și intereselor grupului?

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Pas către toleranță

Centrul de Tineret Izgrev (YCI)

Centrul de Tineret Izgrev este stabilit în Sofia. Este condus de o echipa de cinci voluntari, cu sprijinul altor 30 de tineri voluntari care au fost implicați în activități. Principalele activități ale centrului au loc în școli, unde voluntarii desfășoară programe educaționale pe probleme ca abuzul consumului de droguri, bolile cu transmitere sexuală, și prevenirea HIV/SIDA.

Sofia, 1164, h.c Lozenetz, str.Kiril Vidinski 2 app.35, Bulgaria

Malina Edreva - malina_edreva@abv.bg

Elena Milanova - lenilaf@abv.bg

Gergana Berova - berovs81@yahoo.com

Daniela Furnadchieva - danielaf@dir.bg

Programul pentru prevenirea consumului de droguri și a HIV/SIDA s-a derulat timp de trei luni în 2001/2002. Principalul obiectiv a fost reducerea riscului comportamental participanților cu vârste cuprinse între 15 și 18 ani în ceea ce privește consumul de droguri și bolile cu transmitere sexuală și trecerea peste prejudecăți. La fel de importantă a fost și ambiția de a îndruma 30 de tineri care au participat ca educatori pentru alți tineri

și sprijinirea mai multor programe.

Întâlnirea și trainingul inițial de motivație au avut loc la un hotel local, datorită atmosferei libere și relaxate pe care o furniza. A fost important să creăm o atmosferă relaxată datorită faptului că în cadrul proiectului au fost adunate diverse grupuri de tineri, cu diferite motivații, de la cinci școli, și de vârste diferite. Am început proiectul prin a afla cunoștințele și interesele participanților noștri. Aceasta ne-a ajutat să alegem cum să prezentăm activitățile și la ce nivel. Echipa și-a potrivit planurile pentru a se potrivi grupului. La prima întâlnire cu toți participanții am prezentat YCI, ideea, scopul și așteptările pe care le aveam de la acest proiect. După câteva jocuri de motivație și un scurt tur, toți cei 30 de participanți au fost împărțiți în 5 grupuri mixte de lucru. Fiecare grup și-a ales un coordonator de echipă care să reprezinte grupul în timpul proiectului. O discuție despre HIV/SIDA, atingând aspectele factice și emoționale în contextul global, a fost baza de a anima discuțiile din grupuri.

După această întâlnire, au urmat adunări săptămânale împreună cu coordonatorii de grup. Fiecare sesiune a combinat prezentarea informației cu discuția și activitatea socială. Ne-am concentrat asupra unor subiecte ca: cum să explorăm comunitatea locală; cum să evaluăm nevoile comunității; cum să scriem un proiect. Fiecare echipă a prezentat abordări diferite – chestionare, caracterizări, materiale printate, jocuri – care au ajutat coordonatorii să desfășoare o muncă sistematică. Ca un rezultat, ei și-au asumat inițiativa și au pregătit o schiță de viitor proiect. Sentimentul nostru a fost că toți coordonatorii s-au maturizat în acest timp.

Nivelul activităților a fost de asemenea foarte plăcut. Pe timpul întâlnirilor, ei au avut inițiativa de a dezvolta munca și de a implica o mai mare audiență, nu doar în clasa lor, dar și în școala și în întreaga comunitate. De asemenea, au avut loc câteva evenimente externe în timpul proiectului. Studenții au luat parte activ la activitățile anti SIDA de la 1 Decembrie. Împreună cu Crucea Rosie au distribuit informații în cluburile de noapte și pe stradă.

Proiectul a continuat cu cea mai așteptată parte – trainingul participanților. Pentru aceasta, Centrul a apelat la sprijinul unor îndrumători specializați. Aceștia au captat atenția participanților cu jocuri, muzică, discuții și filme. Trainingul a inclus discuții despre promovarea sănătății și a educației în general. Totuși, participanții au fost mai interesați de subiectul drogurilor, așa că ne-am îndreptat eforturile în această direcție. După acest subiect a fost explorat riscul comportamentului. Studenții au auzit multe exemple din viața reală. Am avut o discuție separată despre HIV/SIDA urmată de o interesantă simulare a uneia dintre situații. Tinerii au fost implicați atât faptic cât și la nivel emoțional.

Unul dintre scopuri a fost să atragem tinerii să devină voluntari în Centrul de Tineret și am atins acest scop cu mare succes!

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Un aspect important al acestui program a fost dezvoltarea educației între egali. Unul dintre organizatori a explorat în detaliu cum și de ce această educație a fost integrată în acest proiect.

Educația între egali nu este o metodă nouă în Bulgaria. Cred că este o modalitate de bază a educației tinerilor și a implicării lor în munca voluntară, deoarece ajută la conștientizarea problemelor sociale și îi încurajează să devină mai activi. Totuși, educația liderilor egali nu este un proces ușor. Sunt mulți factori care trebuie luați în considerare, cum ar fi situația economică a țării, mentalitățile diferite ale celor implicați, vârsta (tinerii sunt cei mai sensibili în viața și sunt cei mai potriviți pentru acest tip de educație), mediul din care provin (inclusiv lucruri ca religia sau educația din familie). Vreau să spun, că atunci când stai în fața unei clase de 30 de elevi, trebuie să ții cont de faptul că ei sunt diferiți unii de alții și în același timp, trebuie să dezvolți o unitate între ei. Cred că aceasta este o încercare care a fost dificilă pentru mine personal.

Proiectul care a inclus 21 de copii cu dificultăți de la liceele din Serbia este un exemplu de training de lideri egali.

Această experiență mi-a reamintit că în procesul de predare, a fi un bun lider egal cu ei, este important să ținem cont de următoarele lucruri de care am putea avea nevoie:

- să ai o echipă mixtă de persoane cu experiențe diferite
- să fii deschis către elevi
- să vorbești liber și să îți arăți legătura emoțională cu problemele discutate
- să îi ajuți să înțeleagă că fiecare persoană este unică, că fiecare persoană are o opinie care este foarte importantă pentru grup
- să folosești diferite tipuri de metode care să le stimuleze creativitatea și să le permită exprimarea liberă, cum ar fi jocurile, poezia și desenele
- să creezi o atmosferă relaxată și prietenoasă
- să-i motivezi în continuu și să încurajezi grupul
- să fii pregătit pentru diferite întrebări, care de multe ori nu sunt clare
- să accepți faptul că poate nu mai mult de unul sau doi dintre ei vor fi pregătiți să continue activitatea
- să fii pregătit să continui munca cu acești tineri interesați, incluzându-i în diferite proiecte și întâlniri, dându-le informații
- să înțelegi că modul în care te porți cu ei le va influența comportamentul, valorile și modul în care vor lucra ei la rândul lor cu alții

În sfârșit, nu uita că un lider de tineri egali ți-ar putea da multe idei noi care sunt importante când scrii un proiect sau când pregătești materiale.

Probleme de explorat

- Ce crezi că este important în planificarea unui program de educație între egali?
- Cum ai putea echilibra cunoștințele cu dezvoltarea atitudinilor?
- De ce faci ceea ce faci?
- Poți să fii flexibil și responsabil?
- Cum poți să îi ajuti pe ceilalți să își dezvolte ideile într-un mod practic?
- Ce fel de atmosferă de lucru vrei să generezi și cum?
- Lucrul cu oamenii ca individualități
- Stabilirea nevoilor și a intereselor grupului

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

Concluzii

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Așadar, am ajuns la final. Felicitări, și cu plăcere! Desigur, este doar sfârșitul începutului – dat fiind că munca reală începe de acum încolo: punerea în practică. Cu ceea ce știm până acum credem că avem potențial în viitor și din punctele de vedere pe care le-am văzut în numeroase teorii și practici ale altora – ce credem că ar trebui făcut?

Credem că am reușit să vă stimulăm, cu ideile de proiecte și cu planurile care au reieșit din ele. Cum se întâmplă deseori în această muncă, s-ar putea să aveți multe întrebări și răspunsuri – și cum v-ar spune un trainer, acesta este un lucru bun! Ceea ce este esențial să ne amintim, este că ar trebui să ne lovim mereu de anumite întrebări. Dacă nu, ne oprim din învățare – iar asta ar fi tragic!

Decât să cădem într-o astfel de meditație negativă (cum aș putea să îmi fac bine treaba dacă nu am toate răspunsurile?), mai bine ne impulsivăm să începem acum. Dacă nu există răspunsuri finale în viața, univers și altele (sau chiar în cetățenia europeană), atunci nu are nici un rost să le așteptăm. Mai bine ne scufundăm în incertitudinile vieții cu energie și bucurie, acceptând că orice s-ar întâmpla, așa a fost să fie și nu are nici un rost să regretăm. În același moment, și în același ton, trebuie să ne asumăm responsabilitatea de a acționa într-uo direcție în care am avut nemulțumiri.

Un element de bază în această muncă este coerența între ceea ce comunicăm și modul în care comunicăm. Dacă încercăm să încurajăm participarea, respectul și creativitatea, prin aceste părți esențiale ale programelor educaționale, trebuie să reflectăm asupra metodelor pe care le alegem, iar cel mai important asupra abordării noastre personale față de oamenii cu care lucrăm. A fi un îndrumător în cetățenia europeană înseamnă dezvoltare personală, înseamnă să îi îndrumi pe ceilalți, să înveți noi metode și să convingi finanțatorii că proiectul merită banii.

Așa cum sperăm ca ați dedus, educația în domeniul cetățeniei europene nu este un program fără valori. De fapt, ne oferă oportunitatea să avem contact cu unele valori fundamentale ca respectul, creativitatea și iubirea – și să le dăm o formă în contextul muncii europene de tineret. Este o muncă pentru care generațiile următoare ne vor fi recunoscătoare. Este o muncă care ar trebui să ajute la menținerea unui continent pașnic, drept, ecologic și un partener susținător al oamenilor și al comunităților din alte părți ale planetei noastre. Este o muncă de care putem fi mândri.

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei

Exemple de proiecte

Bibliografie

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Albala-Bertrand, L. (1997). Five main criteria to approach citizenship education.
http://www.itu.ch/ibe-cited/approach_criteria.html

Allport, G. W. (1954). The nature of prejudice. Cambridge Massachusetts, Addison-Wesley Pub. Co.

Arnot, Madeleine and Dillabough, Joanne (eds), (2000). Challenging democracy: international perspectives on gender, education and citizenship, Routledge, London.

Audigier, F. (2000): Basic concepts and core competencies for education for democratic citizenship. Strasbourg, Council for cultural co-operation.

Baglin Jones, E and Jones, N, (1992). Education for Citizenship : ideas and perspectives for cross-curricular study, Kogan Page, London.

Bahmueller, C. (2000): Civil society and democracy reconsidered. In: Bahmueller and Patrick: Principles and practices for education of democratic citizenship. Center for Civic Education, Calabasas.

Baily, Richard (ed), (2000). Teaching Values and Citizenship Across the Curriculum, Kogan Page, Stylus Publishers, London.

Beck, John, (1998). Morality and citizenship in education, Cassel, London.

Bell, Gordon, (1995). Educating European Citizens – Citizenship Values and the European Dimension, David Fulton Publishers, London.

Burbeles, Nicholas C, and Torres, Carlos Alberto (eds.), (2000). Globalization and Education: Critical Perspectives, Routledge, New York and London.

Callan, Eamonn, (1997). Creating citizens: political education and liberal democracy, Clarendon Press, Oxford.

Chambers, D. and Pullan, B. eds (1992): Venice: A Documentary History, 1450-1630. Cambridge, Blackwell.

Council of Europe, Council for Cultural Co-operation (CDCC), (2000). Education for democratic citizenship project, Jump into democratic citizenship, poster prepared by Mark Taylor, Strasbourg.

Council of Europe, Council for Cultural Co-operation (CDCC), (2001). Education for democratic citizenship project, Education for democratic citizenship: methods, practices and strategies: final report, Strasbourg.

Council of Europe, Council for Cultural Co-operation (CDCC), (2000). project on Education for Democratic Citizenship: Basic concepts and core competencies for education for democratic citizenship, report prepared by Francois Audigier, Strasbourg, Council of Europe.

Council of Europe (2000). Pause for thought. <http://www.ecri.coe.int/en/05/03/03/e05030323.htm>

Craft, Maurice, (1982). Education for diversity: the challenge of cultural pluralism, University of Nottingham, School of Education, Nottingham.

Craft, Maurice, (1984). Education and cultural pluralism, London, Falmer.

Curriculum and Quality Development Group (2000). in the framework of the Partnership between the Council of Europe and the European Commission Training-Youth, Pilot Course on European Citizenship – Curriculum Principles, Strasbourg.

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Bibliografie

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Bibliografie

Demaine, Jack and Entwistle, Harold, (1996). *Beyond communitarianism: citizenship, politics and education*, MacMillan, Basingstoke.

Duerr, Karlheinz, (2000). *Strategies for learning democratic citizenship*, Strasbourg, Council of Europe.

Edwards, L (ed), (1994). *Education for democratic citizenship in Europe: new challenges for secondary education*, Lisse, Swets & Zeitlinger.

European Commission, (1997). *Accomplishing Europe through education and training*, Office for official publications of the European communities, Luxembourg.

European Commission, *Learning for Active Citizenship*, accessed on <http://europa.eu.int/comm/citizen/citiz-en.html/>, 27.02.02.

European Commission, *Lifelong Learning: Making A European Area of Lifelong Learning a Reality*, accessed on <http://europa.eu.int/comm/education/life/index.html/>, 27.05.02

European Commission (2001): *White Paper: A new impetus for European youth*. Brussels.

European Youth Forum (2001): *Strategies and key objectives for a youth policy in the European Union*. Brussels.

Fennes, H, and K, Hapgood, (1997). *Intercultural learning in the classroom : crossing borders*, Cassel, London.

Ferry, Jean Marc, (1999). *European studies for democratic citizenship, A democratic culture that is plural and yet one: education and democratic citizenship in the context of a multiplicity of historical and cultural perceptions*.

Fogelman, K. (1996). *Education for citizenship and the National Curriculum. Beyond communitarianism: citizenship, politics and education*. J. Demaine and H. Entwistle. London, Macmillan.

Forbrig, J. (2000): *Post-communist civil society: A suggestion for a theoretical framework*. *The Masaryk Journal*, Vol. 3, Issue 1.

Furlong, Andy and Guidikova, Irena (eds.), (2001). *Transitions of youth citizenship in Europe: culture, subculture and identity*, Council of Europe Publishing, Strasbourg.

Gay, P. (2002): *Liberalism*. Microsoft Encarta Online Encyclopaedia.

Gilbert, R. (1996): *Identity, culture and environment: Education for citizenship for the 21st century*. In: Demaine J. and Entwistle H.: *Beyond communitarianism: Citizenship, politics and education*. London, Macmillan.

Gilbert, R. (1992): *Citizenship, education and postmodernity*. *British Journal of Sociology of Education*, Vol. 13, No. 1.

Gioliotto, P (ed), (1993). *Enseigner l'éducation civique à l'école*, Hachette éducation, Paris.

Guidikova, Irena, *La mondialisation de la culture de participation*, dans *Agora débats jeunesse*, n°. 19, l'Harmattan, 1er trimestre 2000.

Grenz, S. (1996): *A Primer on Postmodernism*. Grand Rapids, Eerdmans Publishing Company.

Gross, P. and Levitt, N. (1994): *Higher Superstition. The academic left and its quarrels with science*. Baltimore, John Hopkins University Press.

Guarasci, Richard and Cornwell, Grant H, (1997). *Democratic Education in an age of difference – Redefining citizenship in higher education*, Jossey Bass Publishers, San Francisco.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Gundara, Jagdish and Jacobs, Sidney (eds), (2000). *Intercultural Europe: diversity and social policy*, Ashgate, Aldershot.

Habermas, J. (1994): *The structural transformation of the public sphere*. Oxford, Polity Press.

Hale, J. (1977): *Renaissance Europe: Individual and Society 1480-1520*. Berkeley, University of California Press.

Harpes, Jean – Paul, (1999). *The conditions for the creation of a European democratic culture – summary of five reports prepared by experts for the CC – HER, Strasbourg.*

Hayek, F. (1967): *Studies in philosophy, politics and economics*. London, Routledge.

Heater, D. (1990): *Citizenship: The Civic Ideal in World History, Politics and Education*. London, Longman.

Helve, Helen and Wallace, Claire, (2001). *Youth, Citizenship and Empowerment*, Ashgate Publishing, Hampshire.

Hobhouse, L. T. (1911): *Liberalism*. New York, Oxford University Press.

Hopken, W. (1994): *History, democratic values and tolerance in Europe: the experience of countries in democratic transition*. Sofia, Council of Europe Symposium.

Ichilov, O. (1998): *Citizenship and citizenship education in a changing world*. London, The Woburg Press.

International Project *What Education for What Citizenship?*, (May 2002). Five main criteria to approach citizenship education, accessed on <http://www3.itu.int/ibe-citied/inoeng90.html>.

Jeffs, Tony, *Informal education – conversation, democracy and learning*, 2nd edition, Routledge, London, 1998.

Jeffs, Tony, (1999). *Learning beyond the classroom – education for a changing world*, 2nd edition, Education Now Publishing Co-operative, Ticknal.

Kaye, A. (1995). *Computer supported collaborative learning. Information technology and society*. N. Heap, R. Thomas, G. Eison, R. Mason and H. Mackay. London, SAGE.

Kennedy, Kerry J (ed.), (1997). *Citizenship, education and the modern state*, Falmer, London.

Kymlicka, W. and Norman W. (1995): *Return to the citizen: A survey of recent work on citizenship theory*. In: Besner, R. ed.: *Theorizing Citizenship*. New York, State University of New York Press.

Lagree, Jean – Charles, *Introduction – Les jeunes dans la société multiculturelle*, in *Agora débats jeunesse*, n°. 22, l'Harmattan, 4e trimestre 2000.

Larsen, Magdalena (ed.), (2000). *Speak Out! On European Citizenship*, Institute for Citizenship Education, London, (see also www.citizen.org.uk/speakout/).

Lauritzen, P. (1998): *Auf dem Weg in die europäische Bürgergesellschaft: Herausforderungen für die politische Bildung*. Budapest/Bonn, IKAB.

Leitch, R. and C. Day (2000). *Action research and reflective practice: towards a holistic view*. *Educational Action Research* 8(1): 179-193.

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Bibliografie

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Bibliografie

Lynch, James, *Education for citizenship in a multicultural society*, (1991). Cassell, London and New York.

Maalouf, A. (1998) *Les identités meurtrières*, Éditions Grasset & Fasquelle, Paris.

Marshall, T. (1973): *Class, citizenship and social development*. Chicago, University of Chicago Press.

Merry, P. and G. Titley (1999). *Training methodologies: to know and transform Theatre of the Oppressed and youth*. <http://www.coe.fr/youth/english/Coyote/issue1/theatre.htm>

Microsoft (registered trademark) Encarta (registered trademark) Online Encyclopedia, History of Education, accessed on <http://encarta.msn.com/>, 2001.

Morin, E. (1987). *Penser l'Europe*, Éditions Gallimard, Paris.

Mougniotte, A, (1994). *Eduquer à la démocratie*, Ed. du Cerf, Paris.

Nie, Norman H et al, (1996). *Education and democratic citizenship in America*, University of Chicago Press, Chicago and London.

NZZ-Folio (2001): *Europa. Schwieriger Weg zur Einheit*. Zürich, Verlag NZZ-Folio.

Osler, Audrey, (2000). *Citizenship and democracy in schools: diversity, identity and equality*, Trentham, Stoke on Trent.

Osler, Audrey, (August 1997). *The contribution of community action programmes in the field of education, training and youth to the development of citizenship with a European dimension: final synthesis report*, University of Birmingham.

Osler, Audrey, Rathenow, Hanns-Fred and Starkey, Hugh, (1995). *Teaching for citizenship in Europe*, Trentham Books, Stoke on Trent.

Partnership between the Council of Europe and the European Commission Training-Youth, *European Citizenship in Youth Work – A training course for youth workers and youth leaders on European Citizenship education in youth work, report of the Pilot Training Course, EYCB, 21 October to 1 November, 2001, prepared by Arjen Bos (Engage! InterAct)*.

Pearce, Nick and Hallgarten, Joe, (2000). *Tomorrow's citizens: critical debates in citizenship and education*, IPPR, London.

Pettigrew, T.F. (1986). *The intergroup contact hypothesis reconsidered. Contact and conflict in intergroup encounters*. M. Hewstone and R. Brown. Oxford, Basil Blackwell.

Ravitch, Diane and Viteritti, Joseph P, (2001). *Making good citizens: education and civil society*, Yale University Press, New Haven and London.

Ross, Alistair (ed.), (1999). *Young citizens in Europe*, CiCe, School of Education, University of North London.

Rubenstein, David and Stoneman, Colin (eds.), (1973). *Education for democracy*, 2nd edition, Penguin, Harmondsworth (Middlesex).

Ryba, R, (1995). *Developing a European dimension in the curriculum educating European citizens: citizenship values and the European dimension*, David Fulton Publishers, London.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Smith, Mark K, Communitarianism, accessed on www.infed.org/biblio/communitarianism.htm, January 2001.

Smith, Mark K, Education for Democracy, accessed on www.infed.org/biblio/d-dem.htm, 2001.

Schmitter, P. (1997): *Civil Society East and West*. In: Diamond, L. et al eds: *Consolidating the Third Wave Democracies*. Baltimore, Johns Hopkins University Press.

Scurati, C. (1995). *From inter-cultural education to teacher preparation: an Italian view in a multi-cultural perspective*. *Educating European citizens: citizenship values and the European dimension*. G. H. Bell. London, David Fulton Publishers.

Slater, N. (2000). *Hands that do dishes*. *The Observer Magazine*. 22nd October 2000: 50-55.

Spiegel Special (2002): *Experiment Europa. Ein Kontinent macht Geschichte*. Hamburg, Spiegel Verlag.

Straker, A. (2001) *Pushing at the Limits: Reconstructing Cross-Cultural Exchange in Education*. Unpublished PhD thesis, The University of Newcastle upon Tyne

Talbot, M, (1995). *Active citizenship : training for equal opportunity to participate*, Network Educational Press, Stafford.

Taylor, M. (2001): *Jump into Education for Democratic Citizenship*, Strasbourg.

Turner, David and Barker, Patricia, (2000). *Activities for teaching citizenship in Secondary schools*, Kogan Page, London.

Turner, David and Barker, Patricia, (2000). *Developing citizenship in Secondary schools*, Kogan Page, London.

Ullmann, W. (1967): *The Rebirth of the Citizen on the Eve of the Renaissance Period*. In: Lewis, A. ed: *Aspects of the Renaissance*. Austin, University of Texas Press.

United Nations Publications (2000). *Life Chances and Livelihoods (2000)*, Geneva.

United States of America Department of Education (2000). *Evaluation primers (1-5)*. <http://www.ed.gov/offices/OUS/eval/primer1.html>

Vink, C. (1999). *Giving credit: certification and assessment of non-formal education*. <http://www.coe.fr/youth/english/Coyote/issue1/credit.htm>

Webber, Stephen and Liikanen, Ilkka, (2001). *Education and civic culture in post-communist countries*, Palgrave, Basingstone, Hampshire and New York.

Wilber, K. (2000). *A Theory of Everything*, Dublin, Gateway.

Wimberley, J. (1999): *Civil society and the reformation of higher education in central and eastern Europe: Perspectives from the Council of Europe*. Strasbourg.

Woolf, F. (1999). *Partnerships for learning: a guide to evaluating arts education projects*. London, Regional Arts Boards and the Arts Council of England.

Youth in Action, No. 65 *Education for citizenship*, Autumn 1998, pp.2 – 3

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contem-
porane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Bibliografie

Website-uri accesate pe secțiuni

O istorie a cetățeniei europene

<http://www.globalfindata.com/frameset.php3?location=/gh/index.html>. Accesat in 2 Iulie, 2002.

<http://www.euomaths.jyu.fi/money1.html>. Accesat 2 Iulie , 2002.

<http://www.labyrinth.net.au/~saul/history/money.html>. Accesat Iulie, 2002.

<http://www.universalrights.net/main/histof.htm>. Accesat 2 Iulie , 2002.

<http://www.yale.edu/lawweb/avalon/rightsof.htm>. Accesat Iulie 2, 2002

<http://www.lkwdpl.org/wihohio/figures.htm>. Accesat 2 Iulie , 2002

<http://www.fordham.edu/halsall/ancient/asbook.html> Accesat 3 Iunie, 2002

<http://ancienthistory.about.com/> Accesat 3 Iunie, 2002

<http://plato.evansville.edu/public/burnet/> Accesat 3 Iunie, 2002

<http://www.wsu.edu/~dee/GREECE/GREECE.HTM> Accesat 3 Iunie, 2002

<http://www.wsu.edu/~dee/ROME/ROME.HTM> Accesat 3 Iunie, 2002

<http://sophies-world.com/SophieText/aristotle.htm> Accesat 3 Iunie, 2002

http://home.earthlink.net/~pdistan/howp_2.html Accesat 3 Iunie, 2002

<http://www.historyguide.org/earlymod/lecture1c.html> Accesat 3 Iunie, 2002

<http://www.oir.ucf.edu/wm/paint/glo/renaissance/> Accesat 2 Iulie , 2002

<http://www.bartleby.com/65/ci/citystat.html> Accesat 2 Iulie , 2002

<http://www.crs4.it/Ars/arshtml/arstitle.html> Accesat 2 Iulie , 2002

<http://www.wsu.edu/~dee/ENLIGHT/ENLIGHT.HTM> Accesat 27 Mai, 2002.

<http://mars.wnec.edu/~grempel/courses/wc2/lectures/enlightenment.html> Accesat 27 Mai, 2002.

http://www.wsu.edu/~brians/hum_303/enlightenment.html Accesat 27 Mai, 2002.

<http://europeanhistory.about.com/cs/enlightenment/> Accesat 27 Mai, 2002.

http://home.earthlink.net/~pdistan/howp_7.html Accesat 27 Mai, 2002.

<http://www.worldlib.org> Accesat 27 Mai, 2002.

<http://www.turnleft.com/liberal.html> Accesat 27 Mai, 2002.

<http://www.lymec.org> Accesat 27 Mai, 2002.

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Webografie

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru
conceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Webografie

<http://www.utm.edu/research/iep/l/locke.htm> Accesat 27 Mai, 2002.

<http://www.utm.edu/research/iep/m/milljs.htm> Accesat 2 Iulie, 2002.

http://www.britannica.com/heritage/article?content_id=1374 Accesat 2 Iulie, 2002.

http://www.britannica.com/history/euro/1/2_2.html Accesat 27 Mai, 2002

<http://www.wsu.edu/~dee/REV/> Accesat 27 Mai, 2002

<http://chnm.gmu.edu/revolution/browse/texts/> Accesat 27 Mai, 2002

<http://www.thehistorychannel.co.uk/classroom/gcse/rus2.htm> Accesat 27 Mai, 2002

<http://www.bbc.co.uk/education/modern/russia/russifla.htm> Accesat 27 Mai, 2002

<http://www.pbs.org/ktca/liberty/> Accesat 27 Mai, 2002

<http://www.historyplace.com/unitedstates/revolution/> Accesat 27 Mai, 2002

<http://revolution.h-net.msu.edu/> Accesat 27 Mai, 2002

<http://eycb.coe.int/eycbwwwroot/hre/index.asp> Accesat 27 Mai, 2002

<http://www.un.org/works/humanrights/humanrights1.html> Accesat 2 Iulie, 2002.

<http://www.un.org/Overview/rights.html> Accesat 2 Iulie, 2002.

<http://www.unhchr.ch/> Accesat 2 Iulie, 2002.

<http://www.echr.coe.int/> Accesat 2 Iulie, 2002.

<http://conventions.coe.int/treaty/en/WhatYouWant.asp?NT=005> Accesat 2 Iulie, 2002.

<http://www.un.org/womenwatch/> Accesat 2 Iulie, 2002.

<http://www.lkwdpl.org/wihohio/figures.htm> Accesat 2 Iulie, 2002.

<http://www.unifem.undp.org/> Accesat 2 Iulie, 2002.

<http://www.un-instraw.org/> Accesat 2 Iulie, 2002.

<http://www.un.org/womenwatch/daw/> Accesat 2 Iulie, 2002.

<http://www.ilo.org/public/english/bureau/gender/> Accesat 2 Iulie, 2002.

<http://www.feminist.org/> Accesat 2 Iulie, 2002.

<http://www.historyguide.org/europe/lecture16.html> Accesat 2 Iulie, 2002.

<http://conventions.coe.int/treaty/en/Summaries/Html/005.htm> Accesat 25 Mai, 2002.

<http://www.counterbalance.org/gengloss/postm-body.html> Accesat 13 Iunie, 2002.

<http://csf.colorado.edu/forums/femisa/feb96/0042.html> Accesat 13 Iunie, 2002.

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Abordări contemporane ale educației în domeniul cetățeniei europene

<http://www.ibe.unesco.org/International/Databanks/Dossiers/mainfram.htm> (accessed 05.07.02)

Resurse electronice pentru viitoare informații

http://www.eun.org/eun.org2/eun/subdesc_my europe.cfm?sub_id=130&language=en

Această pagină oferă activități, o selecție de proiecte și resurse în domeniul păcii, cooperării internaționale, mediului și democrației.

<http://www.politeia.net/>

Rețeaua pentru cetățenie și democrație în Europa este o organizație virtuală care cuprinde mai mult de 1500 de persoane și instituții care activează în domeniul cetățeniei și al educației politice și își dorește cooperare la nivel european.

<http://www.citizensconnection.net/home-page/about-us.vdf>

CitizensConnection.net este cel mai mare website din Anglia pentru cetățeni activi – furnizează sfaturi pentru persoane care doresc o schimbare.

<http://europa.eu.int/comm/education/connect/uk-002.html>

Relațiile între orașe oferă oportunități de muncă creativă și educațională și dezbateri în jurul temei cetățeniei, creativității, schimbării și sustenabilității orașelor noastre. Încurajează schimbul de idei și noile inițiativă printr-o serie de ateliere de lucru și oferă un pachet de resurse folosite de profesori și de lucrătorii comunitari.

<http://www.curriculum.edu.au/democracy/>

Un site australian produs de Commonwealth Department of Education, Science and Training (DEST)

<http://www.bbc.co.uk/education/schools/getinvolved/>

Site-ul pentru educație al BBC- exemple de participare activă. Nu doar să intrați aici, ci să vă și implicați!

<http://oxfam.org.uk/coolplanet/teachers/globciti/globciti.htm>

Un puternic site despre cetățenia internațională. Dezvoltat în parteneriat cu profesori și alți educatori, se bazează pe exemple de bună practică și recomandă abilitățile de învățare și atitudinile cu care tinerii pot să se dezvolte ca cetățeni globali.

<http://www.europe4you.net/index.htm>

Promoveaza participarea in Europa.

<http://www.globalschoolhouse.com/>

Acest site american este lider în învățarea colaborativă. Furnizează oportunități pentru profesori de a colabora, comunica și celebra experiențele de învățare.

<http://homepages.ed.ac.uk/calarks/arks/materials.html>

Pachet educational electronic.

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

Cadrul nostru con-
ceptual

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

Webografie

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

O istorie a Europei și a
Cetățeniei

<http://www.britishcouncil.org.uk/education/resource/europe/ercinfo10.htm>

Centrul European de resurse pentru școli și colegii furnizează informații pentru sectorul educațional. Există un număr de website-uri care furnizează informații pentru profesori și studenți: cetățenie, democrație, diversitate și identitate, drepturile omului, oportunități egale, combaterea rasismului, media, drept, drepturile cetățenilor, lucrul și angajarea, drepturile consumatorilor; Uniunea europeană și lumea, mediu, școala. Mai sunt și alte website-uri care pot fi interesante pentru elevi și profesori și care pot fi accesate de la acest index.

Abordări contempo-
rane ale cetățeniei

Dezvoltări Viitoare

<http://www.ibe.unesco.org/sitemap.htm>

Resurse educaționale.

Cadrul nostru
conceptual

<http://www.infed.org/>

Enciclopedia educației informale. Explorează gânditorii, teoriile și temele din educația informală.

Abordări contem-
porane în educația
pentru cetățenia
europeană

<http://www.csv.org.uk/>

Un comitet de caritate englez care stimulează oamenii să participe activ în comunitate prin voluntariat, training și educație

Abordarea noastră
educațională a
cetățeniei europene

<http://www.citizen.org.uk/>

Stimulează dezbaterile, promovează conștientizarea, sprijină educația, încurajează cetățenia activă. Institutul pentru cetățenie este un trust independent și caritabil. Scopul este să promoveze înfăptuirea, cetățenia activă și o mare participare la democrație și în societate printr-o combinație de proiecte, cercetări, educație și dezbateri.

Scenarii ale cetățeniei
–
Exemple de proiecte

<http://www.citizen21.org.uk/>

Resurse online pentru cetățenie destinate educatorilor.

Webografie

<http://www.training-youth.net/tkits.htm>

Toate t-kiturile online

http://europa.eu.int/comm/education/index_en.html

Websiteul Comisiei Europene pentru educație

<http://www.un.org/Pubs/CyberSchoolBus/>

Proiectul Națiunilor Unite pentru învățare și predare globală

T-Kit-ul
despre

Cetățenia Europeană

Despre Autori

Miguel Angel Garcia Lopez este un „trainer de timp parțial”. Spaniol de origine, trăiește în Germania și a lucrat în toată Europa din 1998 pentru instituțiile europene, ONG-uri și companii private. Lucrează și ca persoană resursă pentru Facultatea de Sociologie a Universității din Osnabruck și colaborează cu câteva publicații spaniole. „Să facem o echipă” este motto-ul lui, deoarece el crede că avem nevoie de o muncă în echipă mai multă și mai bună.

rmbercia@aol.com

Andreas Karsten locuiește în Germania și lucrează ca trainer independent și consultant pentru ONG-uri naționale și internaționale, pentru fundații, partide politice și companii. De asemenea, lucrează ca jurnalist part-time și este partener într-o companie. Andreas nu doar se folosește de „invățarea pe tot timpul vieții”, dar și crede în aceasta și în prezent se ocupă de lucrul în rețele.

lolo@devilarts.de

Peter Merry este ecologist. Este partener în Engage! InterAct și lucrează cu schimbările și procesul dezvoltărilor într-o varietate de contexte. În toată munca sa, scopul său este să integreze dezvoltarea personală, relațiile și sistemul în contextul evolutiv al realității globale. Manifestările de suprafață includ învățarea interculturală, rezolvarea conflictelor, dinamica grupului, dezvoltarea organizațională, guvernarea globală și stabilitatea. Aceași dinamică profundă trebuie regăsită în dedesubturile lucrurilor.

peter@engage.nu

Yael Ohana lucrează în prezent ca și consultant educațional la Centrul European de Tineret din Strasbourg. Principala sa responsabilitate include pregătirea și implementarea programelor de training pentru liderii și lucrătorii de tineret la nivel european. Una din ariile sale de specializare a fost trainingul pentru liderii minoritari în dezvoltarea participării și oportunităților cetățeniei printre tineri. Unul din interesele sale este dezvoltarea unei noi arii curriculare pentru training și educația non-formală pentru adolescenți.

yael.ohana@coe.int

Alison Straker este o educatoare care cauta să dezvolte dialogul între teorie și practică. Prin această cercetare, teza sa de doctorat a unit interesul continuu și experiența prin intermediul educației culturale și a muncii de tineret cu largi implicații în domeniul educației, comunicării și a societății contemporane.

alistraker@hotmail.com

